De oude Belgen. Deel 2

Lodewijk Gerrits

bron
Lodewijk Gerrits, *De oude Belgen. Deel 2*. Kennes en Gerrits, Antwerpen 1854

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/gerr002oude02_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

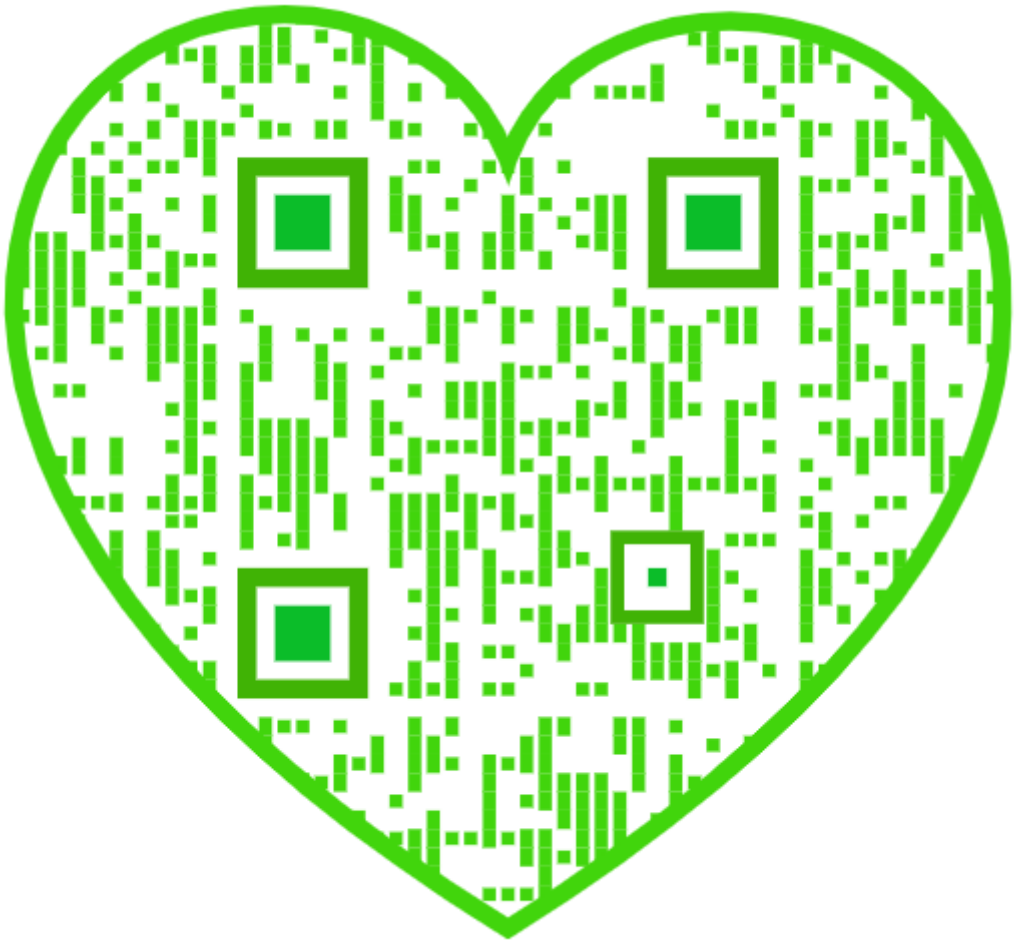

I.

Weent, arme menschen, daer gy u in het binnenste der nederige hutten hebt opgesloten, verre van het gejuich der openbare plaets, waer men de schrikkelyke naektheid des doods onder de blikkering van het zegevierende stael en van het roemryke eikenloover verbergen wil! Weent, ongelukkigen! die het leger der vryheid op den berg hebt zien terug keeren, zonder de geliefden uwer harten in de verminkte, heldhaftige rangen weder te vinden! Het is waer, de weergalmen des bergs hebben van rots tot rots lange, jubelende

kreten herhaeld; de vreugdevuren, op de hoogtens ontstoken, verkondigen aen de verte, dat het belgische volk den vyanden nog tarten kan, dat het nog kracht en hope voelt; - maer het vaderland zal zich dier tranen niet wreken, welke gy in uwe eenzame wooningen stort, al moge dan ook den dag, waerop België over den heldenmoed zyner kinderen juicht, niet door het openbaer vertoonen uwer tranen ontsiert worden.

Weent! want die woeste vreugde, welke by het ruwe volk de verhitting van den stryd is opgevolgd, zal misschien weldra door razerny en wanhoop worden verdreven! Cesar heeft gezworen dat de brandmerken, welke uwe toortsen en uwe zwaerden, op zyn half vernielde kamp gedrukt hebben, door uw bloed of door uwe vernedering zullen uitgewischt worden! Weent; want het is magtig, dat Roomen, welkers gramschap uw volk in zyne woeste fierheid verachten durft! Morgen misschien zal reeds de vreemde stormram uwe eenvoudige wallen nederbeuken! Morgen zal het u verbazen te zien hoe krygskunde en regeltucht de sporen van het gedeeltelyke voordeel, dat gy denkt behaeld te hebben, kan doen verdwynen! Morgen zal de muer die u omcingeld nauwer worden toegesloten! Weent; want te vroeg misschien zult gy, helaes! beseffen, dat de tooverkracht der wetenschappen, dat de magt des geestes, den vreemdelingen wapens geeft, waer tegen gy, niet tegenstaende al uwen heldenmoed,

al de brandende vervoering uwer vrye zielen, niet gestand kunt blyven!

Weent gy, vrouwen! want de harten die het meeste liefde kunnen bevatten, zullen in de dagen van rouw onder het meeste lyden bloeden.

Arme Elve, gy ook, ween! Die slagen, welke het vaderland treffen zyn te bloedig op uwe maegdenziel neergestort!...

Siegfried had het lichaem van den gewonden wapenbroeder uit den stryd weergebragt en in de wooning der visscherskinderen, op een bed van mos uitgestrekt.

Te vergeefs had de arme zuster gepoogd die matte kleur, op het voorhoofd des broeders, welke haer als het voorteeken des doods deed yzen, onder hare zoenen en hare tranen te doen verdwynen: - zyne oogen bleven gesloten en zyne borst herhaelde tevens die pynlyke hyging, welke zy eenige dagen te voren, met het lichaem des stervenden vaders op hare knien, heeft leeren kennen!

Alleen, aen den boord der rivier, naest elkander opgegroeid, hadden de twee kinderen elkander lief, oneindig lief gehad!... Sterven? Neen! Elve kon, wilde er niet aen denken, dat waerlyk de blauwe oogen des broeders nooit, nooit haer meer zouden toelachen, dat die zoete blik, welke haer dikwyls aen de sinds lang verlorene moeder had doen droomen, voor altoos zou verdoofd zyn, dat zy nooit die stem

meer hooren zou, waervan de klank haer het beeld des vaders kon voor de oogen brengen... Zy dacht, zy sprak niet meer; maer gansch hare ziel hing aen den afgebroken adem des gewonden, en by elke zenuwrilling, die op het verbleekte gelaet kwam, scheen hare ziel met dubbele gevoeligheid, in den broeder te lyden, te leven!... En indien er van tyd tot tyd nog eenig teeken van eigen bestaen in haer opkwam, dan was het slechts om de kille druppelen doodzweet van het voorhoofd des broeders af te wisschen.

Op eenigen afstand van het meisje zat Siegfried. De kap van den hairigen mantel, welken hy droeg, was over zyn hoofd getogen, en zoo zeer hing dit hoofd ten gronde dat men niets van zyne gelaetstrekken onderscheiden kon. Misschien durfde hy de oogen tot Elve niet opheffen, uit vrees zich het lyden van den broeder te hooren verwyten, dien hy met zich in den stryd had genomen; misschien was voor hem de innigste hoop zyns levens verdwenen, dat de rouw hem magteloos daer hield nederzitten.

Zoo ging de dag voorby. Het werd duister in de treurig stille hut. Elve en Siegfried waren nog in de zelfde houding, toen eindelyk de stem van Werner zich liet hooren en eensklaps hen het hoofd deed oprigten. Zacht, byna onverstaenbaer had hy gefluisterd:

‘Zuster! Elve!

Nu waren Siegfried en het visscherskind beide naest

elkander, boven het bed van mos des broeders gebogen. Zoo zwak, zoo stil had Werner's stem gesproken, dat de jonge lieden vreesden zich in het hooren dier klanken te hebben vergist. Ademloos wachten zy, alsof elk oogenblik over meer dan hun bestaen ging beslissen.

‘Elve! - herhaelde de gewonde jongeling, na eenige oogenblikken stilte - Siegfried!... Waer zyt gy?... o, licht! ik wil licht zien!

Weenend, byna zoo veel van vreugde als van smarte, liep Elve eene fakkel ontsteken, en toen haer lieve hoofd zich in den schyn des lichts boven de legerstede vertoonde, scheen er een glimlach op het doodsbleeke gelaet des broeders te komen; - hy zuchtte:

‘Elve, o, wat ben ik blyde dat ik u zien kan!

‘Broeder! ach, gy zult uwe zuster dan niet verlaten!

‘Blyf zoo over my gebogen!... Laet uwe hand zoo in de myne rusten!... Wanneer ik u zie, Elve, gevoel ik niets meer, niets dan dat ik u lief heb! Ik was zoo bang, toen ik my in den stryd vallen voelde, u niet meer te zullen zien!... Nu ben ik weder gelukkig!

‘Ik ook Werner, toen ik u in myne armen hield en gy my niet meer aenzaegt; toen ik uwen naem noemde, zonder door u nog verstaen te worden, heb ik gedacht dat my het hart breken zou!... Maer nu, o, gy zult immers niet sterven - zeg, lieve Werner?

Daer er een stille lach op de lippen des jongelings

kwam, boog zy het hoofd tot hem en het was haer een balsemende troost met het aenzicht op zynen schouder te kunnen uitweenen... Zy zag niet, de onervarene maegd, dat het een droeve lach was, die stille, zachte uitdrukking, welke op het gelaet des broeders was verschenen. Hy voelde wel, hy, dat de koude, welke hem het hart beving en de zwakheid, welke loodzwaer op hem drukte, aen de sluimering van den oppersten slaep grensde - maer Elve zag niet, terwyl haer hoofd aen zyne borst rustte, dat weldra de glimlach, met welken hy haer had aengezien, verdween, nu haer oog zich niet meer in het zyne baedde.

Niet de vrees voor zich zelven had die schaduw over het hoofd van het visscherskind getrokken. Hy dacht, terwyl hy de zuster in zyne armen hield, aen hare toekomst. Hy gevoelde wat zyne dood aen de geliefde grievende smarte berokkenen zou.

Siegfried had beter dan de jonge vrouw het gevaervolle van de wonde zyns vriends kunnen beseffen. Nu las hy welke onrust er in Werners hart het aenschouwen des doods bitter deed worden. Hy boog zich tot den vriend, en vroeg:

‘Werner! wat denkt gy over onze toekomst?

De gewonde jongeling antwoordde niet: hy wilde de zwakke zuster niet vooraf pynigen; maer zyne oogen, welke tot Siegfried gerigt bleven, zegden duidelyk.

‘Gy ook gelooft dan dat er voor my nog eene toekomst zyn zal? Gy weet dan niet dat ik my den dood naby voel!

‘De toekomst! - Siegfried sprak nog eens het woord uit; maer hy verhief boven het hoofd der maegd, de hand ten hemel, zoo als het visscherskind de sterren der lucht had aengetoond, toen hy aen zyne zuster den dood des vaders had verkondigd.

Werner sloot eenigen tyd de oogen; - dan drukte hy zyne armen nog vaster om den hals der zuster, en het was geene lafheid, zoo hy met de zwakke, weerlooze weeze aen het hart, eenige tranen door de op elkander geslotene wimpers voelde dringen.

‘Gy weet - fluisterde Siegfried hem toe - dat het uwen wapenbroeder altoos genoegen geven zou u overal gezelschap te houden.

‘Neen! Neen! - antwoorde Werner, zich oprigtende en vergetende dat hy door zyne zuster kon gehoord worden - Het leven hoort u niet toe: het behoort aen het vaderland en...

Hy kon niet verder spreken: door het geweld dat hy gedaen had, om zich op te rigten, waren zyne krachten uitgeput, en zyn hoofd viel magteloos op het bed van mos terug.

‘Hy is dan wezentlyk in gevaer myn broeder, dat gy sterven wilt om hem te volgen! - gilde Elve hare handen wanhopend toewringende - O! dat ik dan

ook sterven mogt! - en zy klampte haer aen de bebloede kleederen van Werner vast, als of zy hem beletten kon haer te verlaten.

Maer, Werner opende nogmaels de blauwe oogen en een troostende, zoete glimlach was weder op zyn aenzicht verschenen. Hy zag de hoofden van Siegfried en Elve naest elkander, als of eene onzichtbare hand hen reeds boven dit sterfbed had vereenigd.

‘Beslis! - zegde Siegfried - Gy weet welken pligt my gebieden kan te leven.

‘Dank! - antwoordde de visscherszoon, en hy legde de hand der zuster in die des vriends - Het is tot haer, Siegfried, dat gy spreken moet.

De jonge krygsman bleef eenige oogenblikken sprakeloos; doch indien de ontroering hem hevig het hart deed kloppen, dan toch ook voelde hy de hand der maegd in de zyne beven, en, alsof alle leven in haer stilstond, bleven ook de tranen biggelend in hare oogen stil hangen.

‘Elve! - sprak Siegfried eindelyk - Elve, ik heb aen uwen broeder durven zeggen hoe ik u lief heb!... Zoo ik gedurende gansch myn leven de opbrengst myner jagt en myner vischvangst met u deelen kon, en gy er in toestemde myne wooning tot de uwe te nemen; zoo ik u altoos beminnen mogt, zou ik elken dag, geknield, u danken voor elk woord van liefde, dat gy my schenken zoudt!

De wangen des meisjes waren rood geworden; hare oogen onderscheidden de voorwerpen niet meer, en het was haer als of zy de aerde onder de voeten niet meer voelde.

'Vergeef! - smeekte Siegfried, vreezende te plotselings gesproken te hebben - Vergeef dat ik u aen de legerstede van den lydenden broeder over het geluk myns levens spreken durf.... Maer Werner is gewond.... gy kunt hulp behoeven.... Werner denkt dat ik zou willen sterven, indien hy ons verliet.... Gy kunt hem zeggen dat ik dit regt niet heb...

Misschien begreep het visscherskind niet wel wat de woorden van Siegfried beteekenden; want het was byna met den klem der vrees dat zy de hand van Siegfried in de hare drukte; maer toch zag zy hem aen, met zoo veel dankbaerheid, met zoo veel betrouwen, alsof zy hem geheel en gansch, al wat hare ziel liefde bevatten kon, had toegezworen.

Een oogenblik later, toen de droom van geluk, waerin zy de wereld een oogenblik vergeten had, voorby was, en zy het hoofd tot den broeder omwendde, kwam op eens een yselyke gil uit hare borst.

Daer lag Werner op het bed van mos achterover - het laetste teeken van leven had in hem opgehouden.

De opwelling van blydschap, welke hem by het zien der liefde van de twee dierbare wezens, verrukt had, was te sterk voor hem geworden, en het noodlottige oogenblik was er door verhaest geworden.

Elve had verschrikt den angstkreet der ziele geslaekt zonder nog in eens gansch de uitgestrektheid van haer ongeluk te kennen.

Zy lag met het onbewegelyk lichaem des broeders aen haer hart! De tyd vloog voorby en ofschoon dit voorhoofd, welk zy zoende, langzaem koud werd, kon zy niet gelooven aen eene wezentlykheid, te rampvol!...

Zy sprak nog Werner toe; zy verwachtte nog dat die reeds verstyfde lippen haren naem zouden murmelen!... Te vergeefs!...

Siegfried moest haer van het lyk afrukken; - hy moest haer zeggen en herhalen dat de liefde van Werner voor hen beide onherstelbaer verloren was!...

Zy staerde Siegfried verwilderd aen, zy scheen hem niet te begrypen; - doch op eens kwam het schrikkelyke besef des doods in haer op; dan klampten zich de handen der maegd tusschen hare neerhangende, blonde hairen - en zy viel achterover in de armen van Siegfried...

Voortaen was er niemand meer dan hy alleen in de wereld, dien zy beminnen kon, die haer tot steun kon verstrekken.

Op dit oogenblik sprong de zwarte gedaente van eenen man buiten de hut, waer Werner gestorven was. Het was de gedaente van Vertiko, die sedert meer dan eene halve uer binnen de kamer was geslopen, en,

in de duisternis van eenen hoek verscholen, het treurige tooneel had bygewoond.

Belast met eene zending van wegens Cesar aen de opperhoofden des Aduatiekschen stams, hadden de romeinsche wachten den bespieder vergezeld tot aen den verdedigings muer der stad, en toen hy daer zich aenbood, had men hem door gelaten om zyne zending te ontvangen. Alvorens zich tot de ouderlingen te wenden, had Verliko vooral willen zien in hoe verre het hem mogelyk zyn zou, de belofte te volbrengen, welke hy aen Cesar gedaen had, Boduognat's zoon levend in de handen der vyanden te leveren.

Met het stuk gouden ketting, welk door hem aen de ongelukkige moeder ontrukt was, in de hand geklemd, had de valschaerd, terwyl Werner stierf, honderd verschillende plannen door zyn hoofd voelen vliegen, tot het spannen zyner strikken.

De menschenkennis, die hy in het bekleeden zyner bediening van bespieder had opgedaen, hoe koud ook, was nogtans voldoende om hem te doen beseffen, dat het oogenblik slecht gekozen zyn zou, om den jongen Belg van het lyk zyns vriends en van de wanhopende geliefde af te trekken. Daerenboven, zoo als het meeste getal der booswichten, die zich aen de gewoone wetten der zedeleer onttrekken, was Vertiko bygeloovig en bevreesd. In tegenwoordigheid van dit lyk en van die zuster, welke onder wanhoop bezweek,

dacht de bespieder dat het akelige van het schelmstuk, welk hy voor had, op hem zou terug vallen.

Hy was dan ook, zonder iets te verrigten, buiten de hut gevlugt.

Maer weldra, toen hy, op eenigen afstand der wooning, wachtend, staen bleef, wrong hy van woede en spyt de gouden ketting der slavin tusschen zyne handen, zichzelven in gramschap zyne lafheid verwylende en vloekende omdat de tyd voorby ging, zonder tot het winnen van het loon des verraeds te kunnen gebruikt worden....

II.

De mare des doods van Siegfried's wapenbroeder had zich snel over den belegerden berg verspreid.

Onmiddelyk waren er maetregelen genomen tot het vieren der lykplecht, welke toekwam aen hem, die voor het vaderland was gesneuveld.

Nu zag men eene schaer van maegden, langs het voetpad, tusschen de rotsen, zich naer de wooning begeven waer het lyk van Werner rustte. De jonge vrouwen droegen eene baer, waer af een lang wit linnen doek nederhing. Hunne stappen waren traeg en

terwyl zy voortgingen deden zy eenen zang hooren, die alhoewel eentoonig en stil, vol zachte, treurige melody was.

Aen de hut van het kind des doods gekomen, staet de rei der vrouwen stil; doch de zang gaet voort, om hunne komst aen te kondigen.

Eenige oogenblikken later heeft der maegdenschaer zich rond het bed van mos, waerop het lichaem van den jongen held uitgestrekt ligt, plaets genomen.

Die bloemen, welke slechts eenige uren te voren door Elve tusschen de kloven der rotsen geplukt waren, omdat nederige madelieven aen Siegfried behaegden, liggen nu op de legerstede, in een gebroken krans, rond het lyk des broeders gestrooid.

Tusschen die bloemen en op het groene mos rustend, is de schoonheid van Werner's lichaem niet verminderd. Men zou zeggen dat het overlyden der helden, wiens levensdraed plotselings door de wapens wordt afgesneden, met geene schrikkelykheid kan ontsierd worden, zoo schynt nu al het fyne en het zachte van des jongelings bleeke, nederliggende hoofd in den dood uit te komen. Het onbewegelyke, het koude dier matte bleekheid heeft wel iets meer ernstig in de plaets van de gewoone blygeestige uitdrukking op het gelaet van Werner gebragt; maer in dien marmeren slaep straelt er byna nog zoo veel liefde door, als er in den blyden lach van vroeger was.

Met de blauwe geaderde oogleden gesloten, en met de blonde hairen nog vol leven rond de slapen kroezelende, schynt hy te droomen, te droomen van de beminde wezens, die aen zyne sponde zitten en waken en weenen.

De jonge maegden hebben het lyk des jongelings genomen en op de draegbaer gelegd. Zy strooijen nieuwe bloemen naest de bloemen van Elve. Dan wordt den droeven last op hunne schouderen getorscht.

De zang des doods die eenige oogenblikken was onderbroken geworden, is hernomen; doch zoodra het lyk zich in de handen der jonge vrouwen bevindt, wordt hunne zang helder en verheven, van stil en treurig dat hy vroeger was. Het is de lofzang der heldendaden van den jongen man, wiens lichaem op hunne schouderen wordt voortgedragen, dien door de maegden als eenen zegezang en als de kreet der overwinning op den dood aen zynen geest wordt toegestuerd.

Siegfried heeft het peerd, dat hem op zyne reizen verzeld had en door hem tot nu toe als eenen schat was bewaerd geworden, achter den droeven stoet doen volgen.

Niemand weet waertoe het edele dier, dat aen het gestorvene visscherskind nooit had toegehoord, in deze omstandigheid zou gebruikt worden; nogtans op verzoek van Boduognat's zoon is den toom door eene der maegden genomen en zy leidt het peerd voort.

Dan komt Siegfried, de hand der zuster van zynen wapenbroeder houdende. Stilzwygend, met gebogen hoofden, gaen zy naest elkander.

Het arme meisje weet niet meer wat er rond haer gebeurdt. Die zangen der vrouwen, die bare welke men voortdraegt, dit byzyn van Siegfried, wiens hand haer geleidt, dit alles is haer als aen eenen akeligen droom geworden, waerin zy niet meer duidelyk voelt, wat het kwetsende wigt uitmaekt, waeronder hare borst verplet is.

Siegfried, integendeel, laet het oog der aenschouwers in de gevoelens zyner ziel niet lezen. Het gebogen, ernstig voorhoofd des jongelings blyft voor elken blik ondoordringbaer als den sluitsteen des grafs. De oogen van Siegfried zyn ten gronde gerigt; maer zyn tred is vast en krachtig, hoe zwaer ook de last van rouw is dien door zyne mannenziel moet gedragen worden.

Zoo komt men eindelyk aen eene plaets, waer eenige dier brokken rots op een gestapeld zyn, welke door de Druieden, of priesteren van den toen bestaenden Godsdienst veelal tot altaer gebruikt worden.

Aen den voet en op eenigen afstand van dit natueraltaer, heeft men met boomstronken en drooge eikentakken eenen brandstapel zamen gesteld.

Het lyk van Werner, in het blanke, linnen doodskleed gehuld, wordt door de maegden op dien houtstapel gelegd, met het aenzicht, als dat van een vry man, ten hemel verheven.

Op den hoogsten der treden, in de rotsen uitgekapt, die tot altaer verstrekken, ziet men de priesterin, welke de lykplegtigheid moet bywoonen.

Hilda heeft die taek ten aenzien van Siegfried's wapenbroeder willen op haer nemen. Hare gestalte beheerscht van de verhevendheid der steenen trappen gansch het tooneel; maer een opmerkzaem oog zou kunnen gadeslaen dat er van tyd tot tyd eene rillende huivering door haer lichaem, onder het wyde, statige priesterinnen kleed, loopt.

Ook wanneer Siegfried en Elve zich aen den voet van den brandstapel komen plaetsen, voelt de priesterin het steenen offermes, dat zy omklemt, in hare hand beven. Zy denkt aen het gebruik dat den belgischen krygsman naest het lyk des wapenbroeders, zich dikwyls, vrywillig doet opofferen, om den vriend, aen wien hy getrouwheid gezworen heeft, tot in de ongekende werelden te kunnen volgen. Bevend bespiedt Hilda de minste beweging van Siegfried; in zyne gebaren tracht zy te lezen of hy den offer-dood als eene pligt jegens den verkozen gezel zal geheiligd denken.

Zy heeft in het beslissende oogenblik willen tegenwoordig zyn, en nogtans gevoelt dat zy het hoofd avn den man, dien zy bemint, te midden der steigerende vlammen, onder hare oogen, voor altoos niet zou kunnen zien wegzinken, zonder zelf in die marteling,

misschien meer dan hy, gepynigd te worden.

Siegfried blyft in de zelfde houding, somber, maer kalm, en zyn hoofd heeft niet eens zich opgerigt, om de menigte te aenschouwen, welke zich rond den brandstapel verdringt en met de grootste belangstelling afwacht, welke beslissing de wapenbroeder des overledenen nemen zal.

Eene beweging van angstige verwachting liep door de menigte, wanneer Hilda eindelyk de stem verhief, zeggende:

'Dit lichaem, aen welk de laetste eer gaet bewezen worden, is het stoffelyke overblyfsel van Werner, uit den stam der Aduatieken, wapenbroeder van Siegfried, Boduognat's zoon, uit den stam der Nerviers. De overledene is gestorven aen de gevolgen eener wonde, bekomen in den stryd ter verdediging van het vrye vaderland. Zyn geest is verhuist van deze aerde, om de betere werelden in te treden, waer de geschenken der Goden en de liefde der maegden uit het Walhalla den heldenmoed eeuwig beloonen. - Indien iemand den geest van Werner met eene zending te belasten heeft in het ongekende verblyf, dat hy voor trede.

Siegfried de hand van Elve loslatende, trad eenige schreden voorwaerts naer de altaerrots. Hy verhief het hoofd en zoo stil werd het onder de menigte dat de minste zyner woorden konden verstaen worden.

‘Priesterin der Goden - had hy gevraegd - Is het de Oppermagten niet verbelgen een leven te behouden, dat men gebruiken wil ten dienste der vryheid en ter volvoering van de laetste wenschen eens wapenbroeders!

‘Gy zult dan leven? - en de stem van Hilda verraedde zoo veel geestdriftige blyschap, dat er als het ware een weerschok harer gevoelens in de borsten der aenhoorders terugtrilde - Neen, neen! - ging zy voort - niemand heeft in deze tyden het regt te beschikken over een leven, dat alleen aen het vaderland, aen de vryheid toehoort!

‘Priesterin der Goden - hernam Siegfried - mag men in deze tyden van rampspoed en naest het lyk eens broeders de Goden om persoonlyk geluk bidden?

‘De verdienste van den heldendood des wapenbroeders valt op u terug als een eigendom! De Goden zullen uwe beider dappere deugd beloonen... Vraeg en het zal u worden toegestaen!

Siegfried boog zich stilzwygend, ten teeken van dankbaerheid.

Hy ging tot Elve terug, nam haer by de hand, bragt de droeve weeze tot aen de voeten van Hilda, en, de armen boven haer verheffende, als om den hemel tot getuigen te nemen, zegde hy:

‘Dat deze gelukkig zy!

De zwarte oogen van Hilda verduisterden; haer voor-

hoofd werd zoo bleek dat de vinger des doods haer scheen aengeraekt te hebben. Zy gevoelde nogtans dat het onweerdig eener priesterin, onweerdig der vrouwe zyn zou, de wonde haers harten te vertoonen, en de gestalte van Hilda bleef verheven, ofschoon haer blik zich niet afwendde van Siegfried, die voor de visschersmaegd gebogen was, en hare ziel gevoelen kon, dat het woorden van liefde waren, welke hy tot zyne verkorene sprak.

‘Elve, - zegde hy - Werner, heeft op zyn sterfbed onze handen vereenigd.... Elve, wilt gy my het regt geven u te beschermen; zuster, wilt gy myne gade worden?

De maegd, overwonnen door de aendoening van duizend verschillende gevoelens, door dankbaerheid en smart, door liefde en rouw, moest Siegfried's arm vatten, om niet neder te storten.

‘Ik begryp uw lyden - smeekte Siegfried - Het is niet naest het lyk van onzen broeder dat ik u van myne liefde spreken moest... Maer gy zyt alleen in de wereld.... Werner zal in het Walhalla zynen wapengezel slechts met geduld wachten, indien ik hier voor de geliefde zuster leven mag!... Elve, wordt, voor het aenschyn der Goden en van den geest uws broeders, myne verloofde, en indien de smarte ons nu het geluk der liefde ontzegd, welnu, door de plegtige belofte aen elkander vereenigd, zullen wy den blyden

dag des huwelyks uitstellen, tot myne verloste moeder ons beide als hare kinderen zal kunnen zegenen, tot het vaderland over de vyanden heeft gezegepraeld... o, Lieve! spreek!... Ik bemin u!... Dat de stemme uws harten uitspraek doe!

Zy kon niet spreken, het nederige visscherskind; maer zy wankelde en het was aen Siegfried's borst dat zy ondersteuning vond.

‘Kom, Elve! Kom, geliefde! Kom! - zegde Siegfried, en de beminde in de armen houdende, bragt hy haer eenige stappen nader tot het altaer.

‘Priesterin der Goden - vroeg Siegfried, nogmaels de stem verheffende - De verbindtenissen in de tyden van rouw en in het aenschyn des doods, als geheiligd aengegaen, kunnen zy geluk geven?

Hilda moest de oogen niet ten hemel wenden, om in het glinsterende sterrenboek te lezen; hare handen moesten zich niet uitstrekken, om de begeestering van de Goden af te smeeken; hare eigene ziel antwoordde in den langen zucht, die uit hare borst kwam:

‘Liefde kan zelfs slaven gelukkig doen zyn!

Siegfried verwyderde zich een oogenblik; hy ging tot de maegd, welke zyn peerd had vast gehouden; bragt het edele dier tot voor de offerrots en verklaerde:

‘Werner, myn wapenbroeder, wiens lyk hier tegenwoordig is, had my, in het leven, Elve, zyne zuster, tot eene bruid geschonken. Ik verbind my jegens

Frya, de Godin der liefde, Elve, hier tegenwoordig, tot myne gade te nemen! Daerom wil ik den bruidschat, dien ik aen hare bloedverwanten verschuldigd ben, betalen. Myn peerd is de kostbaerste eigendom, die my is over gebleven; dit peerd zy aen den geest van Werner, ten teeken myner verloving geslagtofferd.(*)

Toen Elve op hare beurt sprak, was hare stem byna onverstaenbaer; doch zoo doodstil had de aendacht het volk doen blyven, dat ten minste eenige der toehoorders verstaen konden, hoe zy er in had toegestemd, Siegfried tot verloofde te nemen, op voorwaerde het eigentlyke huwelyk niet te vieren, alvorens de moeder, die thans in de boeijen der slaverny zuchtte, den echt harer kinderen zegenen zou.

Op dien stond had Vertiko, die zich reeds tusschen de omringende menigte tot aen den eerste rang had gedrongen, den ouden Nervier Wannes, die naest hem stond, op den schouder geklopt, en met spotterny, zegde hy:

'De goede kinderen, niet waer? Ik geloof dat Siegfried nu nog meer krachten zal inspannen, om zyne moeder te verlossen, nu hare vryheid als voorwaerde aen zyn geluk wordt gesteld.

(*) Het peerd was het edelste dier dat volgens de gebruiken der oude Belgen kon geofferd worden.

‘Vervloekt! - antwoordde Wannes, zich omwendende, terwyl hy met de ruwe hand eene traen uit het oog droogde... Ik geloof dat ik weende!... Zeker weet ik niet of het van droefheid of van genoegen was... Ha, gy zyt het!... Gy zyt dan ook uit den stryd ontsnapt, om een mensch niet gerust te laten, wanneer hy wil zien en luisteren?

‘Ik zou liever niet moeten zien en niet luisteren!

‘Ha! gy denkt gy er zoo over... Ik zou ik u raden dan die meening voor u te houden... Want ofschoon Siegfried my verboden heeft u aen te raken, kan...

‘Zie! gy vat altoos vuer en vlam op het eerste woord. Indien ik die verloving op dit oogenblik niet geerne gezien heb, dan is het in het belang van uwen jongen landgenoot zelf... Dat huwelyk waer toe men de verbindtenis naest een lyk en eenen brandstapel neemt, ik vrees dat het geen geluk zal bybrengen.

Ofschoon de oude Nervier geweld doen moest, om in het eenvoudige brein de indringende rede van Vertiko gansch te begrypen, gevoelde hy nogtans dat er inderdaed iets akeligs in het gebeurde lag; hy sparde de gryze oogen wyd open, en bleef den gallischen koopman ondervragend aenstaren.

‘Ik heb byna in al de landen der wereld rondgereisd - ging Vertiko voort - Ik heb geleerd wat het is de geesten des doods te vergrammen. Wel! ik zou voor al het goud en het zilver der aerde zoo niet

willen in den echt treden, gelyk het Siegfried doet, terwyl het lyk eens broeders wacht.

‘Maer de priesterin Hilda zou immers Siegfried niet willen ongelukkig maken, indien zy wist dat dit huwelyk de geesten des doods tot wraek zal opwekken?

‘Dat is te zeggen... In alle geval weet de priesterin zelfs ook niet wat er gebeuren kan; want zy heeft haer gedacht gezegd; maer zy heeft den wil der Goden niet geraedpleegd.

‘Dat is waer.

‘En gebeurt dit gewoonlyk niet by het in den echt treden? Waerom dan verwaerloost de priesterin haren pligt.

‘Zy kan het nog doen.

‘Juist! De gelegendheid is er goed voor: daer zy het peerd moet offeren, kan in de ingewanden van het dier de toekomst gelezen worden!

Het volk, dat zich rond de twee sprekers verdrong en gedeeltelyk hunne zamenspraek had afgeluisterd, begon deelneming te gevoelen in wat de vreemdeling zegde. De stilte en de halve duisternis, welke in het nachtelyke uer over de vergaderplaets heerschten; het zien dier lange, linnen windels, waerin het lyk van Werner gewikkeld was, en die naest den brandstapel afhingen; de zuster en de wapenbroeder des overledenen, die in zulk oogenblik elkander de huwelyksliefde toezworen - dit alles stemde de onbeschaefde

geesten tot bovennatuerlyke begrippen, en meer dan een oog had zich met inwendige vrees van den stapel tot het altaer, van Elve tot het lyk, en wederzydsch van Hilda tot Siegfried gewend.

‘Wilt gy dat de priesterin ons de toekomst voorspelt? - vroeg Vertiko, tot het volk sprekende, daer hy zag dat men naer hem luisterde - Dan moeten wy het vragen!

Niemand antwoordde; want het was een geloof onder het volk, dat het dikwyls rampen bybragt, de geheimen der Oppermagten, met geweld tegen hunnen wil of tegen den wil hunner dienaers, te willen doorgronden.

Vertiko, hetzy de koopman wezentlyk in wat den heidenschen dienst der noorder Goden betrof, aen het geloof der menigte vreemd was, hetzy het hem een wreed genoegen gaf, de toekomst der liefde van de twee nieuwe verloofden door Hilda zelf te doen voorzeggen, Vertiko hief den eersten schreeuw aen, om de geheimen der offering, welke gepleegd werd, door de priesterin te doen uitleggen.

Hilda huiverde by het hooren van dien schreeuw, als of zy uit eenen pynvollen slaep werd wakker geroepen.

Siegfried's peerd was middelerwyl door priesterlyke beambten met sterke boeijen op de altaerrots gebonden. Zoo het daer lag, schenen de groote, zwarte oogen van het dier vlammen van gramschap en verontweer-

diging te schieten, terwyl het met wanhopige rukken, de banden, die het beklemden, verbreken wilde. Schrik en razerny hadden de hairen der manen van het peerd, verward door elkander te bergen doen ryzen. Het blaesde den brandenden adem als stuivend vuer, door de opengespalkte neusgaten. Doch wat poogingen het bestemde offer ook aenwendde, om de vryheid terug te bekomen, zy waren vruchteloos: telkens dat het zich in nieuwe woede opwierp, viel het ook, onder zyne boeijen, overwonnen en magteloos, op het steenen altaer neder.

'De Godspraek? de verklaring van der Goden wil? - riep Vertiko. Eens het teeken gegeven was, en misschien door die bangheid aengedreven, welke soms het zwakke wezen vooruit dryft, juist naer wat het vreest, begon hier en daer het volk den schreeuw van Vertiko te herhalen.

Hilda moest gehoorzamen; want de vraeg herhaelde zich, nog met zekere vrees; maer reeds met die aenhoudendheid, welke de verlangens der groote vergaderingen kenmerkt.

Weldra drongen de rangen zich digter en digter by een; men sloot het altaer en het lyk van Werner in eenen nauweren kring, en het werd dood stil, toen de priesterin eindelyk het steenen offermes boven het hygende offer had verheven. Eene rilling liep door de menigte: Hilda's hand viel neder en het mes was tot in de ingewanden van het peerd gedrongen.

Een golf van bloed stroomde uit de gapende wonde, langs de flanken van het offer en werd nu door priesterlyke beambten in koperen schalen opgevat. De schrille pynschreeuwen door het peerd aengeheven, weergalmden van rots tot rots over den berg. Het gekwetste dier spande nog de laetste, stuiptrekkende poogingen in, om den dood te ontvlugten; doch het viel neder, en zyn hoofd, voorheen zoo moedig en fier, bleef nu krachteloos van het steenen altaer afhangen.

Het peerd, terwyl het daer bloedend lag, wendde de zwarte, reeds met bloed gekleurde oogen, tot den jongen meester, die op eenigen afstand stond, en het moest hem herkennen, want nog eens trachtte het de reeds verstervende leden op te rigten, als geloofde het vry te moeten zyn, van het oogenblik, dat de meester, met wien het in zoo vele gevaren gedeeld had, daer was om het te kunnen verdedigen.

Maer toen het Siegfried niet bewegen zag en de booijen evenzeer bleven kneuvelen, scheen het peerd zich eindelyk volkomen aen de wanhoop over te geven; de zwarte oogen bleven nog wel op den jongen man gerigt; maer met eene uitdrukking van gelaten lyden, waerin slechts een zacht verwyt zich mengde.

Siegfried leed veel en was werktuigelyk een stap nader getreden. Hy zag hoe het bloed stroomde; hoe de adem van het offer meer afgebroken en pynlyker werd; hoe de tong, in de afmatting van den dood-

stryd, brandend buiten de keel des peerds hing; hoe de oogen van het stervende dier zich nog meer klagend en nog zachter tot hem wendden. - Hy strekte reeds de hand uit.... Maer zyn arm bleef stil, zonder het offer aen te raken. - De plegtigheid mogt door niets gestoord worden. Siegfried keerde het hoofd om, en in de blauwe oogen der beminde zocht hy den troost en de belooning die hem moesten kracht geven.

'De Godspraek! - schreeuwde Vertiko. - Priesterin, voorzeg ons de toekomst!...

De handen van Hilda waren op het stuiptrekkende lichaem van het stervende offer gevallen. Zy scheen de krampen dier pynen te ondervragen, onbewegelyk en mymerend. Haer lang stilzwygen deed de menigte van aendacht en afwachting als ademloos blyven.

Nogtans de jonge vrouw dacht aen de plegtigheid niet meer, waerin zy de byzonderste plaets bekleedde. Zy dacht aen haer eigen bestaen; zy droomde aen haer eigen leed!... Hare handen voelden het lyk van het peerd niet meer, dat nogtans nu reeds sedert geruimen tyd onbeweeglyk voor haer lag - en toen eindelyk de stem uit hare zuchtende borst kwam, was het niet om de vragen des volks te beantwoorden: het was de schreeuw harer eigene, gefolterde ziel, die haer zeggen deed:

'Wee! Wee!

Zoo droef, zoo akelig was die uitroep, dat een deel

der menigte, bevangen door geheimzinnigen schrik in haest de plaets verliet, na de onheilvoorspellende klacht, zonder de lykverbranding, voor welke men gekomen was, by te woonen.

Siegfried en Elve stonden nog byna alleen, toen de vlammen zich eindelyk verhieven boven den brandstapel, waerop Werner's lyk geplaets was, en hun droevig licht over den omtrek begonnen te verspreiden.

Hilda lag, als gevoelloos, in hare blanke kleeding tegen de altaerrots. - Het getal der aenschouwers werd kleiner en kleiner.

Toch waren de laetste overblyfsels der linnen windels, waerin men Werner gehuld had, reeds lang in het vuer verdwenen, toen Siegfried en Elve met eerbied en betraende oogen, de verdwynende vormen van het geliefde lichaem nog op den inzakkenden stapel volgden.

De booze blydschap gaf Vertiko moed Siegfried te naderen; hy legde de hand op den schouder van den jongen Belg, die de beminde verloofde aen het hart hield, om haer tegen het ongeluk en tegen de vrees te beveiligen.

III.

‘Ik heb u gewigtige tydingen te brengen - zegde Vertiko.

De jonge Belg ligtte verwonderd het hoofd op.

‘Ik moet u spreken van iemand, die u lief is.

De verrader bragt zyn hoofd tot op den schouder van Siegfried, en ging voort:

‘De Romeinen hebben zich dezen morgen op het slagveld van my meester gemaekt. In hun kamp heb ik de nerviersche slavinnen gezien. Eene dier vrouwen heb ik gesproken.

‘Myne moeder! - riep Siegfried uit, bevend van voorgevoel.

‘Ik heb haer kunnen van u spreken! Het is de arme vrouw in al haer lyden een troost geweest te vernemen dat zy nog eenen zoon heeft, die haer zal kunnen wreken, in wien zy nog hopen kan!

‘Gy hebt haer gezien!... Wat heeft zy gezegd, myne moeder?

‘Cesar heeft my terug gezonden met eene boodschap aen de ouderlingen van den aduatiekschen volkstam.

‘Maer myne moeder! spreek van myne moeder! - en Siegfried greep zenuwachtig den arm des bespieders.

‘Het is om van haer te spreken, dat ik u heb opgezocht - antwoordde Vertiko, onder de pranging van Siegfried's hand eenen stap achteruit doende - Uwe moeder heeft my van blydschap omhelsd, wanneer ik haer zegde, dat gy nog in leven waert. Zy heeft my verzocht hare groeten, haren zegen, te brengen, aen het eenige kind dat haer overblyft... De arme vrouw!... Ha! die vreemdelingen zyn wreed, te boosaerdig wreed!

‘Men doet myne moeder dan veel lyden?... Men durft!

‘Helaes! De vreemde vyanden hebben niet den minsten eerbied voor de weduwe van den nervierschen vorst, voor de gryze hairen uwer vrouw moeder! Ik heb haer gezien, terwyl zy in de gevangenis, met andere slavinnen, als dienares der romeinsche soldaten,

verpligt was de gemeenste werken van het kamp te doen!

De bleek wordende lippen van Siegfried sidderden, als of het hem onmogelyk werd zyne gevoelens uit te drukken.

Ach! - sprak Vertiko - ik zou het u alles niet durven zeggen, wat ik gezien heb!

‘Spreek! ik wil dat gy spreekt! - en Siegfried's hand omklemde als eene yzeren tang den arm des lafaerds.

‘Wat ik zeggen moet is te schrikkelyk!

‘Zeg!

‘Ik heb de hand van eenen krygsknecht dreigend boven het hoofd uwer moeder gezien. Hare misdaed was de verdediging eener jonge maegd genomen te hebben, welke hy mishandelde.

‘De eerlooze lafaerd!

‘Helaes! Ik heb het gezien, Siegfried! De Romein durfde uwe moeder slaen!

‘Slaen!... Gy zegt dat men myne moeder slaen durfde! - de stem versmoordde in Siegfried's gorgel, en in plaets van tranen bragt de gramschap hem bloed in de oogen.

‘Ik heb op hare schouderen roode, bloedige strepen door den geessel des vreemdelings zien teekenen! - ging Vertiko nydig voort - De vyand herhaelde telkens zyne slagen, terwyl de oude vrouw kloeg en wegzonk onder de pyn dier geesseling.

‘Gegeeseld! - Myne moeder gegeeseld! - en de bloedig brandende oogen van Siegfried bleven vol afschuw wyd en strak geopend. - De weduwe van Boduognat gegeeseld!

‘Ja, gegeeseld; want de lederen riem deed het bloed van haer lichaem druipen!

‘Gegeeseld!... Gy hebt het aenschouwd, gy!... En gy hebt den laffen wreedaerd niet gedood!

De vuist van Siegfried prangde zoo vast om Vertiko's arm, dat deze van pyn en schrik schreeuwde:

‘Indien ik myne verontweerdiging hadde lucht gegeven, zou ik u niet kunnen boodschappen wat uwe moeder lyden moet! De Romeinen zouden allen tegenstand met den dood hebben gestraft.

‘Het is waer!

Siegfried liet den bespieder los. Hy stond in het besef der onmagt, met den blik verdwaeld op den grond gevestigd, terwyl hy zich, in smartelyke vertwyfling, de borst ten bloede met de nagels verscheurde.

Elve had tot nu toe de mededeelingen van Vertiko aenhoord zonder te durven spreken. Nu zy Siegfried onder de foltering zag bukken, nu gaf de zwakke maegd haer aen het gevoel over, dat het lyden van Siegfried tot het hare maekte; zy bragt de hand des verloofden zoenend aen hare lippen, en smeekte:

‘Siegfried, o, geef u der wanhoop niet over!...

Siegfried, denk, ach, denk of er geen middel bestaet om die ongelukkige moeder te redden!

‘Het is omdat die mogelykheid bestaet, dat ik gekomen ben! - viel Vertiko haer in de rede.

‘Myne moeder redden? - en Siegfried rigtte zich weder op en zag bevend den verrader aen - Gy hebt er aen gedacht? Gy gelooft dat er mogelykheid is haer uit de slaverny te verlossen?

‘Terwyl ik u spreek, klopt reeds haer het hart van vreugde, hoe ook het lichaem der arme vrouw lydt. Zy weet dat er haer slechts weinige uren van lyden overblyven.

‘Neen! Ik kan niet hopen!

‘Nog dezen nacht zal uwe moeder haren zoon in de armen drukken!

‘Gy hebt dan reeds een plan gevormd?

‘Dezen nacht zal zy u danken, voor de vryheid, welke gy haer wedergeeft.

‘Maer hoe?... Wat zal ik doen?

‘Ik heb my met de slavinne verstaen. Het is niet onmogelyk des nachts in het romeinsche kamp te dringen, zonder gezien te worden, en vermits het ook niet onmogelyk is van den berg, langs de rotsen, af te klouteren, kunt gy nog dezen nacht de ketens der lydende vrouw verbreken.

‘Maer ik weet niet hoe ik haer vinden zal! Het inwendige van dit romeinsche kamp is my onbekend.

‘Ik zal u geleiden.

‘Gy, gy zoudt my vergezellen?

‘Om de achting van Boduognat's zoon te winnen en uit medelyden voor de ongelukkige vrouw, zal ik my aen het gevaer blootstellen. Ik wil u bewyzen dat gy ongelyk gehad hebt my vroeger voor eenen lafaerd te nemen. Wy zullen gelukken - want indien er een der wachten aen het slavenhuis ons in den weg kwam, dan weet men altoos hoe den vyand tot zwygen te brengen!

Overheerscht door de hevigste gevoelens, en met die gouden ketting der moeder aen het hart, welke Vertiko hem gebragt had, was er in den franken geest van Siegfried geene plaets meer voor ergwaen tegen over den verrader; - toch hy bleef peinzend.

‘Waer aen denkt gy? - vroeg de Gal, hem zoo weinig tyd mogelyk tot overweging willende laten - Ik ken u genoeg om te weten dat niets in zulk geval kan doen aerzelen!

‘Nogtans... o, dat myne moeder het my vergeve... maer... ik denk aen de lessen, welke ik van haer ontvangen heb... en ik weet niet of ik het regt heb de plaets te verlaten, welke my in den stryd voor de vryheid van het vaderland toekomt! Onder het dak van Boduognat was men gewoon te zeggen dat men alles, alles, aen het vaderland moet opofferen!... Indien de liefde en de smarte ons bedrogen... indien

Boduognat's weduwe my later een lafaerd moest noemen!

‘Gy begrypt dan niet dat zelfs de liefde tot het vaderland u aenspoort, dit stoute bedryf te wagen! Zoo er geene hulp komt, kan de belegerde stad zich tegen het roomsche leger niet blyven verdedigen. Ik, die in het vreemde kamp geweest ben, die in de wereld veel heb rondgereisd en de kunstmiddelen ken, waerover de Romeinen beschikken, ik durf u zeggen, dat wanneer de vyanden wezentlyk den aenval beginnen, weldra de eenvoudige verdedingsmuren, door uw volk opgeworpen, onder de vreemde krygstuigen tot puin zullen instorten!

‘Het is dan eene vlugt, die gy my durft voorstellen!

‘Neen! in tegendeel! Aduatieka, indien het afgezonderd blyft, moet bezwyken, zoo de naburige volkstammen het dreigende gevaer niet kennen, en de wapens eindelyk niet opvatten! Gy alleen, gy de zoon van Boduognat, gy die reeds om den heldenmoed van uw geslacht bekend zyt, zoudt misschien, nu het gevaer ten toppunt gekomen is, de volkstammen van hunne onvaderlansche verdeeldheid nog kunnen doen terug komen! Indien gy binnen weinig tyd aen het hoofd van een leger terugkeerdet, zoudt gy misschien uw vaderland gered hebben, op de eigene plaets waer uwe moeder de ketenen der slaverny heeft gedragen!... En gy zoudt haer dezen nacht in het voorbygaen op dien togt mede nemen!

Met zoo veel kunst van veinzende overtuiging waren die woorden door den valschaerd gesproken, dat de ziel van Siegfried door het beschouwen van het nieuwe uitzicht werd mede gerukt. Hy vatte Vertiko toestemmend en dankbaer by de hand; - doch zyn blik ontmoette Elve, de duerbare verloofde, welke hy alleen zou moeten laten - en besluiteloos bleef hy, zonder het oog van haer af te wenden.

De jonge vrouw begreep dien blik; zy beefde ook, wel is waer, by het te gemoet zien der gevaren, waeraen Siegfried zich ging blootstellen; maer het gevoel haers harten was waerlyk te beminnend en schoon omdat zy haer geheel aen de eigenbaet der liefde zou over geven. Elve zegde:

'Siegfried! Ik zou niet weerd zyn u te beminnen indien ik my niet gelukkig achtte over de liefde, welke gy uwe moeder toedraegt!... En de bruid van Siegfried is niet laf genoeg om hem te beletten de vryheid te dienen!

'Ik dank u, duizendmael dank! Elve, voor die goede woorden!

Fier en zalig nam Siegfried de geliefde aen zyne borst en de lippen des jongelings hadden, voor de eerste mael, haer voorhoofd, met het regt en het geluk eens verloofden aengeraekt.

'Ga, Siegfried - zuchtte Elve - ik zal alleen blyven; ik zal droef zyn; maer wanneer gy terug komt en

ons allen redding brengt, o, dan zal de liefde ons dubbel zalig worden!

‘Het zy dan beslist! - sprak Siegfried - Maer er is iemand, die u in myn afwezen bescherming kan geven.

Hy ging tot Hilda, die nog altoos tegen de rots des altaers geleund stond. Met Elve aen de hand plaetste hy zich voor de priesterin en zonder te weten hoe Hilda bitter en vertwyflend leed, sprak hy tot haer:

‘Hilda, gy hebt my altoos lief gehad als eene zuster; ik durf aen u den grootsten schat toevertrouwen, dien op de aerde my gegeven werd! Hier is de vrouw, die ik tot verloofde genomen heb! Nog dezen nacht moet ik haer verlaten. Hilda, zult gy de bruid van uwen vriend beschermen, haer eene schuilplaets onder uw dak verleenen?

By het hooren der eerste woorden, had de jonge priesterin het teeken van den afschrik, dien zy gevoelde, niet kunnen weerhouden. Het was haer een steek in het hart, die vrouw, welke alle hoop, alle geluk, in haer leven had vernietigd, door Siegfried tot zyne beminde bruid te hooren noemen; Hilda's stem was dof en schrael, nogtans zy antwoordde:

‘De bruid van Siegfried zal onder het dak der priesterin altoos geëerd en geheiligd zyn!...

Dan zakte Hilda op nieuw tegen de koude rots; zy bleef weder sprakeloos en scheen zelfs te vergeten dat Siegfried haer aenzag.

‘Ik heb de zending, welke my door Cesar is opgelegd nog by de ouderlingen te volbrengen - merkte Vertiko aen, die met spyt zich verwyderen moest. - Binnen eene uer zal ik in uwe wooning komen. Bereid in tusschentyd uwe wapens. Tot binne eene uer!

Nu keerde Siegfried zich voor de laeste mael tot Elve. Hy nam de gouden ketting, welke vroeger door zyne moeder werd gedragen en door hem aen zyn hart was gelegd; hy overhandigde het dierbare kleinood aen de jonge beminde, smeekende dat zy hem niet vergeten zou.

‘Ik! - fluisterde hy - ik zal aen u denken, zelfs wanneer ik myne moeder weder voor de eerste mael omhelsen zal! Myne liefde tot haer en de liefde tot hare nieuwe dochter zullen voortaen onafscheidbaer zyn!

De jonge maegd wier vrouwen blik dieper dan het oog van Siegfried in het hart der priesterin gelezen had, gevoelde dat het afscheid, welk zy van Siegfried moest nemen, door blyken van liefde tot eene hoonende terging voor de lydende zou gemaekt worden. Zy nam streelend, byna bevreesd, de hand van Hilda zy legde die hand aen haer hart - en toen Hilda op hare beurt de hand van het visscherskind nam - en beide vrouwen zich verwyderden, had slechts het bevochtigde oog van Elve den beminden vaerwel gezegd; maer in dat oog ook lag gansch eene wereld van gevoel; van liefde!

De jonge man stond nog daer; lang nog, zoo ver hy in den nacht zien kon, volgde zyn oog de vrouwen na; het was niet de blanke priesterinnen kleeding van Hilda die het langst in de schemering door hem gevolgd werd!

IV.

Terwyl Hilda en Elve, zich verwyderden, ging de gallische koopman, naer de byeenkomst, welke hem was aengewezen om er aen de ouderlingen des volks de voorstellen van Cesar te doen kennen.

Geene hutten verhieven zich op de plaets, waer de bespieder stil bleef. Het was een punt des bergs, waer men, langs alle kanten omringd door boven elkander hangende massas steen, zich als van het overige der wereld voelde afgezonderd. De maen liet er nog wel haer licht tusschen de reusenachtigen blokken

graniet schynen; maer dit bleeke, gryze licht scheen slechts te dienen, om er de doodsche stilte, beter te doen gevoelen, en om over de puntige, wilde rotsennatuer tinten van schaduw en licht te spreiden, zoo vol tooverachtige, onomvatbare kracht, dat Vertiko zich eenige oogenblikken als verkleind en verloren voelde in de woeste eenzaemheid.

Op eenige afstand van de plaets waer Vertiko was stil gebleven, stond een man, die aen den priesterlyken stand der oude Belgen moest toehooren: want de kleur van het kleed, dat hy droeg, was wit, en versmolt zich byna met de grysachtige tint van den uitstekenden steen, waer tegen hy leunde.

Die man bleef onbewegelyk, als ware hy een beeld door de geesten der stilte aengesteld, om dit hun verblyf te bewaken. Zoodra Vertiko den wachtenden mensch had opgemerkt ging hy tot hem, en vroeg;

‘Is het hier dat de ouderlingen des volks in raed vergaderen?

‘Gy zyt de man die van wegens den vreemdeling komt?

‘Ik ben door Cesar met eene zending belast geworden.

‘Volg my!

In de rots zelf, tegen welke de priesterlyke dienaer Vertiko had afgewacht, was eene opening, waer in de Belg den gallischen koopman voorging. Die gang

het zy door menschenhanden in den steen uit gebeiteld of door de natuer open gescheurd, was nauwelyks breed genoeg om één mensch door te laten.

Onder het rotsengewelf, waer men verder en verder doordrong, was het duister, en de Druied had het overbodig geoordeeld licht te ontsteken; want Vertiko kon op de harde steenen de stappen zyns geleiders hooren weer klinken, en, met de handen van beide kanten de rots betastende, was het hem niet moeijelyk te volgen.

Na eenigen tyd alzoo in de duisternis te zyn voortgestapt, bleef de priester stil voor eene soort van muer, die allen verderen doortogt afsneed. Doch niet zoo dra had hy eenige woorden in de tael der Druieden gesproken, of de rots, welke den weg belemmerde, rolde op haer zelve, door eene onzichtbare magt gedreven - en eensklaps strekte zich voor het oog van Vertiko de onmetelyke zael uit, waer de opperraed van den belgischen volkstam gehouden werd.

Geene gekunstelde rykdom omringde het twaelftal ouderlingen, die zich in ruwe zetels vertoonden; maer boven hunne hoofden verhief zich het gewelf der rots, prachtig als het gehemelte van den kostbaersten troon met loofwerk en behangsels, door de natuer uit rots en kristal gesneden. De dansende vlammen, der fakkels, welke schemerend eenige punten der dieptens van de schaduwvolle grot verlichtten, wierpen op duizende

natuerlyke, steenen cieraden, die kegelvormig van het gewelf afdaelden, een weerschyn van diamanten flikkeringen, schooner dan al het goud, waer mede de verbeelding eens kunstenaers ooit de gebeeldhouwde welfsels der rykste, vorstelyke paleizen bedekken kon. Achter de ouderlingen, in de onafzichbare diepte, vormden honderde hoeken zich tot ontelbare zuilen, bogen, kolommen, reuzenachtige gaenderyen, en trappen, in de schaduw, waer het oog hen trachtte te volgen, verloren loopend. Zoo, door de natuer met geheimvolle, grootsche plegt bestempeld, was de raedzael waerlyk weerdig van het woeste, vrye volk dat haer gekozen had.

Daer, verre van het gewoel des volks, waren menigwerf de gewigtigste ondernemingen overwogen en bereid geworden, om in de openbare vergaderingen der menigte te worden voor gedragen. En, zoo geene uiterlyke teekens de weerdigheid der twaelf ouderlingen aentoonden, ten zy het priesterlyke, linnen kleed, dat om eenige der verouderde lichamen hing, dan was de grysheid en de ernstige plegt dier denkende, gebogene hoofden, meer dan voldoende om den diepsten eerbied en het ontzag te kunnen inboezemen.

In het midden van den halven kring der ouderlingen zat de blinde Opperdruied.

‘Wat hebt gy van wegens den romeinschen veldoversten ons te zeggen? - vroeg hy, toen men Vertiko

den tyd gelaten had, plaets voor de vergadering te komen nemen.

‘Gy veroorloft my te spreken?

‘De raed wacht.

‘Dan ben ik verpligt u trouw de woorden van Cesar te herhalen: Dat niemand zich tegen my vergramme indien de tael des vreemdelings vermeteld was. - Morgen, zegde hy, is de laetste dag, dien ik aen den volkstam der Aduatieken verleen, om tot de onderwerping te besluiten. Hun uitval van heden; de schade aen myn kamp toegebragt; de dood der romeinsche soldaten, hebben myn geduld ten einde gebragt. Wanneer de laetste strale der zon morgen, den berg verlaet, is de tyd der genade voorby!

Meer dan een oog werd onder de gryze wenkbrauwen der aenhoorders vonkelend, meer dan een lichaem, dat onder den ouderdom gebogen was, rigtte zich weder op. Doch de diepste stilde bleef heerschen.

Het was door den ouden Opperpriester dat de ondervraging werd voordgezet.

‘En op welke redenen steunde Cesar zulke tael?

‘Morgen, zoo sprak hy, zal het bewezen worden tegen welke onweerstaenbare magt het onvoorzichtige, belgische volk worstelt. Wanneer een nieuwe dag aenbreekt, zal geene spoor van den brand, dien het heden gesticht heeft, nog te ontdekken zyn. Morgen zal men de romeinsche krygstuigen aenvoeren; de stormtorens zullen

zich tegen den verdedigings muer der Belgen verheffen, magtiger dan ooit! Indien de verplettende rammen de verschansingen der Belgen op de helling des bergs moeten nederbeuken, wee hen! Wee hen, die met de wapens in de hand door Cesar overwonnen worden! De wraek van Roomen, kent geene palen, tegen over hardnekkige vyanden!

'Maer, dit is onmogelyk! Geene magt op aerde kan de schade, door onze jonge krygers aen die vreemde oorlogstuigen toegebragt, in zoo weinig tyd herstellen.

'Helaes! het is nogtans zoo! De Romeinen beschikken over middelen, welke myn volk zoo min als het uwe berekenen kan. Gy weet, ik hoor toe aen eenen stam, dien door Roomen overwonnen werd; ik haet uwe vyanden; - maer met spyt moet ik zeggen, dat in het vreemde kamp, verre van het verlies van heden te bejammeren, men er zich reeds, op bevel van Cesar, tot den beslissenden storm van morgen bereidt.

'Dat volk heeft wondere magten! - zuchte de blinde gryzaerd; doch als of hy zich schaemde die woorden te hebben gezegd, bragt hy de verdorde, bevende handen op het aenzicht, en bleef stilzwygend.

'Ik geloof dat de magt der kunde, des geestes sterker is dan de enkele, woeste magt der dapperheid! - merkte Vertiko aen, die zich niet beletten kon de smart des ouderlings te genieten.

De Opperdruied antwoordde niet; maer een andere ouderling was opgesprongen, en riep:

‘Men vraegt uwen raed niet! Het is niet hier dat de tael der lafheid zal aenhoord worden!

De blinde Druied verhief de armen, om aen die raedsleden, zoo grys als hy, de stilte te gebieden.

‘Dat men den vreemdeling verwydere! - zegde hy - Wy zullen onderzoeken wat de eer des vaderlands en de belangen des volks van ons vereischen! Ga, zoon der Gallen! De kinderen van België bewyzen u dank voor de moeite, die gy op u genomen hebt.

Wat er dien nacht in den geheimen raed der grysaerds van het overweldigde volk beslist werd, bleef een geheim, waer van de gevolgen zich later in ons verhael zullen ontrollen.

‘Myne taek is ten halve volbragt! mompelde Vertiko, onder het geleide van den man, die hem had binnen gebragt, in de opene lucht weder gekomen zynde, terwyl hy zich met groote schreden verwyderde - Nu aen Hilda! Maer! indien zy het offer van Cesar ging aennemen! - en daer Vertiko den diamanten diadeem, dien hy haer bestellen moest, tusschen de vingeren prangde, vertoonden zich zyne witte tanden, als die eener hyena, welke de lang verwachte prooi aengrimt.

Zoo was hy aen de priesterlyke wooning gekomen, waerheen Hilda en Elve zich hadden begeven. Hy trad

binnen en zyn blik had in één oogenblik alles onderzocht wat zich bevond in die wooning, wier inwendig, zelden, door het oog eens vreemdelings mogt aenschouwd worden. Er was nogtans in de priesterlyke wooning niet veel buitengewoons. Gelyk in het meeste deel der hutten van dien tyd, liep er eene houten zitbank, tegen de wanden, gansch het vertrek rond. Op den grond lag eene hairige beerenhuid; die legerstede, waerop de blinde Opperpriester des nachts de stramme leden ter ruste legde, getuigde welke strengheid van zeden door den ouderling bewaerd was, ofschoon hy in de openbare plegtigheden met al de pracht van den godendienst omringd werd. Aen den anderen kant des verblyfs strekte zich het bed van Hilda insgelyks op den vloer uit, met meer verfyning samengesteld, daer het mos er van met linnen was bekleed, en blanke schapenvellen, de jonge vrouw tegen de nachtelyke koude moesten beschutten. De eenvoudige huisraed meestal uit geslagen yzer, gebakken steen of uitgeholde stukken hout bestaende, hadde aen den armsten der Belgen, zoo wel als aen den geëerden Opperdruid kunnen toehooren. Geen voorwerp zou de weerdigheid van den eigenaer dier nederige wooning hebben doen kennen, zoo niet op eene soort van ruwe, zware tafel eenige geschrevene boeken zich hadden vertoond, en men niet tusschen die papieren een gouden, rondgebogen mes hadde zien glinsteren.

Dit gouden werktuig werd door de priesterlyke handen gebruikt om de uitbottende twygen der geheiligde eikenboomen af te snyden, en het groen op die wyze verzameld was voor de oude Belgen een heiligdom, zoo als het in latere eeuwen met gewyden palm, volgens de gebruiken van den roomschen godsdienst, gebeuren zal.

Vertiko was diep gebogen binnen getreden. Hy stond daer met het hoofd ter aerde en den rug gekromd; nogtans was er iets zoo hoonend onbeschaemd in die slaefsche houding en in den toon, waerop hy goeden avond wenschtte, dat Hilda hem met een teeken van afkeer ontving.

'Wees zoo trotsch niet! - zegde Vertiko, ofschoon zyne stem zacht en zelfs vrouwelyk fleemend bleef - Het is niet in mynen naem dal ik kom! Gy hebt veel hoogere kennissen.

Hilda bezag den vreemdeling met vrees.

'Indien gy wist van wegens wien ik kom, zou ik met open armen ontvangen worden; want men mag zich beroemen op overwinningen zoo als de uwe! En het is niet aen trotsch dat het u mangelt! Ik heb het ten mynen pyne ondervonden!

Het bloed der gramschap steeg in het aenzicht der belgische vrouw.

'Verklaer u! - zegde zy - of vertrek!

‘Gy hebt geene reden om boos te worden... ik geloof eene boodschap van liefde te brengen.

‘Van liefde!... Aen my!...

‘De geschenken, die men u zendt, zyn uwer schoonheid weerdig!... Cesar weet beter dan de ruwe mannen onzer volken de liefde te betalen!

Vertiko wierp het perkament en het diamanten hoofdcieraed, welke hem door den romeinschen veldheer gegeven waren, voor de voeten der jonge vrouw.

‘Van Cesar! - had Hilda in verbazing uitgeroepen.

‘Ja! - knarstande Vertiko - gy weet dat ik u bemind heb, dat ik u misschien nog bemin!... Ik had het hart van den Romein en het myne doorboord, eerder dan de zending, welke hy my gegeven heeft, aen te nemen; - maer ik wilde van uwe schaemte genieten! Ik wilde over uwe schande en over uwen hoogmoed zegepralen!... De prys uwer oneer kon door geene betere handen gebragt worden!... Dáér, lees!

Hy toonde met den voet het perkament aen, dat op den grond was blyven liggen!

‘Wees niet verlegen voor uwe gezellin! - ging Vertiko voort, Elve aentoonende, - Lees vry wat woorden van liefde het opperhoofd der vyanden van uw volk schryft!... De bruid van den Nervier Siegfried zal er niet by verliezen uwen minnenhandel te kennen! Gy bemint, zoo wel als zy, immers de dapperheid

en de magt overal, overal waer zy zich voordoen? En Cesar zoo wel als de zoon van Boduognat is immers waerlyk groot!

Hoe bloedend de beleediging was, had Hilda de magt op haerzelven niet verloren. Zy stond daer verheven, maer onbewegelyk als een beeld, terwyl zy Vertiko aenhoorde, en de lafaerd had slechts het genoegen op te merken, dat eene bleekere tint zich over haer voorhoofd en hare wangen was komen verspreiden.

Toen Vertiko had opgehouden te spreken, boog Hilda haer tot het perkament, zy nam het schrift op, zonder teeken van zwakheid, en las:

'De diadeem komt u toe als koninginne der schoonheid! Cesar heeft u heden gezien, bewonderd, bemind! Cesar wil uwe slaef worden. De overwinnaer der wereld verpandt zyne eer dat in alles wat niet tegen de eer van Roomen strydt, hy u zal gehoorzamen!

Hilda liet het schrift uit hare handen vallen. Zy verhief den blik ten hooge, als om de Godin der liefde, zoo kuisch in den noorderlyken eeredienst, tot getuigen te nemen van den hoon haer aengedaen. Dan schupte zy met den voet de glinsterende steenen der aengeboden kroon buiten de deur harer wooning, en zonder haer te geweerdigen een woord te spreken, strekte zy de hand uit, en onweerstaenbaer bevelend, had zy Vertiko de deur der hut aengewezen.

Hy ging; - doch het kostbare, diamanten kleinood,

welk in de oogen van Cesar de schande eener belgische vrouw betalen moest, werd door den gallischen koopman opgeraept, en hy verborg het in zyne lederen tesch, terwyl hy zich voortspoedde.

‘My zal het wel te pas komen! - en hy lachtte - Ik ben dubbel bly dat zy de giften van den Romein veracht! Ik zal Cesar doen kennen hoe zyne boodschap ontvangen werd. De toorn alleen zal hem doen toestemmen om my die vrouw tot slavin te geven! Wee haer! Waerom ook moest ik veracht worden!

Hy verhaeste zoo denkend nog zyne schreden, als om spoediger het voorgestelde doel te kunnen bereiken.

Siegfried wachtte hem reeds in de hut, waer de visscherszoon gestorven was. De jonge Belg had met zorg het scherp der byl onderzocht, welke des morgens in den slag kon beschadigd geworden zyn. Dit wapen zou misschien noodig worden, om er de vryheid der moeder mede te koopen, en in alle geval gaf het den nervierschen kryger de verzekering niet te zullen in de handen der vyanden vallen, zonder zyn leven duer te doen betalen.

Zoodra Vertiko zich had aengeboden stak Siegfried het wapen in den gordel van zyn kleed, en de twee mannen verlieten de wooning.

Zy verdwenen tusschen de rotsen. Eene uer later was het hun gelukt aen den voet des bergs te komen, zonder de opmerking van iemand te hebben gaende gemaekt.

Alles scheen in het kamp der vreemdelingen te rusten. De romeinsche wachten hadden bevel gekregen dien nacht geene afzonderlyke persoonen terug te houden, welke zouden trachten in den omtrek der legering te sluipen.

Siegfried en Vertiko hadden reeds de eerste tenten bereikt. Niets bewoog er. De stilte en de volkomene duisternis die nu heerschten, want de maen was van den hemel verdwenen, schenen samen te spannen om de onderneming der kinderliefde te bevoordeelen.

Wat klopte het hart van Siegfried hevig ontroerd! Nog eenige oogenblikken en hy gaet in de tegenwoordigheid zyner moeder komen - van die oude moeder, welke hy sedert den dood des vaders, sedert den dood zyner broeders niet meer omhelsd heeft! Hy gaet de oude vrouw zien, welke in de slaverny onder de vreemden moet gewanhoopt hebben ooit het eenig overgeblevene kind nog weder te vinden!... Hy gaet aen die moeder zeggen, dat hy alles heeft getart, om haer uit de vernederende pyne te verlossen - dat hy haer de vryheid brengt!... Want eens met haer vereenigd, zoo schynt het Siegfried, zal geene magt op aerde die moeder nog uit zyne handen kunnen rukken!... Van nu af herhaelt hy de woorden van liefde, van vreugde, welke hy tot haer spreken zal! Zyne lippen vormen reeds de kussen, die hy haer op het voorhoofd zal drukken, en in zyn oog komt op voorhand

de traen, die in de eerste omhelsing hare moederlyke wangen besproeijen zal!... Die moeder, welke gefolterd, beleedigd, gegeeseld werd, zal binnen eenige oogenblikken aen het hart, in de armen van haer zoon weder vry, geëerd, bemind worden! Zyne handen zullen de boeijen verbreken; zyne zoenen zullen de sporen uitwisschen, welke door de yzers der schande konden nagelaten zyn!

Siegfried bleef stil. - De gallische koopman had hem in het oor gefluisterd, dat men op de plaets der bestemming gekomen was.

Reeds was de deur van het houten, vierkanten gebouw, waer de slavinnen verbleven, door Vertiko open gestooten, en hy liet den zelfden schreeuw hooren, gelyk aen het gekrasch der raven, welken door Hilda op de rivier tot herkennings groet aen Siegfried tydens zyne terugkomst was toegezonden geworden.

Die herinnering aen hunnen volkstam en aen de dagen der vryheid, gedurende de nachtelyke stilte zoo onverwacht in het verblyf der belgische slavinnen geworpen, deed de vrouwen van hunne ruwe legerstede opspringen - welke misschien in het besef der wanhoop met de tranen der ongelukkigen besproeid werden - of waer misschien op dit oogenblik in de afgematheid van den slaep hun nog, door droomen, de vervlogene vreugde van den huiskring bedriegend werd voorgespiegeld.

Gedurende eenige stonden hoopte ieder der arme slavinnen dat de stem, welke den zoo herinneringsvollen schreeuw had doen hooren, van iemand zyn zou die haer byzonder lief was.

Doch Siegfried binnen gegaen zynde, had nauwelyks zacht den naem zyner moeder uitgesproken, of hy werd door eene koortsige hand vastgegrepen... Het was niet noodig dat de arme vrouw, wier bevende hand hem vasthield sprak om te zeggen wie zy was! Hunne harten hadden zich reeds herkend! Hy klemde de moeder op zyne horst; hy zoende haer voorhoofd - en indien hy geene woorden vond, dan toch voelde de oude vrouw tusschen de kindelyke zoenen tranen op haer voorhoofd, welke meer welsprekendheid bevatteden, dan de hartroerendste tael doen konde!... Zy nogtans beantwoordde die blyken van liefde niet! In tegendeel, zy trachtte haer uit die omhelzing van Siegfried los te maken, en toen hy eindelyk verwonderd terug trad, daer hy gewaer werd dat de handen der moeder niet slechts van liefde, maer van schrik beefden, hoorde hy de volgende vraeg, welke hem met onuitsprekelyken angst gedaen werd.

‘Siegfried! Siegfried! hoe zyt gy hier gekomen?

‘Moeder! ik wist wat men u doet lyden!

‘Siegfried! Zeg! spreek! wie heeft u hier gebragt!

‘Gy kondet toch niet denken dat ik u verlaten zou. Het halsnoer welk gy gezonden hebt!...

‘Goden!... En gy hebt het gelooft?

De jonge man begreep nog niet wat die smart beteekende; hy antwoordde:

‘O, moeder, uw zoon heeft heden honderde malen dit snoer als een heiligdom van liefde aen zyne lippen gebragt!

‘Verraden!... de lafaerden! - snikte de oude vrouw; - Doch nu ook, op eens, wierp zy de armen om den hals van Siegfried; zy sloot hem zoo vast aen haer hart, als hadde zy het onmogelyk willen maken hem van haer weg te nemen; zy ook zoende nu haer kind; zy weende!

Siegfried werd meer en meer verwonderd.

‘Verraden? - vroeg hy - Maer moeder van welk verraed spreekt gy?

‘Ik heb myn kind mogen omhelzen! - riep zy uit. - Dit oogenblik schenkt meer geluk dan ik in al de dagen myns levens nog verhopen kon!... En dan met myn zoon sterven!...

‘Maer, moeder, het is niet aen den dood, het in aen de vryheid, aen de vlugt, dat wy denken moeten!

‘Neen, neen! Siegfried, zie! ik heb my niet bedrogen!... zie! - zy wees eene straal van fakkellicht, welke door de slecht geslotene planken van het gebouw drong.

‘Wat wilt gy zeggen moeder? - vroeg Siegfried,

die zich by het zien van dit licht achteruit trok.

‘Hoor! Hoort gy? - riep de oude vrouw, hem nog vaster in hare armen klemmende - Hoort gy dat men u verraden heeft?... Die laffe lach is een kreet van zegeprael der bedriegers!

Inderdaed een luide schaterlach, dien men door de wanden der huizing hooren kon, had de woorden van Siegfried onderbroken. - Het houten gebouw was door romeinsche soldaten omcingeld. Eenige oogenblikken later toonde het licht der brandende toortsen aen de deur, welke men nu gansch openwierp, hunne vaste gelederen.

Siegfried had naer Vertiko rondgezien; doch de verrader was verdwenen... De jonge Belg begreep wat er gebeurde. De hairen rezen hem van afschuw en woede te bergen. Op eens, zich uit de armen der moeder losrukkende, sprong hy achterwaerts, en, uit al zyne krachten met beide handen het hout der slagbyl boven het hoofd verheffende, bleef hy dreigend en schrikkelyk de vyanden wachten.

De Romeinen, welke den uitgang door hunne gelederen hadden afgesloten, lachten nog meer wreed, en nog luider. Zy spotteden met den man, die alleen tegen over hen allen het wapen verheffen durfde. In die spotterny verborg zich nogtans vrees, want niet een der vreemde krygsknechten trad voorwaerts, om het schrikkelyke yzer aen den jongeling te gaen ont-

wringen. Zy bleven staen en lachten voort, verzekerd dat hy hun niet meer ontsnappen kon.

‘Siegfried, o, laet die vyanden zich niet in uwe verontweerdiging verheugen! - riep de ongelukkige moeder, zich geknield op den grond werpende en de voeten des jongelings omhelzende. - Niets dan verachting komt zulken lafaerden toe!

‘De lafaerden! - herhaelde Siegfried; - en de folterende overtuiging dat alle tegenstand nutteloos zou blyven, deed hem nu den blik wanhopend tot de geknielde, oude vrouw wenden. - Eene helsche bekoring moest hem op dit oogenblik door het brein vliegen; - want eensklaps wierp hy het lichaem achterover; zyne armen verhieven zich nog hooger met het wapen; een yselyke glimlach spande zyne lippen, die krampachtig en wit werden... de byl des jongelings hing boven het hoofd der moeder!

Zy verstond, de oude vrouw, wat Siegfried, haer kind, gevoelde, wat zyne beweging beteekende!

‘Sla toe! - Sla toe, myn zoon! - riep de gryze, geknielde slavin - Sla! De vyanden zullen ons niet ten prooi hebben!... Siegfried! uwe moeder ook wenscht te sterven!

Het wapen slingerde neerwaerts; - maer het yzer had in de handen des jongelings gebeefd... De byl trof niet: - zy ontsnapte aen de handen van Siegfried en viel op den grond neder... Huiverend van afschuw voor

die gedachte, welke hem een oogenblik had overmeesterd, liet hy de armen vallen - en verwilderd bleef hy, ademloos en onbeweeglyk, de weenende moeder die voor hem knielde, aenstaren!

Hy voelde het niet dat de romeinsche krygsknechten hem reeds met boeijen overladen! Hy voelde niets meer... Tot dat de arme slavinne haer eindelyk aen zyne borst wierp en de brand der bloedige tranen, welke uit de oogen der oude vrouw, onder hare zoenen, op zyn voorhoofd lekten, hem tot het bewustzyn terug bragt!

De Romeinsche krygsknechten wilden den Belg zelfs de troost dier omhelzing ontnemen. Zy stieten met hunne lansen Siegfried op de borst; zy dreigden de moeder te slaen!

Maer de aenvoerder der vreemdelingen was jong; hy had misschien in zyn land ook nog eene moeder, aen welke dit tooneel hem denken deed; hy trad tusschen zyne onderhoorigen en den gevangen; hy beval dat men Siegfried met de oude vrouw laten moest, tot dat Cesar zynen wil zou hebben doen kennen betrekkelyk het lot, dat Boduognat's zoon bestemd was.

Daer zat de gryze weduwe van den nervierschen vorst, wiens naem het geslacht, waeraen hy toehoorde roemryk had gemaekt, naest het geliefde kind, haer eenige! dat met boeijen beladen aen hare voeten lag!... Toch zy weende reeds niet meer, de belgische vrouw;

want haer volk was sterk genoeg om te begrypen, dat het eene zwakheid is in tegenwoordigheid van vyanden lyden te toonen, dat alleen de liefde het voorregt hebben mag tranen te zien!... De twee ongelukkige wezens spraken van hunne bloedverwanten, die hun in betere hemelwerelden verwachten! Dan stuerden zy elkander woorden van de innigste liefde toe, in de tael der dietsche stammen, welke door de wachten niet verstaen werd - en de nacht vloog voorby, niet gansch bitter, vermits zy elkander beminden en liefde altoos balsem zelfs aen de bloedendste harten geven kan!

V.

De volgende dag zaten Hilda en het visscherskind, dat thans de bruid van Siegfried geworden was, naest elkander aen eene zyde des bergs, waer hunne oogen zich in de ruimte over het romeinsche kamp en over de ruwe vestingen der Belgen, konden uitstrekken.

Zy spraken van hem, naer wien beider gedachten, verlangens en droomen heen vlogen. Niet het minste teeken was hun toegekomen, waeruit zy hadden kunnen opmaken wat er van Siegfried geworden was, sedert hy den nacht te voren afscheid van hen ge-

nomen had en hunne zielen waren met onruste vervuld. Welke persoonlyke smarte ook Hilda gegriefd had, toch was erin de pynvolle onzekerheid, die zy nu gevoelde, een medelyden voor de arme weeze, door Siegfried aen hare bescherming toevertrouwd; want de priesterin had al te veel reden, sedert haer door Elve gezegd was hoe Siegfried zich door den gallischen koopman had laten vergezellen, om te vreezen, dat het jonge meisje, welk op het punt geweest was de meest benydbare liefde te genieten, van nu af den verloofden niet meer zou wederzien!

De priesterin had gestreden tegen het gevoel van haet, dat haer in den beginne door de tegenwoordigheid der verkorene beminde van Siegfried werd in het hart gedrongen. - Hilda wist dat het geluk van Elve benyden, eene lafheid zyn zou, waerover zy tegen over haerzelven hadde moeten blozen en om de kwade, pynigende geest, tegen wien zy worstelen wilde, te overwinnen, had de belgische priesterin geen beter middel gekend, dan het lieve kind, dat onder haer dak den nacht doorbragt, met de teederste moederlyke zorgen te omringen. De dankbaerheid en het betrouwen, die zy inboezemde, en de uitdrukking er van op het gelaet van het zwakke, zachte meisje hadden meer gedaen om de pynigende gewaerwording te verminderen, dan al de krachten welke den geest van Hilda haer hadde kunnen ingeven.

De kleine Elve had nogtans in de eerste oogenblikken

ook achterhouding en verlegenheid gevoeld, wanneer zy haer alleen bevond tegenover de grootsche, geëerde priesterinne, welke, zoo het de geheime zielestem der maegd het haer gezegd had, al te veel belang stelde in den man, die haer de huwelyks-liefde had toegezworen.

Maer, overwonnen door de onrust over Siegfried's afwezen en door de zoete herbergzaemheid, welke haer verpleegd werd, had de beminnende, jonge Elve ten laetste de gevoelens, die uit haer hart overvloeiden, niet langer kunnen verborgen houden.

Zy hadden gesproken, samen gesproken van Siegfried!

De zachte, geestdriftige tael van Elve, en de half omsluijerde, pynlyke uitdrukking der gevoelens van Hilda, hadden wel iets kwetsend voor beide; maer het hooren der tael van liefde, wanneer het den uitverkoren des harten geldt, behelst toch altoos eene wellust, die soms bitter is, doch waervan Hilda en Elve met lange teugen den beker tot den laetsten druppel wilden ledigen. - Waer is het vrouwenhart, dat by het uitspreken of by het aenhooren van den naem des geliefden, niet van inwendige voldoening trilt, al worde dan ook eens door die trilling eene geheime vezel van het jonge hart gekwetst!

‘Ik ook, ik ben bang! - zegde Elve, op het gelaet van Hilda vrees lezende. - Maer ik kon Siegfried

toch niet beletten te vertrekken, hoe zeer ik hem ook bemin! Ik die hem slechts sedert eenigen tyd ken, heb immers zoo veel regt niet als zyne moeder op Siegfried's liefde!

'Gy, die door hem bemint zyt, gy waert de eenigste die hem van dit gevaer kondet terug houden.

'Maer de moeder van Siegfried is slavin!... En hoe zouden wy aen geluk hebben kunnen denken zoo lang de gryze moeder in der vreemden magt was?... Ach! indien Siegfried niet meer weder keerde... indien ik den beminden myns harten verloren had... ik zou sterven... maer hy, hy zou de kinderpligt hebben betaeld!... Toch, neen! hy zal wederkeeren... als een held! aen het hoofd van nieuwe stryders!

'Helaes! het zou misschien te laet zyn! - zuchtte Hilda.

Cesar had wezentlyk, zoo als Vertiko er den nacht te voren mede bedreigd had, de Belgen door een voorbeeld van werkdadigheid met verbazing willen slaen, en de twee vrouwen, van de plaets waer zy op den berg zaten, hadden sedert het opkomen van den dageraed, in het kamp der Romeinen de toebereidselen zien maken, tot eenen schrikkelyken storm, die nog den zelfden dag kon geleverd worden. De oorlogtuigen, welke de Belgen den dag te voren gepoogd hadden door het vuer te vernietigen, werden aen den voet des bergs onophoudelyk digter en digter by de ver-

sterkingen der stad gevoerd. Die zware, zonderlinge gebouwen, welke zich dreigend en weder als ongeschonden, tegen over het weinig beschaefde volk verhieven, deden inderdaed niet slechts begrypen dat Roomen magtig en groot was; maer ook dat de beslissende storm naby zyn moest.

‘Indien er vandaeg gestreden wordt, is het vandaeg dat wy Siegfried zullen weder zien! - had Elve geantwoord. - Hy heeft in het romeinsche kamp de toebereidselen kunnen opmerken, welke de vyanden tot den storm maken - en hy zal komen, om zyn deel in het gevecht te nemen, al moest hy alleen door het vyandelyke leger dringen!... O, ik gevoel het dat wy Siegfried zullen wederzien!

‘Zoo er moet gestreden worden om hem weder te doen komen, zullen wy niet lang wachten - en er kwam een droeve plooi op het voorhoofd van Hilda - want, ziet gy den toren, die daer beneden, langzaem, maer onophoudelyk, is voortgerolt? Hy moet zich binnen het bereik der pylen onzer krygers bevinden; daer vliegen de eerste schichten van den berg af, en ik geloof niet dat onze mannen dwaes genoeg zyn, om hunnen voorraed vruchteloos weg te werpen!

Nu de eerste pylen van den kant der Belgen door de lucht hadden gesnord, was er in het kamp der vreemdelingen een oogenblik stilte; geen moordtuig werd terug gezonden; maer op de tinne van den meest

gevorderden der torens vertoonde zich een romeinsch overste, die in name van Cesar, alvorens den aenval te beginnen, den Aduatieken roepend gebieden kwam zich aen de magten van Roomen te onderwerpen. Hy beloofde nogmaels genade, indien de overgave der stad onmiddelyk gebeurde, en bedreeg met de bloedige uitroeijing van gansch den aduatiekschen volkstam, indien de magt der wapens tot het bestormen van den berg moest gebruikt worden. De vreemdeling voegde er by dat men op het oogenblik een voorbeeld hebben zou van wat de wraek van Roomen vermogt uit te werken!

Inderdaed terwyl hy sprak gebeurde er iets op den romeinschen toren, dat Hilda en Elve, van de rots, waerop zy zalen, in doodenden angst had doen opspringen.

Men had er eenen man op gebragt, zoo zeer met kluisters overladen, dat byna alle beweging hem onmogelyk was gemaekt. De vyanden bonden dien gevangen tegen eenen der zware kruisbalken van den toren, langs den kant die het meest aen het treffen der pylen van het belegerde volk was blootgesteld.

Aen de lange blonde hairen, welke tot op de schouders van den gekneuvelden vielen en ook aen de blankheid der naekte, gespierde armen, waer van de aderen onder de boeijen tegen het hout van geweld en gramschap opzwollen, zag men dat hy niet in de landen der zuiderlingen geboren was. De klee-

deren van den Belg waren door de vreemdelingen van zyne borst gerukt geworden, om hem zoo aen eenen nog meer dreigenden dood bloot te stellen; maer Hilda en Elve herkenden den mantel, die hem met een snoer van koorde om den hals en op den rug bleef hangen. Het was de hairige wolvenhuid, die door Sigfried in verwisseling der witte schapenvacht was omgeworpen, na de plegtigheid van den vorigen nacht, vermits hy gevreesd had door de blanke kleur van het kleedsel, welk de handen zyner bruid vervaerdigd hadden, in de duisternis verraden te worden.

Nu die voorzorg vruchteloos was gebleken, had Cesar zynen gevangen als een laetste middel willen gebruiken om den stam der Aduatieken, zonder stryden, tot onderwerping te dwingen. Hy wist welken eerbied door de belgische krygers den bloede van Boduognat werd toegedragen, en met te toonen dat Siegfried in zyne magt was gevallen, wilde hy niet slechts tyd winnen; maer de romeinsche veldheer hoopte moedeloosheid in de harten dier jongelingen te storten, welke Siegfried als hun opperhoofd hadden erkend en gevolgd.

Cesar had de kans op het spel gezet zynen gevangen in het eerste oogenblik door de pyl eens Belgs te doen gedood worden, en aldus kon het verlangen om den vorstelyken, nervierschen krygsman te Roomen aen zyne zegekar te spannen, verydeld worden; maer

de veldheer was ook niet zonder de wanhopige verdediging van het aduatieksche volk te vreezen, te meer daer zyn leger door gedurige gevechten reeds verzwakt was.

Hy had dus willen beproeven welk uitwerksel het zien van Siegfried op zyne landgenooten zou te weeg brengen; doch van den anderen kant had hy geheime bevelen gegeven den jongen Belg te beveiligen van het oogenblik dat de belegerden zouden toonen door geene aenmerkingen te kunnen wederhouden worden.

Het noodlot was nogtans op het punt te bewyzen dat Cesar zich ditmael in het vormen zyner plannen bedrogen had.

‘Gisteren - had de romeinsche overste van de tinne des torens uitgeroepen, den geboeiden jongeling aenwyzende - Gisteren was de zoon van Boduognat aen het hoofd uwer benden; thans reeds draegt hy de ketenen van Roomen! Uwe eerste schichten zullen hem het hart doorbooren, indien uwe ouderlingen het antwoord op de voorstellen, welke hun van wegens Cesar gedaen zyn, niet voor der zonnen ondergang in ons kamp gebragt hebben - indien uwe grysaerds zoo dwaes zyn als den nervierschen heirvorst, die door onredelyke hardnekkigheid gansch zynen stam en alwie hen toehoorde reeds in een bloedig verderf heeft gestort! - Doet de straf der domme, nerviersche onbuigzaemheid niet op u terug vallen, zoo als zy nu den zoon van

Roomen's vyand verplet... Want gy ziet het, niets, niemand, kan aen Roomen weerstand bieden!

'Dat zult gy niet tweemael herhalen! - morde een man op den belgischen rotsenmuer - of ik wil, by alle kwade geesten, dat men my een kind noeme!

Daer stond de oude Nervier, Wannes, altoos met de yzeren, verroeste knods aen den arm; maer op dit oogenblik drukte hy het onderste gedeelte van eenen overgrooten boog tegen den voet, en met reuzenkracht spande hy de stevige peze van dien boog op. Zyne gryze oogen fonkelden van gramschap terwyl hy den romeinschen oversten bleef bezien. Toen de boog gespannen was, koos de Nervier een der pylen met yzer beslagen, welke in eenen lederen riem om zyn lichaem waren gesteken; hy mikte - zyn arm was met geweld achterover getrokken; - maer op het oogenblik dat zyne vingeren de peze gingen laten ontglippen, had eene vrouwenhand den arm van den ouden man terug gehouden, en eene vrouwestem gilde:

'Wat doet ge?... Wilt gy hem dan dooden?... Uw meester! Op zulken afstand!

Het was te laet. De pyl was ontsnapt en ging naest de zyde van Siegfried zich in het hout, op hetwelk hy gebonden was, vast planten.

Wannes had het hoofd omgewend; hy herkende Elve, de bruid van Siegfried, die van de plaets waer zy haer bevond, naer de aduatieksche krygers gesneld

was, daer zy begreep dat het eerste gevaer van hen komen moest. De gramschap van den Nervier ontzag haer niet.

‘Meisje! - schreeuwde hy, den boog op den grond stampende - dat is een pyl, die om uwentwille verloren gaet! Indien ik Siegfried in plaets van den onbeschoften vreemdeling getroffen had, ware het uwe schuld!... Zoo ik ditmael mis zult gy het dubbel betalen!

Elve zag hoe de oude Nervier reeds ten tweeden male den grooten boog aenlegde. Het yzer der schicht, welke hy er op plaetste, ging weder het hart des geliefden bedreigen! Zy voelde haer wel is waer zwak; maer toch durfde zy de kleine handen verheffen om het moorddadig werktuig in de handen van den Nervier vast te grypen.

‘Gy wilt het teeken tot den dood uws meesters geven! - riep zy uit.

Maer als of de kracht haer gansch verliet, nu zy het wapen vasthield dat Siegfried dooden kon, plooide haer lichaem voorover, en geknield, met de handen nog altoos verheven doch niet ontsloten, zakte zy aen de voeten van den ouden Wannes neder.

Nu hy haer zwak en smeekend voor hem op den grond zag liggen, voelde Wannes de gramschap, welke hem had overmeesterd, door medelyden voor de weerlooze maegd overwonnen worden. Het ruwe, onge-

kunstelde hart voelde zich ontroerd by het zien van zoo veel angst en liefde. Althans hy wierp den boog, dien hy begonnen had te spannen weg, en hy ging op zyne hurken naest Elve zitten, om de maegd te ondersteunen en tot haer te spreken.

Wat hy eigentlyk zeggen zou wist de Nervier zelf niet; hy vond geene woorden om de nieuwe gewaerwordingen, die in hem ontstonden, uit te drukken. Hy bleef eenigen tyd het visschersmeisje bezien, zoo als men het kind aenziet, dat men met eenen enkelen blik denkt te kunnen liefkozen, en toen hy eindelyk begreep dat dit lange stilzwygen hem in eenen valschen toestand bragt, dan toch waren de woorden, welke hy in zyne verwarring sprak, indien zy door de maegd verstaen werden, voorzeker die niet, welke het meest konden bestemd zyn, om haer tot bedaren en geruststelling te brengen.

‘Er moet immers eens gestreden worden, lieve kleine! - zegde hy - Ik kan toch zonder te straffen de nagedachtenis van eenen held als Boduognat niet laten beleedigen!... En denkt gy niet dat Siegfried liever een stuk yzer in de borst zou voelen dan die vreemde boeijen om zyne armen?... Nogtans het was hem niet dien ik treffen wilde. Ik zal u bewyzen, indien gy het zien wilt, dat ik hem niet kwetsen zal!

Elve maekte een beweging van afschrik.

‘Neen, ik zal hem niet raken! - hernam Wannes

met een gevoel van eigenliefde - Ik wil slechts de valsche tong van den Romein in den mond, waermede hy Boduognat beleedigd heeft, vastnagelen! Het is myne schuld niet dat de pyl gefaeld heeft... Wilt gy dat ik hem in het hart des vreemdelings jage, in plaets van naer de tong te mikken!... Neen! uw hoofd schudt neen!... Welnu gy zyt bang!... Ik zie al van het voornemen af!

Terwyl de oude Belg al die welsprekendheid inspande, geweerdigde hy zich zelfs niet op te merken hoe sedert eenige oogenblikken een regen van schichten en van verplettende blokken steen rond hem nederstortte. De Romeinen toen de pyl zich in hun gebouw kwam vastzetten, hadden die uitdaging beantwoord met hunne oorlogstuigen in werking te stellen. Ontelbare groote slingers wierpen van de hoogte der stormtorens halve rotsen neder, die verbryzelend tot over den muer der Belgen vlogen. Het was dezen onmogelyk die plotselinge verwoesting af te weeren, daer de vreemdelingen den dood en de vernielinge aenrigtende, zich zelfs op de tinne hunner sombere, magtige oorlogs gebouwen niet vertoonden, en aldus van alle wederwraek vry bleven.

Zoo magtig, en zoo ongekend was die wyze van aenranding voor de belgische krygers, die gewoon waren zich blindelings en zonder kunstmiddelen in het gevaer te werpen, dat zy, radeloos en onbewe-

gelyk, onder den hagel van steen en yzer bleven. Indien de verachting des doods hunne harten even als dat van Wannes tegen de vrees verstaeld had, dan toch werd hun geest verstomd, als by het aenschouwen eener bovennatuerlyke, onweerstaenbare kracht. Zy begrepen vooreerst niet hoe het zyn kon dat Siegfried, die den vorigen dag met hun uit den stryd was terug gekomen, nu in de handen der vyanden gevallen was, en terwyl hunne eenvoudige geesten nog de oplossing van dit raedsel zochten, volgden hunne oogen de doodende moordtuigen, welke door de lucht slingerden, met gewaerwordingen die meer aen bygeloof grensden dan aen de eigentlyke vrees van er door getroffen te worden.

De moedigsten nogtans kwamen van die verbazing terug. Eenige liepen verder den berg op, om de ouderlingen te gaen raedplegen over hetgeen er in zulke omstandigheid te doen viel; andere wrongen woedend de vuisten toe, hieven hunne wapens op, en toonden die dreigend den vyanden; maer het grootste getal bleef met verwondering de schrikkelyke uitwerksels van den storm aenzien, zonder zich te verwyderen, doch ook zonder eenige beslissing te nemen. Toch het nederploffende yzer en steen verbrak en verpletterde de houten of lederen schilden, waermede zy hunne hoofden bedekten, als waren die uit glas verveerdigd.

In de ziel van Hilda, welke Elve gevolgd had, ge-

beurde er iets schrikkelyks. Beurtelings hadden hare oogen zich op het visscherskind en op den geboeiden Siegfried gevestigd. Dan weer zag zy met wanhopige blikken op de verbaesde belgische krygers, of staerde zy met smart en toorn de romeinsche oorlogstuigen aen. De priesterin, verborg eindelyk haer aenzicht onder de handen die zy op het hoofd klemde.

Het was dat er in Hilda eenen stryd gestreden werd, die op het voorhoofd, dat zy verborg, druppelen zweet deed komen, zoo pynlyk en angstvol, dat zy door den kamp des doods schenen afgeperst. De grootheid van het gevaer had haer een gedacht doen opvatten, waervan de grootheid haer zelf met vrees vervulde.

Terwyl haer oog gevestigd bleef op Siegfried, die die met de armen schandig tegen het hout gebonden, door de eerste pylen kon getroffen worden, had zy de woorden herinnerd welke haer door Cesar geschreven waren.

Zy zal den man dien zy meer dan het leven bemindt kunnen verlossen! Zy zou hem aen zyne krygsmakkers, aen den vaderlandschen stryd kunnen terug geven! Cesar heeft zyne eer als krygsman verpand de vraeg, welke zy hem doen zoude, in te willigen! Indien zy, priesterin der Goden, door eene magt, waervan de oorsprong aen haer volk onbekend is, de verwoesting ten minste voor eenige uren kan doen

ophouden; indien Siegfried den volgenden dag, wanneer men den tyd zal gehad hebben het nieuwe gevaer te berekenen en er zich aen te gewennen, tot zyne krygsmakkers terug keert, zal zulk wonder het ruwe volk niet een nieuw betrouwen geven op de bescherming der Goden aen wier bystand men begint te twyfelen!... Maer Hilda zal aen Siegfried's verloofde, aen het zwakke kind, dat zy bezwyken ziet, het leven, de toekomst, de liefde weder geven!... Zy kan den geliefden in de armen eener andere maegd, die hem bemint, terug voeren, indien zy hare vryheid voor de zyne gaet leveren!... Gansch de vurige ziel van Hilda werpt zich tegen die gedachte op! Het duert niet langer dan de akelige glans eener bliksemstrael; maer de oogen der miskende vrouw hebben zich strak en gloedend van haet tot Elve gerigt!... Nogtans zy ziet het meisje de handen ten hemel verheffen; zy ziet haer zoo smeekend en zoo angstvol de oogen tot Siegfried wenden, met eene uitdrukking zoo vol diepe, oneindige liefde, dat niet alleen de minnenyd blyft heerschen, dat het niet alleen de haet is, die Hilda's hart byna breken doet!... In Elve heeft Siegfried het geluk zyns levens gedroomd! Hy bemint haer even opregt als hy door de verstootene bemind wordt!... Dat geluk welk Hilda in hare geheime wenschen als de hoogste zaligheid betracht heeft, kan door dit kind, zoo lief en zoo tenger, aen

Siegfried worden geschonken! Het hart der priesterin is groot genoeg om naest hare eigene liefde medelyden voor de verlatene, beminnende weeze te kunnen opvatten! Indien zy Siegfried niet meer mag lief hebben, nu hy de verloofde eener andere geworden is, dan toch kan hy haer niet beletten de liefde die het leven haers levens uitmaekt, te voldoen met haer voor hem op te offeren, met hem ten koste van haer bestaen aen de vryheid, aen de geliefde bruid, aen het geluk, ten minste voor één dag, weder te geven!

En nogtans hoe edel ook den stryd is, waer Hilda in zegepraelt, durft zy haer gelaet niet van de handen ontblooten. De maegdenblos der eerbaerheid brandt haer op de wangen! Zy, de kuische priesterin der Goden, zy zou eene beleediging te gemoet gaen, zy zal in de tegenwoordigheid der vyanden haer van schande laten verdenken... Ach! zy heeft aen den ouden, blinden vader gedacht!... De gryze Opperdruied zal hy niet onder schaemte en smarte sterven, wanneer men vernemen zal, dat Hilda de priesterin der Goden haer in het kamp der vreemdelingen heeft kunnen begeven, om den vyandlyken wellusteling eene bede te doen! Zullen de vervloekingen van gansch den volkstam niet op hare nagedachtenis kleven, wanneer men zal hooren, dat de hoonende woorden van den vreemdeling, waermede hy haer van liefde spreken durfde, niet door haer konden vergeten worden op het zelfde oogenblik dat zy haer zyn toegekomen!...

Maer Hilda verheft het hoofd en hare lippen hebben met bitteren hoogmoed geglimlacht... Er is immers een middel waermede men zich altoos in tyds aen de schande onttrekken kan?... Wanneer men later elkander in de hemelwerelden weer vindt, daer ziet het oog der nabestaenden tot in het diepste der zielen!... Het afwezen zal niet lang zyn!... En de traen, die de gedachte aen den ouden vader haer in het oog heeft doen komen, droogt weg onder den gloed van het besluit, welk het oog der jonge vrouw doet glinsteren!

Zy stapt voorwaerts, en beklimt de rotsen waer op zy haer aen de Romeimen vertoonen kan. Die vrouw in de blanke kleeding, welke door hen den dag te voren op het slagveld bewonderd werd, boeit de aendacht der vreemdelingen.

'Boodschapt aen Cesar - heeft zy uitgeroepen - dat Hilda, de aduatieksche priesterin, nog heden hem spreken zal, indien de vyandlykheden tot dan worden opgeschorst.

Eenige oogenblikken later hadden de Romeinen bevel ontvangen hunne wraek over de uitdaging van Wannes niet verder voort te zetten.

Elve begreep, zag niets dan dat de boeijen van Siegfried werden los gemaekt. Hy verdween van den kruisbalk, waer tegen de vreemdelingen hem hadden vast gehecht.

Hilda verwyderde haer, zonder de ondervragende blik-

ken van haer volk te beantwoorden. Zy keerde weder naer de wooning waer zy geboren was, waer zy de weinige schoone dagen harer eerste jongheid, toen zy nog hopen kon, had door gebragt. Nu ging zy er haer bereiden tot het offer, waertoe zy haer zelve als de ter slagting bestemde had aengewezen!

VI.

Op de steenen bank aen den ingang zyner wooning zat de oude, blinde Opperpriester. De rampen des vaderlands hadden zyne ziel onder hunnen schok doen ploeijen. Het hoofd des ouderlings hing treurig voorover en de verdorde handen, welke op zyne knien in een gevouwen waren, beefden zoo veel van inwendige bitternis als van ouderdom. De blinde oogen verhieven zich niet meer gelyk vroeger ten hemel als of zy het licht der zonne nog wilden opzoeken; de kracht, welke zyne gestalte zoo lang had ondersteund,

was in weinige dagen verdwenen. Hy zat daer droevig als of hy betreurde den tyd dien aen het graf toehoort te hebben overleefd, en zoo zwak, dat alle deelneming in de zaken der wereld hem voortaen ontzegd scheen.

De voortgang der vreemde belegerings werken en het nuttelooze der uitvallen van het aduatieksche volk, hoe stout die ook waren, hadden eindelyk zelfs den ouden Druied aen de bescherming of aen de magt zyner vaderlandsche Goden doen twyfelen. Die twyfel en het te gemoet zien van den tyd, waerop hy de schande van zynen stam zou moeten beleven, indien het romeinsche juk aenveerd wierd, of waerop hy de volkomene, bloedige uitroeijing zyns volks zou moeten bywoonen, indien men de worsteling met wanhoop bleef voortdryven, hadden den ouderling meer verzwakt en ontzenuwd, dan de lange reeks van jaren, welke hy had doorgeleefd.

Ook had dit mistrouwen van de magt der Goden, wier dienaer hy gedurende gansch zyn leven geweest was, hem tot de stilzwygendheid veroordeeld, toen den nacht te voren, na het vertrek van Vertiko, in het geheim van den raed, door een der gryze Opperhoofden een besluit was voorgesteld, dat het laetste redmiddel kon worden; doch waervan de gedachte de ziel van den ouden priester pynigde, omdat het eenigzins scheen af te wyken van de openhartige kracht

der leer, welke hy den Belgen had voorgehouden, en welke tot nu toe ongeschonden door hen bewaerd was. Tegen over de krygskunde, die Cesar ter zyner beschikking had, was door de ouderlingen de droeve noodzakelykheid herkend den weg te verlaten, die hun tot nu toe regtstreeks, zonder omwegen, het gevaer had doen aenranden. Er was door hen een middel beraemd, dat de waekzaemheid van den vreemden veldoversten zou doen insluimeren, en, zoo zy hoopten, op een gegeven oogenblik het vyandelyk leger, dat nu in zyne stormtorens en achter zyne vestingen ongenaekbaer bleef, den zweerden der belgische stryders moest ten prooi leveren. Maer dit krygsgeheim was van zulken aerd, dat het overwegen er van den dag, waerop het moest worden uitgevoerd, den Opperpriester tot eene eeuwigheid van smarte en onrust deed worden. De slaep had zyne blinde oogen niet gesloten, sedert hy uit de nachtelyke vergadering was terug gekeerd. Hilda had hem des morgens, toen zy met Elve uit de wooning was gegaen, in dezelfde treurige houding op de steenen bank vinden zitten, waerin zy hem van verre ontwaerde, nu zy alleen wederkeerde, na het gebeurde aen de helling des bergs.

De jonge vrouw bleef eenige oogenblikken voor den gebogen ouderling stil. Zy ging hem verlaten, verlaten terwyl hy reeds onder het wîgt der droefheid bezweek! Hilda zag hem aen - en zy gevoelde meer medelyden

voor den grysaerd dan wee over haer zelven! Toch de tyd was niet gekomen hem vaerwel te zeggen! Zy moest eerst hare toebereidselen voleindigen; daerom ging zy de wooning binnen.

De blinde man was door den ligten tred van het geliefde kind uit zyne mymering opgewekt; want hy ligtte het hoofd op, en zyne lippen hadden den naem Hilda gemurmeld.

Daer hy geene antwoord bekwam, geloofde hy dat het lyden zelfs die inspraek des harten misleed, welke hem door de oogen der liefde had leeren zien; zyn hoofd zakte weder op de borst en zyne handen bleven op nieuw bevend en gekruisd op de knien liggen.

Hilda had in de hut een klein koffer genomen, waerin al de kostbaerheden, die zy als vrouw bezat, waren opgesloten. De blos der koorts brandde op hare wangen; doch zy nam de schoonste kleeding die haer in de groote omstandigheden toeijen moest.

Het schitterendste blanke priesterinnenkleed werd om hare lenden geplooid; zy koos armbanden van het zuiverste elpenbeen; de gouden ketting, die in het meeste deel der belgische huisgezinnen van geslacht tot geslacht als eene geheiligde erfenis werd overgeleverd, en die Hilda uit de handen haers vaders op zyn sterfbed ontvangen had, werd nu op haren boezem gehangen; eindelyk plaetsten de sidderende handen der jonge vrouw op hare gitzwarte hairen eene groene

kroon van eikenloover. Zoo was zy schoon, maer bleek, als den geest des ouden vaderlands, die met eigene pracht getooid, weerdig, voor het oog des vreemdelings, onder het ongeluk bezwykend, maer nog trotsch zich vertoonen ging.

Want zoo de jonge priesterin haerzelve tot het offer bestemd had, om Siegfried voor het vaderland en voor zyne verkozene beminde vry te koopen, dan was het in de volheid dier schoonheid, welke den vreemdeling moest doen gehoorzamen; in de volheid der magt als vrouw, dat zy den vyand verachtend, haer voornemen wilde uitvoeren.

Zy wierp nog een laetste blik rond in het verblyf, waer alles haer op dit oogenblik de vreugde en de spelen van den tyd der kindsheid deed herinneren; waer elk voorwerp haer aen de dagen deed denken toen het leven des gevoels zich in haer had beginnen te ontwikkelen, toen zy nog met lange teugen de zachte onrust inademde, die het zien van Siegfried in haer opwekte - toen er voor haer nog maegdendroomen bestonden!

Het hart van Hilda werd week... Zy nam het kostbaerste offermes, dat ooit door haer gebruikt werd - drukte er eenen eerbiedigen kus op, en verborg het aen haren boezem, onder het gouden sieraed, dat de gestorven vader haer gegeven had, om het ook eenmael - indien zy had kunnen bemind worden! - over

te leveren aen de kinderen, die haer geslacht zouden hebben voortgezet.

Hilda was reeds buiten de wooning. Zy ging haer verwyderen. Zy wilde alle verzwakkende aendoêning vlugten. Maer het hoofd der jonge vrouw, onder het beheer eener magt, sterker dan zy zelve, wendde zich nogmaels om tot den blinden man, die op eenige schreden afstand van haer ineengezakt bleef zitten. Zy moest stilstaen.

Hy zal de dagen van rouw die hem overblyven, beroofd van steun, van liefde, doorbrengen! En vertrekken zonder hem vaerwel te zeggen! Hem zyn kind ontnemen zonder een laetste woord, een laetste zoen!... Ach! Hilda kon niet vlugten, al vreesde zy dan ook in de armen des ouderlings zwak te worden.

Kon zy hem niet omhelsen, niet van teederheid en troost spreken, zonder het nootlottige voornemen, dat zy gevormd heeft, kenbaer te maken? Wanneer hy zich herinneren zal dat eene traen op zyne hand heeft gevloeid, dat hare stem van liefde heeft gebeefd, toen zy hem de laetste mael vader noemde, dan ten minste zal hy het kind zyns bloeds niet van ondankbaerheid, van ongevoel beschuldigen!

De borst der maegd verkropte van de snikken die zy verbergen wilde; de kleur harer wangen was bleeker geworden dan de elpenbeenen sieraden harer blanke armen, en er biggelden eenige tranen, welke zy

had afgewischt, tusschen de ringen harer vingeren.

Stap voor stap was zy den ouderling genaderd.

‘Vader!

Zy had dit woord nog niet gansch uitgesproken of de gryzaerd rigtte het gebogene lichaem op, als of hy haer zien kon. Er kwam op het blinde gelaet een zweem van lach, die misschien zoo veel de uitdrukking van liefde was als van het genoegen zich niet bedrogen te hebben toen hy eenigen tyd vroeger Hilda, daer zy hem was voorby gegaen, herkend had.

Het deed de jonge vrouw nog meer lyden die innige teederheid en dat stil verheugen op dit oogenblik het aenzicht des blinden mans te zien ophelderen. Zy gevoelde duidelyker dan ooit hoe gansch den steun, hoe al den troost zyner oude dagen met haer verdwynen zou, wanneer zy hem ontvlugten moest... Maer, indien zy haer voornemen, in al zyne schrikkelyke waerheid hem ging bekend maken, zou dit den doodsteek aen het afgeleefde hart in eens niet toebrengen?... Neen! zy kon, zy mogt niet spreken! Hilda wilde hem tot het laetste oogenblik dit nieuwe lyden sparen! Zy droogde in der haest de laetste traen uit hare oogen, en zy ook glimlachte, als of zy geloofde dat de gryze man haer zien kon. - Zy naderde om den geliefden vader te omhelsen - en dan te vlugten; te vlugten, en verre van hem de kracht weder te vinden, die tot het volbrengen der voorgenomene opoffering noodig was!

Nauwelyks had zy den grysaerd aengeraekt en zyne bevende handen aen haer hart gelegd, of de stille lach was van het aenzicht des priesters verdwenen.

‘Kind - vroeg hy met eene stem, die vol vrees was - Kind, waerom siddert uwe hand; waerom beeft u het hart?

‘Vader, mag ik dan niet ontroerd zyn, wanneer ik u misschien den laetsten zoen, mynen laetsten groet breng... De vyanden hebben onze versterkingen door hunne stormtuigen daer straks aengerand. Het is waer dat die eerste storm is opgeschorst, om aen onze ouderlingen den tyd tot overweging te laten, nu de Romeinen getoond hebben over welke schrikkelyke middelen van verdelging door hen kan beschikt worden. Maer het gevaer is niet te min naby. Ik kom tot u, om aen uwe borst nog eens en kracht en liefde te putten!

De oude man betastte met koortsige handen de kleederen van Hilda, de kroon die op haer hoofd was geplaets, en de sieraden harer handen en armen.

‘Gy weet - ging Hilda voort, de aendacht des ouderlings van dit onderzoek poogende af te trekken - wanneer het gevecht hernomen wordt, zal myne plaets te midden van het gevaer zyn. Alles voorspelt dat de storm, die ons bedreigt, meer verwoestend moet worden dan al de rampen, welke ooit boven Aduatika hebben gewoed! De priesterin der Goden is niet boven

den dood verheven!... Vader, gy zoudt uw kind, uwe Hilda kunnen verliezen... Ik wensch eene omhelzing; ik vraeg een woord, waermede gy zegt, dat het verlies uwer dochter door u zou kunnen gedragen worden, zoo als de Opperdienaer van Woden, zoo als de vriend des vaderlands den ongelukke dragen moet!

'Hilda! - zuchtte de oude man - Hilda!

Er was iets zoo verwytends in zyne stem, en tevens zoo droevig, dat de jonge vrouw de krachten haers harten bezwyken voelde.

'Hilda - sprak de ouderling, na eenige oogenblikken stilte - Ik heb de voetstappen van den vreemden onteerend op den grond des vaderlands voelen dreunen; ik heb eene doodsklacht tot my hooren komen van duizende onzer landgenoten, die gestorven en nog niet gewroken zyn; ik heb in den raed der ouderlingen van mynen stam woorden verstaen, plannen en middelen ter redding myner broeders hooren beramen, die de grysheid op mynen schedel zouden gebragt hebben, indien niet sinds lang myn hoofd met den sneeuw der jaren bedekt was... Hilda, tot nu toe had myn kind my niet bedrogen!

De priesterlyke maegd voelde haer als gedwongen voor den ouderling op hare knien te zakken, en zy zag het hoofd des blinden grysaerds zoo smartelyk nederhangen, dat haer hart op het punt was over te stroomen, dat zy hem haer besluit ging bekend

maken!... Maer er zyn van die geheimen wier storm de maegdelyke ziel doorstaen, doch niet bekennen mag!... Hilda kon haer opofferen; - zy kon den geliefden grysaerd niet zeggen, dat den schyn van oneer en schande boven het hoofd van zyn kind ging hangen! De woorden van bekentenis verstierven op hare lippen, en zy zegde:

'Het lyden doet u dan zelfs aen de liefde van Hilda twyfelen!

De grysaerd plaetste zyne hand op den armband zyner dochter, zonder te antwoorden. Als of hy zich aen eene laetste hoop vastklampte, scheen hy eenige oogenblikken te overwegen, en toen hy haer weder aensprak was zyne stem zoo trillend, dat hy inwendig scheen te weenen!

'Myn kind - had hy gevraegd - waerom dien tooi der feesten op den dag dat er den Goden geene feeste is toegewyd, dat het een dag van rouw zyn moest?

'Sedert wanneer mag het slagtoffer, dat zich naer het altaer des vaderlands begeeft, niet meer versierd en geëerd worden? Het is geen dag van rouw, dien waerop men sterven zal, het is een dag van offerplegt!... Vader - en Hilda trachtte hare stem den toon van ligte, streelende vrolykheid te geven - Vader, zoudt gy het uwer dochter laken, zoo zy niet vallen wilde dan schoon en weerdig, als het der vrouwe toekomt?

Maer de oude man liet zich door den zachten, streelende toon dier stem niet misleiden; hy antwoordde:

‘De tyd door Cesar bepaeld om zyne voorwaerden aen te nemen, is niet voorby: de zon kan hare loopbaen slechts omtrent ten halve boven de aerde hebben volbragt. Indien door de Romeinen de gelegendheid is te baet genomen om een bewys der magt hunner oorlogstuigen te geven, moet eene onvoorzichtigheid, eene uitdaging van wegens onze krygers er hun aenleiding tot gegeven hebben... Ik mag zelfs aen u de geheimen van den Opperraed niet bekend maken; dus kan ik u niet zeggen wat er gebeuren zal!... Maer ik mag, ik zal u ook niet verder ondervragen. Gy hoort niet alleen aen my toe!... Hilda is myn kind; maer zy behoort den Goden en als vaderlandsche priesterin heeft zy de vryheden van een volk, dat tot nu toe vry is! Behoud uw geheim, zoo het in den boezem des gryzen vaders niet mag worden overgestort! Gy hebt er het regt toe! Het is niet de oude Opperdruied die de weerdigheid der priesterinne, zelfs met de magt des vaders, door een onbescheiden onderzoek van haer gedrag schenden zal! Myn kind, gy hebt eene geheimnisvolle vrees myn hart doen bekrimpen. - Doch ga! De vader uws vaders is verzekerd dat het bloed van zyn geslacht zou opbruisschen tegen de enkele gedachte van iets dat de eer en het belang der Goden of des vaderlands kan

krenken!... Kom, kom aen myn hart! Ik zoen, ik zegen u!... voor de laetste mael mogelyk... Morgen zou ik misschien u niet meer zegenen kunnen!

Hy voelde zyn voorhoofd door hare lippen aengeraekt en zyne hand lag op het hoofd der jonge vrouw. - Nog zat Hilda geknield aen de voete des grysaerds, toen hy reeds weder in de treurige overwegingen wegzonk, waeruit hare komst hem voor eenigen tyd had opgewekt.

De priesterin bragt het onderste van het kleed des opperdruieds aen hare lippen... Zy stond eindelyk regt; zy wierp eenen langen biddenden blik in het ontmeetbare van den hemel; dan verwyderde zy haer langzaem; en hare tred was standvastig. - Op eenigen afstand had zy nog eens het hoofd omgewend - Zy bleef nog eenigen tyd stil met de armen over elkander gekruist op de borst. - Dan was de stryd doorgestreden!

Eene halve uer later hadden de belgische wachten aen de helling des bergs haer de laetste rotsen der stad zien overschreden. - Aller blik volgde Hilda verwonderd, terwyl zy gansch alleen de stad verliet en naer het romeinsche kamp ging.

VII.

In de legertent van Cesar had men den avond voor den dag, dien tot den beslissenden storm was aengewezen, door het houden van een gastmael willen vieren, als een tyd der feeste toehoorende.

Op zyden rustbedden lagen de byzonderete oversten van het romeinsche leger, in hunne ryke, losse tabbaerden gewikkeld, rond eene lage tafel, met een purperen kleed bedekt, waerop al de pracht, welke men toen kende, was ten toon gespreid.

De mannen, die den volgenden dag konden ten

doode getroffen worden in den stryd, die zoo men dacht, door de wanhopige, woeste Aduatieken tot het laetste uiterste zou staende gehouden worden, schenen op voorhand de laetste teugen uit den kelk der wellust te willen ledigen, om in den glans der feestelykheid, het te gemoet zien van het gevaer zoo lachend en zoo vervoerend mogelyk te doen worden.

De fynste, meest verlevendigende wynen van het zuiden werden door slaven in de hoeken der tent uit groote, gouden kruiken overgeschonken, terwyl andere dienaers de kostbare schalen verwisselden, waerin de meest gezochte spyzen, die men in de dry werelddeelen verkrygen kon, waren voorgesteld.

Het kristal, dat ten dien tyde van de hoogste weerde was; het goud en het zilver; de fynste, bont gekleurde steenen, dit alles had gediend om er die drinkkelken en die vazen uit te vormen, welke door de kundigste handen met duizendvoudige teekeningen en beelden waren versierd geworden. Schatten, die het geluk, de vryheid van verscheidene der dienende slaven zouden betaeld hebben, waren niet slechts aen die voorwerpen van kunst besteed; maer zy waren verspild aen den prys alleen van eenige der zonderlinge gerechten, die men niet dan ten koste van fabelachtige sommen uit de verst afgelegene landen had doen komen. De romeinsche veldheeren hadden de magt om aen gansch de wereld den tol der rykdommen en der

pracht te doen opleveren; ook kende de zinnelykheid der zuidersche grooten geene palen meer. Cesar had tusschen de wellustigsten zich nog weten te onderscheiden door eene voorbeeldelooze vertooging der rykdommen, die hy op zyne krygstogten inzamelde. Om zich te doen gehoorzamen wist hy het goud met handenvol uit te strooijen onder alwie hem omringde. Nu de verschillende oversten, waer over hy het oppergezag voerde, aen zyne tafel vereenigd waren, had hy hen evenzeer door het glansryke zyner heerlykheid, als door de herkende bovenmagt zyns geestes willen beheerschen.

Het feestmael moest geruimen tyd geduerd hebben. De zwarte oogen der zuidersche mannen fonkelden onder de verhitting des wyns. By de Romeinen, welke zich het eerste volk der wereld roemden, had de gedurende aenhitsing van den zucht naer lichamelyke wellust de zeden zoo zeer bedorven, dat de dronkenschap eene der kleinste ondeugden was, waerover zy gedurende hunne feestelykheden zich niet meer schaemden.

Op eenige dier drinkschalen, welke in de tent des veld heers gebruikt werden en waeruit zyne gasten met lange teugen de bedwelming inzwolgen, waren in het kostbare metael teekeningen en beelden gedreven, wier ontucht de eerbaerheid van elken man by de Belgen hadde doen blozen.

Wy willen hier niet een tooneel van de zeden der Romeinen ophangen: het hart walgt en de pen weigert voort te schryven voor den enkelen naem van de eerlooze gebruiken die in hun leven waren gedrongen, en waerover zy in hunne gesprekken zich beroemen durfden.

Het zy voldoende om het geen in de tent gebeuren ging beter te doen begrypen, te zeggen dat de bekers voortdurend waren geledigd, en dat de onredelykheid en de driften der dronkenschap tusschen die bedorvene menschen begonnen te heerschen.

Cesar wist, terwyl hy het gastmael voorzat, dat Hilda, de belgische priesteres, welke hy op het slagveld gezien had, komen zou. Hy had die omstandigheid zynen dischgenooten niet bekend gemaekt; want hy wilde hen door de komst der vrouw verrassen, als door het vertoonen eener nieuwe schoonheid.

Verscheidene malen hadden zich de wenkbrauwen van den grooten veldheer gefronst, daer Hilda te lang voor zyn ongeduld weg bleef. Het zien dier schaduwen, welke van tyd tot tyd over het geduchte voorhoofd vlogen, deed den kleinen, sprakeloozen slaef sidderen, die Cesar nooit verliet en nu achter het rustbed des meesters op een tapyt ten gronde lag.

Hoe jong ook, was dit kind door het bywoonen van gedurige zedeloosheid en door de dienstbaerheid van zynen stand tot eene te vroegtydige rypheid van be-

grip gekomen, welke hem de beteekenis der zamenspraek had doen verstaen, die tusschen Cesar en Vertiko den dag te voren gehouden was. Niet alleen het lichaem, maer ook de onnoozelheid des harten was in den kleinen ongelukkigen verminkt geworden. Hy had gehoord hoe men aen zynen meester sedert eenigen tyd was komen boodschappen dat eene belgische vrouw in het romeinsche kamp komen wilde, en nu het ongeduld van Cesar meer en meer duidelyk werd, was de kleine, zwarte slaef hoveling genoeg om stil buiten de legertent te sluipen. Hy ging aen den ingang achter het nederhangende gordyn, zich nederzetten, deels met inzicht zich aen de ontploffing van den wrevel des gebieders te ontrekken, deels om met Hilda te kunnen wederkeeren, wanneer zy verschynen zou, en alsdan zich aen het oog des meesters te vertoonen in eene omstandigheid die hem aengenaem zyn moest.

Zoodra de zwarte jongen van verre eene vrouw zag, die jong en schoon was en het blanke priesterinnen kleed droeg, liep hy tot haer. Hy beduidde door teekens aen de Romeinsche wachten, welke het verblyf des veldheers omringden, dat men hem moest doorlaten, en het was de kleine slaef, die Hilda vasthoudende, haer de tent binnenleidde, waer het feestmael der Romeinen gevierd werd.

Cesar had byna een kreet van overwinning en vreugde geslaekt; maer hy overwon zich zelven en om geheel

van de verrassing zyner tafelgezellen te kunnen genieten, bleef hy stil en uiterlyk onverschillig.

De jongsten der bedronkene Romeinen waren regt gesprongen by het zien der buitengewoone schoonheid van de belgische maegd. De oudsten bleven op hunne rustbedden haer nog met brandende oogen aenzien. Honderde uitroepingen en vragen werden te gelyk toegestuerd aen Hilda, die op een paer schreden afstand van de feesttafel was blyven stilstaen. Waerschynlyk had de jonge priesterin haer aen zulke ontvangst te midden van een feest niet vernacht; want haer oog werd somber, en terwyl zy het op de bedwelmde vreemdelingen liet rondgaen, kwamen op haer gelaet de trekken eener smartvolle verachting. Het uitwerksel harer verschyning werd nogtans hoe langer hoe onstuimiger, en ten laetste was elk der woorden, der blikken, der gebaren van de feestgenoten haer eene belediging!

Zy stond onbewegelyk. Het gevoel dat haer te midden der onbeschofte vyanden met eigenweerde op hen deed nederzien, maekte haer schoon, zoo schoon, dat de hoonende bewondering van eenige der zuiderlingen als uitzinnig werd!... Cesar had zyn doel bereikt: hy gevoelde zich trotsch over de opschudding welke door de verschyning der belgische vrouw onder zyne gasten was te weeg gebragt. De Romein behield oordeel genoeg om te berekenen dat een deel der verachting,

welke haer zoo krachtig in Hilda's gelaet teekende, op hem zou terug vallen, indien hy haer niet onder zyne bescherming kon nemen. Het hoofd opligtende van het kussen, waerop het tot nu toe gelegen had, vlogen zyne scherpe oogen afkeurend de tent rond, en met eene stem, die gansch het gewoel beheerschte, vroeg hy:

'Wie heeft gezegd dat de vreemdelinge uwer spotternyen is ten prys gegeven?... Wie durft eene vrouw beleedigen die aen Cesar toehoort?

De magt, die in het woord en in de gebaren des veldheers lag, was zoo beheerschend over zyne volgelingen, dat de stoutste dier mannen, alhoewel door wyn en drift vervoerd, stil zweeg, om in de oogen des meesters de verklaring van zynen eigentlyken wil op te sporen.

In die tusschenpoos van stilte was Hilda nog eenige schreden voorwaerts getreden. Haer tot den man wendende, dien zy den dag te voren gebiedend, aen den voet des bergs, tusschen de vyanden had zien verschynen, zegde zy, in die tael der Druieden, welke Cesar gebruikt had om haer te schryven.

'Gy zyt Cesar!... Gy zyt de meester!... Weten de mannen van Roomen niet dat het laf is eene vrouw te hoonen?

'Het was onbekend dat gy hier onder myne bescherming zyt! - antwoordde hy in de zelfde tael.

‘Niet waer - ging hy in de latynsche spraek voort, zich tot zyne officieren wendende - niet waer die vyandin is te schoon om niet door ons met hoffelykheid ontvangen te worden?

De laetste woorden waren vleijend gezegd. Na de strenge uitval van zoo even, vreesde Cesar de genegendheid der krygsoversten door het toonen van te veel hardheid te verliezen. De heerschzuchtige wilde niet slechts de magtigste volken der aerde overmeesteren; - maer van toen af beraemde hy middelen, om de vryheid van zyn eigen vaderland te dooden, en door die vryheidsmoord zich eenen keizerlyken troon op de puinen van het roomsche Gemeenebest te stichten. Niet zonder gevaer was het voor hem eene kroon van opperheer te beöogen, daer het in die tyden te Roomen nog aen geene mannen ontbrak, die liever hun leven en het leven des dwingelands dan de onafhankelykheid zouden geofferd hebben. Daerom spande Cesar alle poogingen, tot zelfs de veinzende streelery in, om het leger, dat aen zyne bevelen was toevertrouwd, ten zynen gunste te winnen en om de krygslieden te doen gelooven, dat hunne fortuin aen de zyne verbonden bleef. En zoo eene afkeuring van wege den grooten veldheer sterk op de gemoederen zyn kon, dan ook kende hy het geheim om zynen glimlach de kracht der verleiding te geven. - Het was stil in de legertent, terwyl hy van zyn rustbed opstond, Hilda naderde en vroeg:

‘Waeraen kan ik het geluk toeschryven u ten mynent te ontvangen? Mag ik verhopen dat uw volkstam de schoonste zyner vrouwen gekozen heeft, opdat het brengen der bekentenis van onderwerping des te aengenamer aen Cesar zou worden.

‘Ik ken de beslissingen niet van den raed der ouderlingen, die in het gevaer met de zaken van myn land is belast - antwoordde Hilda - Het is in mynen eigen name dat ik tot u gekomen ben.

‘En hoe zal ik het geluk hebben u aengenaem te worden.

‘Gy hebt eenen jongen man in uwe magt, dien ik verlossen wil. Hy is de zoon van den gestorven, nervierschen vorst Boduognat. Wilt gy myne vryheid aenveerden tegen verwisseling der vryheid, welke gy aen Siegfried zult wedergeven?

‘Siegfried! de zoon van Boduognat! - riep Cesar uit - Maer morgen, indien uw volk hardnekkig blyft, is het dat de grooten storm door myn leger zal geleverd worden: ik kan eenen myner woedendste vyanden niet tegen my in het gevecht terug zenden!

‘Ik heb op uwe eer betrouwd, omdat gy een man zyt en een kryger! - antwoordde Hilda - Het was my onbekend dat Roomen bang was van eenen man te meer in de rangen harer vyanden te moeten tellen!

Hare stem was krachtig van spyt, want eens zoo

ver gekomen wilde de belgische vrouw niet onverrigter zake terug keeren.

Die maegd, welke Cesar gemeend had met eenen enkelen oogslag te kunnen doen beven, behield zoo veel weerdigheid in de akelige omstandigheid, dat hy verwonderd en bewonderend de veerkracht harer ziel begon te ontdekken. Hilda's schitterende schoonheid, hare geestdriftige vervoering op het slagveld, de plegt waermede zy de vervloeking harer Goden op de vyanden had neêrgeroepen, waren voor Cesar hoedanigheden, die hem den dag te voren met een verlangen hadden vervuld, dat meer uit de eigenliefde van een wellusteling dan uit een dieper gevoel voortkwam. Nu de belgische maegd, daer, overladen met beleedigingen, nog woorden van fierheid vond, die de overwinnaers vernederden, die haer boven het bereik van hunnen hoon verhieven, begreep Cesar, dat het wezentlyk een buitengewoon wezen zyn moest, dat het stoute besluit had durven nemen hem Boduognat's zoon te komen ontrukken. Hy had een voorgevoel van de worsteling die tusschen hem en de ziele der vreemdelinge zou plaets grypen. Gewoon alles te beheerschen, alles voor zynen wil te doen bukken, lachtte het Cesar toe over dit sterke gemoed te zegepralen. Het verlangen, dat de gril van eenen dag had kunnen blyven, ging over tot eenen onweêrstaenbaren dorst om de magt uit te oefenen, die hy zichzelven toekende, die hem tot nu toe nooit aen zyn alles omvattend geluk had doen twyfelen.

Wel is waer die nieuwe gewaerwording was by den Romein ontstaen en hy had er zich aen overgegeven, in tienmael minder tyd dan er moodig is om het door woorden uit te drukken. Er was byna geene poos van nadenken tusschen de voor zyn leger kwetsende vraeg van Hilda, en het antwoord dat hy haer gaf:

‘Roomen kent van de vrees niets dan het uitwerksel door hare wapens op Barbaren te weeg gebragt!

De oogen van Hilda en de plooi harer lippen getuigden voortdurend van zulk hoeveerdig ongeloof, dat de twyfel, waer door de eer zyns lands werd aengeraekt, ongeduld in Cesar opwekte.

‘Roomen - sprak hy voort - is de koninginne der wereld! Alleen omdat gy haer niet kent, hebt gy veronderstelt, dat er harten met vrees binnen hare muren kunnen geboren worden!

‘Myn volk kent uw Roomen! - antwoordde Hilda met vasten klem.

‘Inderdaed, de lyken van zestig duizend Belgen aen de boorden der Samber verkondigen wat het kost de eeuwige stad wederstand te bieden!

‘Neen, neen! myn volk kent uw Roomen langer! - en het voorhoofd der jonge priesterin werd glansend - Er was een tyd toen er volken uit het Noorden, met hunne vrye borsten en hunne golvende, blonde hairen, als een sneeuwstorm, door dapperheid voort gedreven, tot in de landen waer de zon zengt en

verzwakt, waren opgetogen! - De zuiderlingen vloden voor die drommen van helden; gansche dorpen, gansche landstreken werden by hunne nadering verlaten door de inwooners... Nogtans de blonde krygers verklaerden op hunnen doortogt, dat zy den zwakken geen kwaed wilden, dat zy alleen Roomen gingen kastyden! Want de afgezanten der Romeinen hadden, eenigen tyd te voren, in onderhandeling geweest met de opperhoofden van dit noorderlyke leger en zy hadden meineedig het woord geschonden, dat door hen aen de franke, openhartige krygers gegeven was.... Roomen moest gestraft worden!

Alhoewel de tael welke Hilda sprak slechts verstaen werd door weinige der persoonen, die zich in de legertent bevonden, steeg er een gemor rond de feesttafel op. De vreemde plegt harer gebaren en de zonderlinge klem harer noorderspraek hadden de aendacht geboeid van hen, die eenige stonden vroeger nog het meest door de slempery werden medegesleept. De woorden der belgische vrouw werden door eenigen der vyanden aen de anderen vertaeld. Het scheen verscheidene dier Romeinen meer dan eene heiligschending hunne vaderstad, door de herinnering aen een punt harer vroegere geschiedenis; te hooren ten schande spreken. Niet slechts de wyn deed nog hunne zwarte oogen fonkelen: de blikkering van gramschap, van wreedheid, begon zich met het vuer der dronkenschap te vermengen.

Cesar, die tot nu toe verslonden had geschenen in het genoegen die vrouw te beschouwen en haer aen te hooren, deed een teeken van ongeduld by het opkomen van dit gemor. Het werd weder stil.

‘Roomen - sprak Hilda voort - werd overwonnen, werd vernietigd door den draeikolk, die toen in het Noorden was opgestegen! De mannen van Roomen, welke gy zegt nooit te hebben gevreesd, sloten zich op in eene versterking, in het Capitolium. Zy lieten hunne maegden, hunne kinderen, hunne ouderlingen niets over dan te vlugten door de velden, om aen de gramschap der overwinnaers te ontsnappen!... Gedurende meer dan zeven maenden verhieven zich de hutten der Noordermannen op de plaets waer vroeger de marmeren paleizen stonden, de prachtige tempels, de grootsche schouwburgen, die het sieraed der zoo gezegde wereldkoninginne uitmaekten, en die in één dag waren verwoest geworden!... Zoo is het dat myn volk uw Roomen leerde kennen!...

‘Gy bedriegt u - merkte Cesar aen - het is door geenen belgischen stam dat myne stad ten dien tyde werd overweldigd!

Hilda deed de schakels der halsketting, welke op hare borst hing, door de vingeren glyden; zy antwoordde:

‘Dit goud is niet in mynen lande gewonnen: het heeft te Roomen in de schael gelegen, waer men

de schatten woog, die door uw volk tot vrykooping der verdelgde stad werden aengeboden!... Myn snoer viel ten deel, in den buit, aen eenen der overwinnaers - en die held was een myner voorouderen!... O! het is niet den roem van myn volk, dien ik door het gedenken dier geschiedenis bewyzen wil: - ik zou overleveringen van myn geslacht kunnen aenhalen, die zeggen hoe niet alleen Roomen, maer ook het wereldberoemde Griekenland eertyds onder de koperen zweerden onzer krygers gebogen en geschrikt heeft! Ik zou kunnen toonen hoe een grieksche koning, dien door zyne volgelingen Ptolemeus, den donder des oorlogs, genoemd werd, niettegenstaende de rykdom zyner wapens, niettegenstaende het verschrikkelyke der drommen van olifanten, met krygers beladen, die hy in den stryd voerde, niettegenstaende het ontelbare zyner legers, bezwyken moest voor den alles vernielenden aenval, van eenen oversten, die den naem van zynen stam had aengenomen, die het woord Belg door gansch de wereld deed vreezen!... Maer de tegenwoordige tyd van rouw ware niet voordeelig gekozen, om geluk te smaken in het gedenken van der Belgen oorlogsroem, die zoo oud is als hun volksbestaen!... Ik spreek om u te zeggen dat het vrye land, hetwelk gy heden vertrapt, misschien morgen uit zynen schoot wraeknemers zal opwerpen!... Indien Roomen ooit vallen moet zal het onder den magtigen toorn der Noordervolken, dien gy

opwekt, bezwyken! Zoo de vermetele onderneming, welke gy najaegt, door u wordt voortgezet, zal het vergoten bloed op de harten der zonen van de overweldigden branden, tot dat die brand in stroomen van het romeinsche bloed zal kunnen gebluscht worden!... Wee over ons, maer wee over uwe kinderen![*]

'Gy bekent dat uwe stryders tegenwoordig onmagtig zyn ons weerstand te bieden? Gy wilt toonen dat zy onzer genade weerdig zyn? - en Cesar, die zich op het rustbed terug had neergezet, nam eenen beker van de met purper bekleede tafel - Ik drink - ging hy voort - ik drink, zoo niet op de kracht uwer mannen, dan toch op de betooverende magt der schoonheid en der welsprekendheid hunner vrouwen!

'Niemand onzer stammen heeft tot nog toe romeinsche genade afgesmeekt! - riep Hilda uit, en de blos der verontweerdiging kleurde hare wangen - Roomen gaf hoopen goud om zyn bestaen te koopen, toen onze voorouders er over beschikken konden; zestig duizend Nerviers gaven hun bloed, aen de boorden der Samber, om de ongeschonden eer huns vaderlands te handhaven! De vrouwen der Romeinen vlugtten voor het zweerd der overwinnaers; eene belgische vrouw durft zich den vyanden aenbieden, om tegen verwis-

(*) Die voorzegging van Hilda is waerheid geworden. Roomen bezweek, eeuwen later, onder den aenval van volken, die uit het Noorden kwamen.

seling harer vryheid eenen stryder te meer aen de zaek van haren lande te kunnen wedergeven! Ik ontveins niet dat Siegfried's arm sterk is, dat gy hem vreezen moet!... Maer, het is aen u, Cesar, aen u allen, die over uwen moed roemt, te onderzoeken, of gy de voorgestelde verwisseling durft aennemen!

Verscheidene der vreemdelingen bonsten op van hunne dischsponden by die herhaelde uitdaging. Het beste middel om in haer plan te slagen, was door Hilda gekozen met de eigenliefde der Romeinen aen te randen. Wel is waer dat de vuisten van eenige der bedronkenen zich dreigend gebald tegen de belgische maegd ophieven; doch Cesar liet zich door de gramschap niet overmeesteren. Geen der verschillende driften, die in zyn hart omwoelden, kwam zich op het gelaet van den magtigen krygsoversten verraden. Hy gebood den kleinen zwarten slaef onmiddelyk Siegfried in de legertent te doen komen.

Er werd nu Hilda door eenen der slaven eene drinkschael aengeboden. Cesar schoot toe, sloeg den beker uit de handen des dienaers, en plaetste zynen voet verbryzelend op het gouden voorwerp. Het was een dier bekers, welke het belgische oog niet aenschouwen mogt, en de Romein had nog bescheidenheid genoeg, om den afkeer van Hilda niet ten toppunt te laten stygen.

In afwachting dat de gevangene Nervier verschynen

zou, was Hilda door duizend verschillende gedachten bestormd. Het gewoel van het feest ging rond haer voort; de kostbare drinkvaten werden gevuld en geledigd; de schitterende oogen van al die mannen bleven byna onafgebroken op de jonge vrouw gevestigd; doch zoo haer hart zich beprangd voelde, dan was het de verzekering van binnen eenige oogenblikken in Siegfried's tegenwoordigheid te zyn, die haer met angst vervulde.

De maegd had hem met zoo veel liefde, zoo veel hoop, opgeofferd alles wat zy hem offeren mogt, dat zy met een soort van geluk had vooruit gedacht aen den stond, waerop zy hem de vryheid zou brengen; - nu de tyd gekomen was, nu Siegfried haer in zulke plaets ging vinden, ontstond er in haer een nieuw gevoel. Dit gevoel sproot uit een gedacht, uit eene vrees, zoo pynlyk dat Hilda het niet doorgronden durfde.

In stede het genoegen te verlangen van den beminden weder te zien en van hem eenen blik van dankbaerheid af te dwingen, joeg haer het hart angstig, en nog meer anstig, tot dat eindelyk de voorhang der tent werd opgeheven.

VIII

De jonge Nervier, met yzeren boeijen om de polsen, stond voor de vyanden van zyn land.

Niet de rykdom van het zyden doek, dat boven het hoofd van Siegfried gespreid was; niet de pracht van al dit goud, welk hem omringde, boeide zyne aendacht: - meer dan het yzer werden er weinige goederen door de oude Belgen geschat en meer dan de eer niets! - Toch hy was van verbazing terug gedeinsd. Het scheen hem onuitlegbaer Hilda op het feest der vreemdelingen te ontmoeten.

‘Slaef - zegde Cesar - die vrouw vraegt my uwe vryheid!

Siegfried haelde de schouders op, als of hy betoonen wilde door zulke onwaerheid niet te kunnen bedrogen worden.

‘Gy twyfelt - ging de Romein voort - vraeg haer zelf of zy niet hier gekomen is, om my uwe vryheid af te koopen!

De gevangen bezag een oogenblik de jonge maegd streng en ondervragend. Dan, alsof hy weldra zich zelven verweet het vermoeden eenigen toegang in zynen geest te verleenen, schudde hy het hoofd, en antwoordde met krachtig vaderlandsch gevoel:

‘De lafheid is alleen het erfdeel van hen die eerlooze strikken spannen om zich van tegenstrevers meester te maken, wier zweerden zy vreezen!... Waer de mannen niet laf zyn, worden de vrouwen niet eerloos!

‘Slaef! - riep Cesar - de gramschap van Roomen weegt reeds zwaer genoeg op uw hoofd! Doe de mate der wraek door geene vermetele tael overvloeijen! - Gy, schoone priesteres, gelieft het u den onbeschoften te zeggen, hoe gy meer belang in hem stelt dan hy het verdient?

‘Siegfried! - en de stem van Hilda nam hare indringendste toonen - Siegfried, ja, ik ben gekomen om myne vryheid voor de uwe aen te bieden. Uwe plaets is waer er gestreden wordt. Morgen, wanneer de be-

storming onzer stad plaets heeft, kan het wapen van Boduognat's zoon diensten bewyzen, die buiten de magt eener vrouw zouden blyven!

‘Hoort gy - spotte een der Romeinen - hoe zy gekomen, vrywillig tot ons gekomen is?

De jonge Belg had de yzeren boeijen, die om zyne handen geklonken waren, op de borst gebragt. Zyne oogen waren vlammend over Hilda gevlogen, en de smartelykste aller rimpels had zyn voorhoofd betrokken. Het was dan waer dat eene belgische vrouw vrywillig haer in de handen der vyanden had overgeleverd. De blos der schaemte kwam op de wangen van den jongeling... Maer, onder den blik der vreemdelingen, verhief, hy weldra het lichaem. Nu stond hy daer, schynbaer onverschillig, alsof de woorden van Hilda door hem niet gehoord waren, alsof de ongelukkige voor hem niet meer bestond.

Cesar zag dat de vorstelyke Nervier hem niet ontsnappen zou. Hy wilde het voordeel der grootmoedigheid behouden en valschelyk vroeg hy:

‘Waerom voegt gy de bede niet by die uwer beschermster?

De Belg, zonder het hoofd naer Hilda te keeren, prangde het yzer der ketenen nog vaster aen de borst. Zyne tanden waren op elkander geklemd. Hy bleef sprakeloos.

Die houding van den jongen krygsman bragt de koude

des doods in de ledematen der aduatieksche maegd. Zy gevoelde wel dat hy den stap, dien zy gewaegd had, afkeurde; maer zy kon haer door dat stilzwygen van den beminden niet laten veroordeelen, zonder eene laetste pooging te wagen, tot het afkeeren eener foltering, die ondragelyk was.

Hare stem brak de stilte.

'Siegfried! - had zy gesmeekt - waerom wendt uw oog zich af van de zuster, die om u te verlossen zou willen sterven?

Het moest den Nervier ontroeren de priesterin, welke hy zoo krachtig gekend had, door het lyden verzwakt te vinden, tot het punt dat zy smeeken kon; nogtans hy deed eenen stap, die hem van haer verwyderde en hem digter by de Romeinen bragt.

'Gy bedriegt u! - zegde hy tot de lachende feestgenooten en hy verhief zyne ketenen met hoogmoed - Die boeijen getuigen niet van myne, maer van uwe schande! Gy hebt u bedrogen wanneer gy denken kondet, dat een man van mynen volke ooit de vryheid koopen zou ten koste der eer van eene vrouw!... Zy, door wie zulke voorwaerden werden voorgesteld, heeft geenen belgischen bloede in de aderen! Ik ken haer niet!

De stem des jongelings had wel moeite door zynen gorgel te dringen; maer het verheven hoofd bleef even verachtend van Hilda afgetrokken.

‘Zy stelt nogtans veel, te veel belang in u!

‘Het is uit liefde tot haer, dat Cesar u de eer geeft hier te mogen verschynen!

‘Wie dom genoeg is jegens zulke schoone vrouw ondankbaer te zyn, verdient niet haer te kennen!

‘Een Romein zal beter weten te beminnen!

Van alle kanten der tafel waren die uitroepen den Belg door de bedronkene feestgenooten toegestuerd. Hy verstond de vreemde tael niet, of hy geweerdigde zich niet te antwoorden.

Hilda was als verplet geworden. Hare armen vielen loodzwaer nevens het lichaem, en het was haer een oogenblik als of de dood haer hart beprangde.

Het te gemoet zien van de schrikkelykste pynigingen hadde de jonge vrouw niet doen sidderen; maer na hare opoffering, het verbolgene hoofd des beminden met afkeer te zien omgewend blyven, te sterven beladen met de verachting van Siegfried - dat was te veel! Zy ging eenige stappen nader tot den jongen man; zy strekte de handen zamengevouwen tot hem uit:

‘In den naem der Goden - bad de maegd - in den naem des vaderlands gelief my aen te hooren!... De belangen onzes volks alleen konden my aendryven hier te komen!

Eene smartelyke rilling liep over de wezenstrekken van den Nervier. Het was niet aen Hilda dat hy antwoordde, hy zegde tot de Romeinen:

‘Eene belgische vrouw zou nooit gedacht hebben door het verlies harer eer den lande te kunnen nuttig zyn!... Zy, die de vreemdelingen in hunne feesten opzoekt, is vreemd aen myn volk!... Ik ken haer niet!

De lippen der priesterin sidderden by dien doodenden hoon, zoo veel van gekwetste weerdigheid als van smart. Hare oogen hernamen eenige stonden den doffen glans van wanhopige magt; haer schoon hoofd wierp zich achterover met akeligen hoogmoed; hare handen zochten het geheiligde offermes, dat zy onder de kleederen aen den boezem verborgen had. De maegd ging Siegfried bewyzen, hoe men zich altoos aen de schande onttrekken kan!... Maer de dood was den Belgen zoo weinig schrikkelyk, dat Hilda aen den boord des afgronds terug bleef, onder de vrees dat haer bloed het vermoeden van Siegfried misschien niet vernietigen zou... De verachting van den geliefden moest ten allen pryze, worden afgekocht of, dacht de jonge vrouw, zou er zelfs voor hare asch geene ruste zyn kunnen!

De laetste glim van betrouwen deed haer nogmaels Siegfried naderen. Der priesterinnen hoofd boog voor hem en zy fluisterde:

‘Ik heb uwe bruid zien weenen, toen gy van op den stormtoren de dreigende pylen waert ten doel gesteld! Siegfried, indien gy had kunnen zien hoe de

verlatene weeze u bemint!... wat zy geleden heeft!... gy zoudt medelyden met Elve hebben gehad, zoo als ik!... Gy zoudt begrypen hoe men zich kan opofferen - en hoe het hart in die opoffering kan rein blyven!

Elve!... De naem der geliefde bruid door de versmoorde stem der priesterin uitgesproken, had den weg tot Siegfried's ziele gevonden. Het hoofd, dat met zoo veel gedwongen trots verheven geweest was, zakte lager. Met eenen langen, onderzoekenden blik bleven zyne oogen op Hilda gerigt, alsof hy tot in het diepste van haer geweten wilde lezen. Er moest zich iets meer zacht met de strengheid van zyn gemoed vermengen; want zyne oogleden waren vochtig geworden.

Eene algemeene spotterny barstte rond de feesttafel los. Iemand die de tael van Siegfried kende, riep hem uit het midden der vreemdelingen toe:

‘Het is over het verlies van de schoonste der vrouwen, die Romeinen boven barbaren verkiest, dat de lompert nu begint te weenen!

Vaderlandsche eigenliefde en blinde gramschap overwonnen in de driftige, ongekunstelde ziel van den Belg het zachtere gevoel, dat reeds in hem ontstond. De uitdaging liet hem den tyd niet tot overwegen. De stem bruischte in hem op:

‘Neen! Eene ware belgische vrouw zou nooit den vyanden gelegenheid gegeven hebben over hare schande te zegenpralen!... Ik ken haer niet!

Zoo sprekende verwyderde hy zich weder van de maegd.

‘Maer zy kent u! Maer zy spreekt uwe tael! Maer zy komt uit uwe stad en draegt het kleed uwer priesteressen!

De gramschap, waervan hy de onmagt tegen over den lach der vyanden voelde, deed Siegfried de in yzer geklonkene handen naer Hilda uitstrekken. Met wreedheid haelde hy de schouders op en zegde:

‘Weet gy niet dat de hairen der maegden van onzen stam blond zyn?... Ziet! de zwarte kleur is op het hoofd dier vrouw, even als op de uwen, door de Goden tot kenmerk des verderfs gedrukt! Er vloeit geen belgisch bloed door hare aderen!

Hilda huiverde onder die woorden. Zy trok haer lichaem in een, alsof zy haer aen den te folterenden schok onttrekken wilde.

‘Men zal niet dulden dat de vrouw, die toevlugt onder de tent van eenen Romein genomen heeft, er de onbeschoftheden eens slaefs moet lyden! - sprak Cesar, en koude gramschap scheen aen zyne oogen den bleeken weerglans van het doodende stael te geven.

‘Het lichaem, waervan gy u door de valschte der lafheden hebt weten meester te maken, kunt gy dooden! - Siegfried nam zyne onverschillige houding terug - Ik weet dat het den Romeinen genoegen geeft, de vyanden, die zich niet meer verdedigen, op duizend

verschillende wyzen te pynigen! Met my zal dit vermaek voor u klein zyn! Geene klacht kan mynen mond ontsnappen; want de ziel van Boduognat's zoon blyft vry! - en die ziel veracht hen die eerlooze strikken spannen aen hunne tegenstrevers, die zy niet met den zweerde in de hand durven afwachten!

Hilda zou misschien onder haer eigen lyden bezweken zyn; het gevaer dat boven het hoofd van Siegfried hing, deed haer leven!... Zy beefde in al hare lidmaten; maer het was by het zien dier gramschap, welke door den jongen Nervier zoo roekeloos in de bloedzuchtige vyanden werd opgewekt.

Het genoegen van den wyn ging door het genoegen van het bloed vervangen worden. Eene nieuwe wyze van feestviering bood zich aen, die voor het hart van Romeinen het verrukkendste der schouwspelen, dat der foltering van eenen mensch, ging opleveren. Het verhitte brein der bedronkenen deed hun reeds verschillende middelen van wraek uitdenken. Aen alle kanten der tafel schreeuwde men den naem eener marteldood, die volgens den voorkeur der verschillende gasten, hun het meest pynlyk scheen, het meest hunne wreedheid zou streelen!

Maer Cesar had de gewaerwordingen van Hilda niet uit het oog verloren. Hy wilde dat de vorstelyke Nervier vernederd werd, niet dat de Belg, die bestemd was om te Roomen den zegepraal des overwinnaers op te

luisteren, hem door den dood ontsnappen kon.

‘Servius! - zegde hy, sprekende tot eene der persoonen die naest hem zaten - wilt gy uit liefde tot de zwarte oogen dier beleedigde priesterin en om de eer van Roomen te wreken, den zwaren trotschaerd eene les geven?... Ik lever hem u over!

Van het rustbed, waerop hy gelegen had, stond een jongeling regt, die nauwelyksch twintig jaren tellen kon. Aen eene der byzonderste adelyke familiën van Roomen toehoorende, had de bescherming van Cesar hem een bevel in het leger toevertrouwd, alhoewel hy pas de kinderjaren was ontgroeid. Het breede, zyden feestkleed, dat hem omhulde, sleep over den grond, zonder dat hy zich de moeite gaf de lastige plooijen van zich af te werpen, terwyl hy in het midden van den kring trad, na bedankend voor de onderscheiding, welke hem ten deel viel, tot den veldoverste te hebben gebogen. In zyne bewegingen, in gansch zyn lichaem was eene zoo uitgelezene hoffelykheid en de trekken van zyn gelaet hadden iets zoo verfynd, dat de glimlach, waermede Cesar hem volgde, te regt voorliefde en tevredenheid uitdrukte. Geene de minste vrees kwam het voorhoofd des jongelings verduisteren, toen hy Siegfried naderde. Nogtans de keus die hem had aengewezen scheen zonderling; want de gestalte van den jongen romeinschen krygsman was zoo tenger, de kleur van zyn gelaet was zoo bleek, alsof eene geheime

onverbiddelyke kwael dat schoone wezen van nu af inwendig verteerde. Toch in zyne groote, zwarte oogen bleef een ernstige glans, die byna zacht was, daer hy aen eenen der vreemde slaven bevel gaf, den krachtigen Nervier van de boeijen, die zyne armen omsloten, te bevryden.

Siegfried herkende den jongen officier, die den nacht te voren de romeinsche soldaten had terug gehouden, toen zy hem mishandelden, toen zy hem van zyne moeder wilden afrukken.

'Ik moet u toonen dat niemand ongestraft aen Cesar mishagen mag - zegde de jongeling - De veldheer stemt er in toe dat gy eene les ontvangt, die u zal leeren zwygen!... Daer zyn uwe handen los! Durft gy den stryd legen my aennemen? Ik laet u den keus van het wapen, dat gy gebruiken zult.

Siegfried had met eene verwondering, waerin zich eene toegenegene belangstelling scheen te vermengen, de bewegingen, de gebaren van den jongeling, die tot hem kwam, gade geslaen; die verwondering groeide nog aen toen hem de woorden, welke zoo even gesproken waren, door eenen taelman werden vertolkt. Het was byna een lach die op het gelaet van den Nervier verscheen, toen hy de thans vrye armen boven den zuiderling uitstak, om te toonen, dat de magt door de gestalte van zulken kamper aengeduid, niet hoog kon geschat worden.

‘Het is om de miskenning, die u wordt aengedaen, te wreken, dat Servius gaet stryden! - sprak Cesar tot Hilda - U komt de eereplaets toe! Mag ik u bidden aen myne zyde te zitten?

‘Ik vrees niet een Belg te zien stryden! - antwoordde Hilda - Maer zoo Siegfried de vryheid, welke ik hem brengen wilde, niet aenneemt, mag myne plaets niet langer hier zyn!

‘Maer die vryheid heb ik niet geweigerd; ik kan dus het loon, welk er my voor geboden werd, niet laten ontsnappen!

‘Gy zoudt de eerloosheid tot het punt dryven my met geweld terug te houden!

‘Daer van later!... In het romeinsche kamp zult gy als eene koninginne gediend worden en Cesar zal er de eerste uwer slaven zyn!

Hilda voelde den moed niet meer om tegen het ongeluk te worstelen. Werktuigelyk ging zy op een rustbed, in eenen der hoeken van de tent nederzitten. Hare oogen bleven ten gronde gevestigd. - Misschien hadden de herhaelde slagen haer in die ongevoeligheid gedompeld, waerin de rampzalige, ten toppunt der smarte gekomen, als aen den slaep des doods, met de voldoening der onderworpene wanhoop, zich overgeeft.

De slaven hadden middelerwyl in het midden der tent ten spoedigste al de voorwerpen weggeruimd, die de beweging der stryders zouden kunnen belemmeren.

Reikhalzend zagen de dischgenooten het tweegevecht te gemoet, en hun ongeduld om dit bloedige vermaek te genieten deed de drinkvaten met herhaelde teugen ledigen.

‘Servius! - riep een der gezellen van den Romein hem toe - indien gy het gevecht schoon maekt, zend ik u morgen eene gansche ton van den wyn, die in dit land zoo raer is!

‘Servius! tracht hem zoo te treffen, dat hy zonder eenen schreeuw te laten naer zyne hemelwerelden vertrekt! - en die schimprede werd toegejuicht; want de onsterfelykheid der ziel, die toen reeds een punt van het geloof der Belgen uitmaekte, diende de Romeinen ten spot. Cesar zelf had te Roomen, in het Senaet, tegen die leer gesproken, om de volkomene verdierlyking van den mensch te prediken.

‘Servius! - en de stem van Cesar was ernstig - ik zal den stryd moeijelyker voor u maken: het is verboden den Nervier te dooden!... Voor het overige doet gy er mede wat gy wilt!... Verneder den vyand, en ik zal aen uwe moeder schryven, dat ik over u te vreden ben!

‘Gy hebt niet gezegd welk wapen door u verkozen wordt - deed de jonge Romein aen Siegfried overzeggen.

De Belg had het oog van zynen tegenstrever niet een oogenblik afgewend. Doch tot nu toe, was er op

het aenzicht der beide jongelieden niet een trek van haet, van gramschap verschenen.

‘Gy wilt ook dat ik tegen u stryden zal? - vroeg Siegfried, en duidelyk was er een toon van tegenzin in zyne stem - Welnu, dat men my een zweerd geve, gelyk aen dat welk gy gisteren avond, toen ik u leerde kennen, aen den gordel hadt.

Men bragt twee dier wapens, met korten, maer breeden, puntigen lemmer, die in de handen der Romeinen, het bloed van meest al de volken der wereld hadden vergoten. De Belg woog dit zweerd in de vuist, met eene soort van nieuwsgierigheid; de zuidersche officier had, met het zyden doek van zyn kleed, eenige byna onzichtbare vlekken afgewischt, die in zyne oogen den glans verdoofden van het stael, dat hem was besteld geworden.

Dan stak Servius het wapen omhoog ten teeken aen Siegfried, dat hy zich verdedigen moest. De noodzakelykheid bragt den Nervier op zyne hoede. De twee zweerden ontmoetten elkander - en het gevecht begon.

Hoe zwak ook het lichaem van den jongen vreemdeling scheen, en hoe afgeteerd zyne schoone gelaetstrekken waren, bleek het van den eersten aenval, dat hy eene wonderbare, bliksemsnelle behendigheid in het beöefenen der wapenen had, welke hem voor Siegfried tot eenen kamper maekte, die niet mogt veracht worden.

In het lange, zyden kleed gewikkeld, stond Servius sierlyk en onwrikbaer, als of niets hem verhinderde. Terwyl het stael op het stael kletterde, afschampte, en zich weder ineen kronkelde, teekende zich op het bleeke voorhoofd des jongelings eene zoo kalme tegenwoordigheid van geest, dat hy slechts getuige en regter scheen van het gevaer, dat by elke beweging aen het wapen van Siegfried den weg tot zyne borst kon leveren. Enkele lichamelyke kracht ware tegen die koude, berekende kunde niet bestand gebleven; maer den Belgen ook was de wapenhandel niet vreemd. Siegfried had honderde malen, tydens de feestelykheden van zyn volk, in het zweerdenspel, tusschen de behendigste en de moedigste jongelingen van zynen stam, zich weten te onderscheiden. Men weet dat de belgische jeugd werd geoefend in het doorgronden van de geheimen der duizende kringen, die door den punt van een wapen kunnen geteekend worden. Als yzeren slangen schenen de twee zweerden hunne vlammende schichten op elkander te werpen, elkander te omslingeren - op elkander te knarsen!

Aen de feesttafel werd niet meer gedronken. Byna al de dischgenooten waren opgestaen en met borsten heigend van genot en belangstelling volgden zy de flikkering van het stael.

Zoo ver ging de drift der Romeinen voor zulke tooneelen dat, eens het gevecht begonnen, alhoewel Sieg-

fried hun vyand was, de aenmoedigingen hem niet meer ontbraken. Het ongeduld en de wrevel van eenige dier menschen werd zelfs opgewekt, omdat klaerblykend de Belg zich verdedigde, zonder tot den aenval gansch de magt, die in hem bestond, te gebruiken. Het hadde den dood van hunnen vriend, van hunnen landgenoot mogen kosten; maer meer hardnekkigheid zou in hunne oogen het schouwspel schooner hebben gemaekt, en hun dorst naer bloed ware niet zoo lang geteisterd gebleven!

Doch wat men rond hem ook deed, om zyne gramschap aen te hitsen, Siegfried scheen besloten te hebben, van het oogenblik dat de jonge, romeinsche officier hem was tegen over gesteld, niets meer te doen, dan noodig was om het slingerende wapen van zich af te weeren. Het uitvoeren van dit besluit moest hem nogtans moeite kosten. Nu hy een wapen in de vuist drukte, nu hy dat stael, waertegen het zweerd des vreemdelings schokte, in de toegewrongene hand voelde brandend worden, zag men zyn gelaet meer en meer verbleeken, en zyne tanden begonnen met nydigen klem op elkander te drukken. Twee gevoelens ontstonden in zyne borst. Het eene dat hem de gedachte van terughouding had ingegeven; het andere dat dreigde hem in de opwelling van natuerlyken strydlust mede te slypen. Nu werden de oogen van den jongen Nervier bloedig, en hy scheen gereed zich op den Romein

te werpen, om hem onder het verbryzelende wapen ten gronde te werpen; dan weer wendde hy ter vlugt eenen oogslag tot den jongeling, die hem bestreed - en Siegfried's arm beefde van het geweld, dat hy zichzelven moest aendoen, om niet door te slaen, om meester van zyne driften te blyven.

De wyze waerop de Nervier zich verdedigde was te gevaervol voor hem. Daerom, terwyl hy Servius bezag, had het zweerd van dezen eenen doortogt gevonden - eene lange roode lyn vertoonde haer op de borst van Siegfried, welke ontbloot was gebleven, omdat hy de wolvenhuid van den mantel, die hem bedekte, achteruit had geworpen. Het bloed des Belgs gudste tot op den vloer, en bedekte er den glans van eene ontelbare hoeveelheid kleine gouden loovers, die tot overmaet van pracht in het zand vermengd waren.

Zoodra Siegfried dit bloed zag, sprong hy achteruit als een gekwetste leeuw, die zyne prooi gaet verpletten. Hy werd schoon van schrikkelykheid! Zyne lange, blonde hairen kwamen regt op het hoofd, en een scherpe, wraekzuchtige schreeuw aenheffende, viel hy nu met het vuer der woede op den tegenstrever. De jonge Romein had die aenranding kunnen berekenen. De eerste slagen, door den Nervier toegebragt, werden afgewend, en het was Siegfried onmogelyk den yzeren kring te verbreken, die door het zweerd van den vreemdeling, by elken schok, ter verdediging, rond zyn lichaem werd getrokken.

Die tegenstand gaf Siegfried nogmaels den tyd na te denken. Eensklaps boog hy zich tot onder het wapen van den vyand. Hy wikkelde ter zelfder tyd zyne linker hand in de hairige huid van zynen mantel, en zich weder oprigtende, had hy het wapen van Servius vastgegrepen, vooraleer deze er aen denken kon. Dan de romeinsche jongeling met de regter vuist by den gordel vattende, hief hy hem van den grond op, wierp hem neder, en met zyne knie op de borst des vreemdelings vallende, zegde hy, zonder hem het zweerd in de ingewanden te dompelen:

'Gy hebt gisteren medelyden gehad met Siegfried's moeder!... Nu heeft Siegfried met u afgerekend!

Dit alles was zoo snel gebeurd dat de Belg weder, met de armen op de borst gekruisd, regtstond, en de Romeinen nog niet van hunne verwondering waren terug gekomen. Het vernederde hun eenen vyand overwinnaer te zien. Nog meer wekte het hunne gramschap op, dat door Siegfried, uit eene grootmoedigheid, waervan zy de oorzaek niet kenden, de gelegendheid niet was te baet genomen, om weerwraek te nemen over de wonde, die hy bekomen had.

'Dat hy op nieuw stryde! - riep men van verschillende kanten - Het is slechts door eene verassing dat hy zich onttrokken heeft aen de straf die hem wacht!

Servius was van den grond opgestaen. De jongeling

wist niet juist welke woorden hem door Siegfried in de nerviersche tael gezegd waren; maer er was in hem nog genoeg onbedorven gevoel, om te beseffen dat hy een tweede gevecht tegen den gewonden Belg, die hem het leven gespaerd had, niet mogt laten plaets hebben.

'Ik weet niet - antwoordde hy op de schreeuwen zyner landgenooten - of het middel dat door den Barbaer gebruikt is, in zyn land wordt opgenomen; maer gy zult bekennen dat het niet zonder gevaer voor hem was! Ik verklaer geerne, dat het hem noch aen moed, noch aen behendigheid ontbreekt!

Maer een deel der vreemdelingen wilde van het wreede genoegen, dat zy beöogd hadden, niet afzien. Hunne eischen werder heviger en de drift ging tot twist overgaen - toen een hoofdman van het leger binnen de tent verscheen en aenkondigde, dat een man uit de belegerde stad tot in het kamp was gekomen, om te vragen wanneer het Cesar believen zou, de ouderlingen van het aduatieksche volk te ontvangen, en met hen over de voorwaerden van de overgave des bergs te onderhandelen.

Die tyding, zoo plotselings gebragt, deed eene volkomene stilte heerschen. Volgens bevel van Cesar werd de zendeling binnengeleid.

Toen hy de voorstel van onderwerping herhaelde, hield Siegfried op, het bloed van zyne borst met den

ruwen mantel af te droogen, en er ontsnapte hem een teeken van trotsche afkeuring. Hilda rigtte in eens haer regt van het rustbed, waerop zy in bitter stilzwygen gedurende den vorigen stryd gezeten had; zy luisterde - en toen de priesterlyke dienaer, die de vernederende taek volbragt, uitgesproken had, liet zy haer terug nederzakken, overwonnen door smart en schaemte.

Zy meende nu te kennen welk het geheim der beslissing was, die den nacht te voren in den Opperraed van haren stam genomen was, en het scheen haer niet meer vreemd, dat het overwegen er van, in weinige uren, de levenskrachten had verdoofd van den gryzen Druied, haer grootvader, wiens verslagenheid haer getroffen had.

Hilda doorgrondde nogtans het geheim niet ten volle. De gebeurtenissen van den volgenden dag zouden bewyzen, dat de schynbare onderwerping slechts een list was, om de waekzaemheid der vyanden te misleiden. In den uitersten nood konden de ouderlingen eenigsins aen de gewoone frankheid des geestes hebben verzaekt; maer het aduatieksche volk had nog niet geleerd, onder vreemde overheersching te bukken, zonder de laetste, de wanhopigste pooging ter redding des vaderlands aen te wenden.

‘Dat de opperhoofden van uwen stam herwaerts komen! - antwoordde Cesar aen den belgischen ge-

zant - Binnen eene uer zal ik met hen in onderhandeling treden.

De priesterlyke dienaer vertrok. Het feest moest worden opgeschorst, om toebereidselelen tot de aenstaende ontvangst der belegerden te maken; want Cesar wilde dit gehoor omringen met al de plegt, met de vertooning van de rykdommen en van de magt, die het ruwe volk, zoo hy dacht, moesten verbazen en verschrikken.

'Men voere den Nervierschen slaef weg - gebood de veldheer - Hy is in myne magt gevallen voor de overgave der stad, en blyft op voorhand buiten de genade gesloten, die het my gelieven zal te verleenen... U, priesteres! - sprak hy tot Hilda - zal ik het verblyf aenwyzen dat u bestemd is!

De tegenstand was onmogelyk. Daerenboven het besef des levens scheen in Hilda vernietigd. Zy stond op en volgde den vyand, zonder overweging, zonder iets van wat haer omringde aen te zien, zelfs zonder nog eenen blik te durven werpen op Siegfried, die sedert het voorstel tot de onderwerping van haer volk door hem gehoord was, met dubbele bitternis van haer verwyderd bleef.

Achter de groote legertent, waer het feestmael gehouden was, verhief zich eene kleinere, welke aen Cesar tot meer afgezonderd verblyf diende.

'Hier - zegde hy tot Hilda, toen zy er alleen

waren. - Hier zult gy heerschen! Hier zal de minste uwer verlangens volbragt worden!

De maegd deed een teeken om in hare smart niet gestoord te worden.

‘Gy hebt te pynlyk ondervonden, dat het voortaen onmogelyk is tot uw volk weder te keeren! - ging Cesar voort - Hoon en verachting zouden u, na het gebeurde, door de onbeschaefde menigte worden toegeworpen!

Hilda bleef met verglaesde oogen op den grond staren.

‘Ik, die de weerde weet te schatten, overal waer zy haer voordoet, ik kan u eene toekomst maken, zoo glinsterend, zoo groot, dat de gelukkigste vrouw der aerde benydend tot u zou opzien!

Het voortdurend stilzwygen der priesterin was den verwaenden Romein als eene aenmoediging. Met meer vuer sprak hy tot haer voort:

‘Uwe schoonheid, toen ik u gisteren bewonderde, gaf my de overtuiging, dat het sieraed eener konningin, dat een diadeem uw hoofd passen zou! Heden, nu ik door die schoonheid eene ziel, een geest heb zien stralen, die u verheft boven alle vrouwen, welke ik ooit gekend heb, bied ik u meer aen dan den ryksten troon der wereld: - ik vraeg u of gy de koninginne van Cesar zelf wilt worden?

Zyne hand had de hand der maegd aengeraekt. Zy was achter uit getreden.

‘O! gy verstaet niet wat ik u voorstel!... Gy weet niet wat grootheid ik aen uwe voeten leg! Tot eene vrouw als gy, spreeekt iemand, die u schatten kan, van geene gewoone liefde!... Gy zyt krachtig genoeg om Cesar te begrypen; daerom is het dat de liefde van Cesar haer aen u vastklampt! dat zyn geest zich voor u ontsluijert! dat Cesar u beminnen moet!

Hilda zag met meer verwondering dan verlegendheid den Romein aen.

‘Weet dat er in Cesar's hoofd gedachten, voornemens, branden, die hem hooger zullen plaetsen dan ooit mensch op aerde verheven was! Maer hy moet aen zyne zyde een geest hebben, die hem ondersteunt, die, wanneer hy een oogenblik aerzelt, hem voorwaerts dryft, met hem te doen gedenken, hoe de liefde alleen door grootheid kan gekocht worden - die in de oogenblikken van vermoeijenis, hem nieuwe kracht, hem nieuw vuer, in het hart overstort!... Gy, gy zyt de vrouw bestemd om die geest van Cesar te worden!... Indien ik wel tot in de diepte uwer gevoelens heb kunnen lezen, mangelt het u, zoo weinig als my, noch aen kracht, noch aen eerzucht!... Wil - en ons beider is de heerschappy der wereld!

De studie der menschenkennis, waerop Cesar gedurende gansch zyn leven zich had toegelegd, deed hem gelooven, dat het voorspiegelen zyner plannen de priesterin verblinden zou. Geen de minste trek van

geestdrift was nogtans op het gelaet van Hilda verschenen.

‘Gy twyfelt!... Het is dat gy u vraegt of er in het land van Cesar geene maegden zyn, door wie zyne liefde kon geboeid worden?... Ja, er zyn onder den blauwen hemel van Italiën vrouwen, schoon, betooverend - voor anderen; voor Cesar niet!... De wellust, de pracht, de verfyning, waerop myn volk trotsch is, tempert er de geesten der vrouwen niet in dat vuer, welk uw gemoed tot stael heeft gevormd!... Omdat gy alleen, aen Cesar geven kunt wat door hem betracht wordt, bemint hy u, als het doel zyns levens, bemint hy u met een drift, die van nu af voor hem onweerstaenbaer is geworden!

En de vreemdeling had zyne lippen op de blanke armen der belgische maegd gebragt.

Die kus deed Hilda op eens als uit eene sluimering ontwaken. Aen hare eigene gedachten overgegeven, was enkel de klank der woorden van den veldheer haer door het oor gegaen, zonder hare ziel te treffen. Maer de aenraking der lippen van den vyand bragt haer tot de kennis van den tegenwoordigen toestand weder. De opwelling van haren afkeer involgende, rukte zy haer los, en zegde:

‘Ik kon slavin worden, om de vryheid aen eenen stryder van myn volk te geven; - myne eerbaerheid als vrouw was aen geenen pryze te koop!

‘Gy wist dat gy de meesteres uwer meesters zoudt worden!... Het is onmogelyk te gelooven dat Cesar u bemint, zonder hy door wederliefde wil beloond worden!

‘Siegfried is niet vry!

De Romein had gezien welk gebaer aen Hilda was ontsnapt, toen zy in tegenwoordigheid van Siegfried, door het wreede verwyt, welk hy haer toe stuerde, tot het uiterste gebragt, de hand op hare borst had gelegd. Het doordringende oog van den vreemdeling had haer voornemen geraden. Met eene schielyke, onverwachte beweging, rukte hy de plooijen van haer kleed weg, greep het offermes, dat er tusschen verborgen was, wierp het van zich af; dan antwoorde hy:

‘Siegfried is niet vry; - maer de slavin, welke gy voor hem aenbood, ware niet lang in myne magt gebleven!... Nu dit wapen buiten uw bereik ligt, nu gy inderdaed Cesar's slavin geworden zyt, overweeg nu, wat onschatbare voordeelen hy u smeekt met zyne liefde te aenveerden!

De vrees overmeesterde een oogenblik de priesterlyke maegd. Zy trachtte dit gevoel onder stoutmoedigheid te verbergen.

‘Gy vergeet - zegde zy, hare verontweerdiging niet ontveinzende - dat het sterkste wapen, welk ik tegen u heb, my niet kan ontnomen worden: de haet, dien ik u als den vyand van myn volk toedraeg: de

verfoeijing, die my van den bedorvensten der menschen walgen doet!

De gramschap stormde in Cesar. Hy trad tot Hilda, terwyl zy stap voor stap, onder het akelige vuer zyner oogen, achter uit week.

‘Ik heb gebeden - en zyne hagelwitte tanden kletterden op elkander - Ik heb gesmeekt, waer ik bevelen kon!

Zyne handen omklemden de armen der jonge vrouw.

‘Gy hebt Cesar verstooten, wanneer hy voor u boog!... Gy hebt eene magt getart, die gy niet kende!... Slavin! Cesar wil dat gy voor den meester knielet!

Hilda, na voor de afzichtelyke drift des vreemdelings tot tegen het doek der tent achteruit gedeinsd te hebben, moest stil staen; doch, hoe brandend zyn blik ook was, bleven hare oogen strak op de zyne gevestigd.

‘Ik haet, ik veracht u! - herhaelde zy - Cesar is een eerlooze!

Zyne armen waren met eene magt, waertegen de vrouw niet worstelen kon, om haer lichaem geklemd. De borst der priesteres hygde van toorn en vermoeijenis. Doch de wanhoop der eerbaerheid vertiendubbelde eenige stonden hare krachten: zy was er nogmaels in gelukt den vyand van haer af te werpen!

Maer de Romein sprong tusschen Hilda en de plaets waer het geheiligde offermes lag neergeworpen.

‘Frya! kuissche Godin! bescherm, verdedig uwe dienares! - en de belgische maegd had in die laetste bede de armen ten hemel uitgestrekt.

Nu was de gramschap, de vervoering in Cesar ten toppunt gestegen. Gansch zyn lichaem trilde krampachtig; hy was afschuwelyk bleek geworden. - Als of de bede der priesterin, door het verleenen van een wonder volbragt werd, bleef de Romein plotselings stil; de handen, die hy een oogenblik vroeger dreigend verhief, strekten zich tastend in de ruimte uit, eenen steun zoekende om zyn lichaem regt te houden; hy wankelde; eene vermaledyding van onmagt drong door het bloedige schuim, dat zyne tanden begon te overdekken; - de laetste, nydige glans van den blik, dien hy Hilda toewierp, verdween onder de toegetrokkene oogleden - en Cesar stortte op den grond neder.

De man, die zichzelven de meester der wereld droomde, had buiten alle andere hinderpalen eene verschrikkelyke kwael te bestryden: - Cesar was onderworpen aen eene soort van vallende ziekte!... De hevigheid zyner driften had hem nu ten prooi doen vallen aen den eenigsten vyand, waertegen zyne menschelyke magt bezwyken moest!

Daer lag de overweldiger van haer land aen Hilda's voeten. Eenige stonden was zy als versteend van verwondering gebleven, by het aenschouwen der zonderlinge redding, die haer werd aengeboden. Die anders

zoo magtige vreemdeling, verwrong zich nu in pynlyke stuiptrekkingen, die hem geheel aen de belgische priesterin overleverden.

Er kwam haer een gedacht van zegeprael in het hoofd. Zy knielde naest het gefolterde lichaem; - het offermes, dat zy van den grond had opgeraept, hing boven het hart van den vyand haers volks!

Één slag, en Hilda vernietigt den man, die haren volkstam de voorstellen tot overgave der stad kon doen maken! Ééne beweging, en de vyand die reeds meende zynen voet op de belgische vryheid te hebben gedrukt, is van de aerde verdwenen!... Cesar's dood zal schrik en verslagendheid in zyn leger brengen! In plaets van de schande der vernederende onderhandeling, die de aduatiekste ouderlingen wacht, te doorstaen, zal de tyding van den slag, dien Hilda gaet toebrengen, haer volk van de onteerende beslissing doen terug komen!... Het broederbloed, door den vreemdeling vergoten, zal gewroken worden!... De hoon dien zy geleden heeft kan worden uitgewischt!... Één slag en Hilda heeft het vaderland gered!

Geen lach was het, maer een gryns van haet, van wellust, van overwinning, dat schaterend geluid, hetwelk uit hare keel kwam, daer zy over den onmagtigen, vernederden vyand gebogen lag!

Maer, te lang had zich de priesteres in het genieten dier wraeknemende magt vergeten.... Eensklaps werd zy door twee prangende armen omvat. Het was de

kleine, zwarte slaef van Cesar, die voor den ingang der tent had gelegen, en by het hooren van Hilda's vreemden, bloedigen grynslach, ter verdediging van zynen meester kwam toegesneld.

De belgische vrouw poogde haer uit de omknelling der armen van den jongeling los te maken; maer hy worstelde met razerny, met hardnekkige verkleefdheid aen den man, wiens bevelen hy gewoon was uit te voeren. Terwyl het sprakelooze kind zich aen de priesterin vasthechte, deed het schreeuwen hooren, die wel geene gevormde klanken uitmaekten, maer die zoo angstvol waren, zoo scherp, zoo luid werden, dat eindelyk de wachten, door wie de tent altoos omringd was, het wagen durfden binnen te treden. - Weldra had men Hilda overmeesterd.

Eenigen tyd later, kwam het krampachtige lyden des veldheers tot bedaren; hy kreeg het bewustzyn weder. Het was niet slechts de kennis van het gevaer, in hetwelk hy geweest was, dat zyn voorhoofd onverbiddelyk somber deed blyven. De vernedering van het herdenken der ziekte, der onmagt, waervan de vreemdelinge was getuige geweest, bleef pynlyker voor hem, dan de terugwerking van welkdanige vrees het zyn kon.

Hy verwyderde zich, Hilda aen de wachten overlatende. In zyne oogen was het doodsvonnis der maegd gelezen.

IX.

De Opper Druied had geweigerd deel te maken van het gezantschap dat tot Cesar was gezonden. Nog zat hy, alhoewel de avond reeds viel, voor zyne wooning in de zelfde moedelooze houding - toen Elve tot hem kwam en hem deed kennen, hoe Hilda door eenige woorden, de verwoestende uitwerksels der vreemde oorlogstuigen had doen ophouden, hoe zy eenigen tyd daerna den berg had verlaten, om haer naer den kant van het romeinsche leger te begeven. Die tyding, met bevende stem door het visschersmeisje

aen den grysaerd gebragt, had de droefheid op zyn gelaet niet meer bitterheid gegeven: - Hy, hy wilde de eer, de zuiverheid, van zyn kind niet verdenken!

'Ik zal haer nooit weder zien!

Dat was de eenige zucht, die over zyne lippen kwam. Van de steenen bank opstaende, begaf hy zich in de eenvoudige, priesterlyke wooning; daer strompelde de blinde ouderling nog eenmael, met de handen tastend, rond het verblyf, als om de verschillende voorwerpen, die aen zyne Hilda hadden toebehoord, te herkennen, - en eindelyk had hy, onder de zwakheid bezwykende, zyne stramme leden op het harde bed van beerenhuid neergestrekt.

De blinde oogen bleven geopend; maer de adem des grysaerds werd allengs zoo afgebroken, de vermoeijenis teekende haer zoo afgemat op het ontspannende gelaet, en in voortdurend stilzwygen, lag hy zoo onmagtig, dat Elve, die hem gevolgd was, verschrikt naest de ruwe legerstede bleef zitten.

Hy had haer niet aengesproken, en nogtans was de tegenwoordigheid van Elve hem bekend. Zyn grys, achterover hellend hoofd had zy ondersteund met eenige der schapenvachten, die in de hut waren, en die zy had opgerold. Dan had de verdorde hand des priesters haer hoofd gezocht en was eenigen tyd op de blonde hairen van Siegfried's bruid gebleven. Elve durfde het stilzwygen van den Druied niet stooren; zy boog

haer onder die hand, en als of het gebaer van den Opperpriester haer geluk moest brengen, bleef het visscherskind met ingetogendheid, met eenen geheiligden eerbied, den verkwynenden grysaerd by.

Het werd er later. De nacht ging langzaem voort. Meer en meer verdween de adem des Opperdruieds. Het was in de hut volkomen stil geworden.

De volgende dag, toen reeds het daglicht den hemel verblauwde, werd de deur der priesterlyke wooning langs buiten geopend, en de oude Nervier, Wannes, vertoonde zich aen den ingang. Hy kwam de verloofde van zynen landgenoot opzoeken. Elve verlangende te spreken, zonder de blinde man hem hooren zou, deed hy, van de plaets waer hy zich bevond, verschillende teekens, om de aendacht der maegd tot hem te trekken. Vergeefs; het lieve kind, overwonnen door de natuer, door de schokken, die zy daegs te voren had onderstaen, was ingesluimerd, en sliep naest het stille bed van den verstervenden ouderling.

De verlegenheid van Wannes groeide aen. Niet durvende binnen stappen, had hy meermalen half luid Elve's naem genoemd. Die vreemde suisende stem deed den gryzen Druied eindelyk het hoofd opligten; hy vroeg:

‘Wie komt de stilte, de rust hier verbreken?

Het was te laet, Wannes moest antwoorden:

‘Vergeef! - stamelde hy - het is niet u, die ik

riep! Ik zou geerne eenige woorden aen Elve, de bruid van Siegfried, zeggen?

‘Gy stelt belang in haer?

‘Ik ben van den zelfden stam als hy, die haer bemint!

‘Laet dan het arme kind slapen! Zy ook kent genoeg van het ongeluk om eenige uren van vergetelheid als eene weldaed te mogen beschouwen.

‘Maer ik, ik wil dat ongeluk doen ophouden; want ik kom haer troost brengen van wegens iemand, die haer alle rampen zal doen vergeten, indien ik nog goed weet wat jonge lydende harten heelen kan.

‘Hebt gy Siegfried den zoon van Boduognat gezien?... Hy is in de handen der vyanden!... Gy hebt dan het romeinsche kamp bezocht?

‘Gisteren is het door my als eene gunst afgesmeekt het gezantschap, dat tot de zuiderlingen ging, te mogen volgen. Ik ook had in dat kamp eenige zaken te verrigten... Wanneer ik eene belofte doe, dan moet zy volbragt worden, ziet gy, of Wannes is geen Nervier meer!

Die laetste woorden, met meer vuer gezegd, klonken zoo luid en de stem van den ouden man was zoo zwaer, dat Elve ontwaekte. Zy had den tyd niet hare verwondering uit te drukken: de verzwakte priester, die in eene buitengewoone belangstelling nog kracht vond om zich overeind te stellen, had tot Wannes gezegd:

‘Blyf daer aen den ingang myner wooning niet staen! Kom binnen; sluit de deur; ik heb inlichtingen te vragen.

Wannes gehoorzaemde. Duidelyk nogtans was het dat hy den blinden man iets te verbergen zocht, daer hy allerlei teekenen aen Elve deed, opdat zy hem onmiddelyk zou volgen.

‘Gy hebt met de gezanten aen den voet des bergs geweest - hernam de Druied - hoe werden zy door den vreemden veldheer ontvangen?

Goed - dat is te zeggen slecht!... Men beweert dat zy overheerlyk schoon was de pracht, die den vreemden oversten omringde... Ik kan dat niet beöordeelen... Maer ik heb moeten de schouders ophalen, zoo bleek, zoo afgemat, zoo zwak, was den kleinen man, voor wien alles boog, nu hy in eene soort van zetel, op een doek, dat bloemen moest verbeelden, verheven zat... Ik zag wel dat hy kwaed was, en nogtans hy deed veel geweld om vriendelyk te schynen... De onderwerping door de afgeveerdigden voorgesteld, is ontvangen. - Voortaen zal de aduatieksche stam vriend zyn met de Romeinen. Maer Roomen is gewoon niet veel zyne vrienden te betrouwen; want Cesar heeft tot eerste voorwaerde gesteld, dat de wapenen van uw volk hem zouden geleverd worden, alvorens hy bezit van de bergenstad komt nemen.

Men heeft hem dan niet gezegd hoe wy die wa-

penen zouden noodig hebben, om ons te verdedigen tegen de andere stammen, die niet zullen nalaten ons aen te randen, nu wy de bondgenoten der vreemdelingen geworden zyn.

Ja wel; maer de bleeke man antwoordde dat de Romeinen zich belasten hunne vrienden te beschermen. Onder ons gezegd - ging Wannes voort, en hy zag rond of geene onbescheidene ooren hem konden beluisteren - ik geloof dat de slimme Romein voorzichtig heeft gedaen; want zoo uwe Opperhoofden besloten hebben, in hunne oude dagen nog slaven te worden, dan toch schynt uw volk niet zeer over die beslissing te vreden, al is het dan ook bang van de zonderlinge gebouwen en van de onbegrypelyke krygstuigen der vyanden... Het heeft my nog al goed aen gestaen dezen morgen te zien hoe somber de aduatieksche krygers op hunne rotsen zaten, en wachten tot dat de overwinnaers gingen komen... Die jongens zyn sedert gisteren zoo zachtzinnig niet geworden, als men het Cesar wilde doen gelooven, en het zou my niet verwonderen - indien de Romeinen zich buiten hunne torens en hunne vestingen wagen - dat men hier of daer, uit enkel vermaek en voor eigene rekening, wel een weinig den stryd zal voortzetten...

Zwyg! - gebood de Druied; doch hy had den Goden dankend zyne handen zamengevouwen - Of liever zeg aen dit kind, hier, hoe gy haren verloofden

tusschen de vreemdelingen hebt kunnen ontmoeten?

Ha! dat is eene geheele geschiedenis! Gy moet dan weten dat eenen zekeren avond, dien Elve niet zal vergeten hebben, ik met een drinkvat in de hand, terwyl er een woud rond my in vlammen was, beloofd heb, dat Siegfried's moeder niet in de handen der vyanden zal blyven.... Het is niet gemakkelyk die belofte te volbrengen; - maer men verliest er niets by het te beproeven... Des te meer dacht ik er zoo over, daer er nu twee koorden op mynen boog staen, sedert Boduognat's zoon door de Romeinen tot borstweering op hunne torens wordt gebruikt... Ik had dan, voor alle voorvallen, het gezantschap gevolgd; ik stond het gehoor dat door Cesar verleend was, by te woonen, en ik verveelde my ter dood, vermits de lange redevoeringen, die er gehouden werden, niet veel voor my beteekenden... Op eens zie ik iemand van myne kennis; ik ga er naer toe; ik zeg “Dag Vertiko!” - en ik neem hem by de ooren.... Zie, ik ben slim ik, op myne manier!... Wanneer ik iemand wil zetten, waer ik hem geerne heb, begin ik met twist te zoeken.... “Dag Vertiko, hoe gaet het met u; hoe gaet het met Siegfried?” - Ik veinsde nog niets te weten; - maer de gryze oogen van Vertiko sparden zich wyd, wyd open, en zyne zwarte, styve hairen schenen van schrik nog styver te worden.... “Vertiko, gy kunt my eenen grooten dienst bewyzen: ik moet Siegfried

dingen van het hoogste belang zeggen: gy zult weten waer ik hem vinden kan; want gy zyt Siegfried's vriend, gy! - Ik zegde niets meer dan dat; maer ik weet niet wat ik in de vingeren had, want ik neep dien vriend van mynen vriend zoo hard de ooren, dat hy als eene slang in een kroop.... Nu ik zou niet slim zyn! ik die wist hoe de vrees Vertiko dom genoeg moest maken, om hem te doen gelooven dat hy groote geheimen ging afluisteren, wanneer ik by Siegfried zou zyn." Gy vergeet dat gy my pyn doet!' - schreeuwde het fyne stemmeken van den lafaerd. Ik vergat het inderdaed; want ik neep maer altoos voort... Het schynt dat de Romeinen ook kunnen vermaek hebben; want zy die onze zamenspraek - ik mag niet zeggen verstonden, maer aenzagen - hielden hunnen buik vast, zoo leelyk was het gezicht van den gallischen koopman, - Kortom Vertiko, om van my af te komen, en meenende eene nieuwe deugnietery uit te rigten, bragt my aen een gevang, waer ik door yzeren tralien Siegfried gebonden op den grond zag liggen.

'Wat hebt gy hem gezegd? - vroeg de Druied, die met geduld de warreltael van den ouden man had gehoord.

'Niets! Om de goede rede dat de ingang door de lans van eenen romeinschen soldaet bleef afgesloten, wat Vertiko ook doen of zeggen mogt. Maer ik weet alles wat ik moest weten: Meer zelfs!

‘Meer?

‘Ja; in het zelfde gebouw, waer Siegfried gevangen ligt, onder het zelfde dak, is de verblyfplaets der vrouwen van mynen stam, die na den noodlottigen slag, waer Boduognat stierf, door Cesar uit onze streken werden heen gevoerd.... Een enkel planken schutsel scheidt den zoon van zyue moeder.

‘De belgische vrouwen!... Gy hebt niemand gezien, in wie ik byzonder belang moet stellen!

De blinde man ondersteunde zich op de beenderige handen, om zich overeind te houden, en eene zenuwachtige spanning had die bleeke kalmte vervangen, welke reeds aen de opperste rust scheen te grenzen.

‘Neen. - antwoorde Wannes; hy stamelde, werd rood, en de teekenen die hy Elve deed, verdubbelden - Ja toch! - herham hy, de leugen niet op zyn gemoed kunnende nemen - Dat is, ik weet niet van wie gy spreekt.

‘Ik zou nogtans geruster het hoofd nederleggen - zuchtte de grysaerd - indien ik wist wat er van Hilda, van myn kind, is geworden.

‘Men heeft haer gevangen! - zegde Wannes ter haest, als of hy zich ten spoedigste verwyderen wilde - Kom, Elve! ik moet u medenemen! - ging hy voort, en hy nam den arm van het meisje, dat sedert haer ontwaken uit eerbied den ouden Priester niet had durven in de rede vallen.

‘Een oogenblik! - smeekte de blinde man - Hilda had haer vrywillig in het romeinsche kamp begeven; waerom die gevangenschap?

‘Men zegt dat zy gepoogd heeft Cesar te vermoorden - alsof Wannes op gloedende kolen stond, trok hy altoos Elve voort.

De Druied was, zonder hulp, geheel regt gestaen. Zyne stem kreeg weder eene snydende magt, daer hy vroeg:

‘Hebt gy vernomen waerin de wraek der Romeinen bestaen zal.

‘Zy is ter dood veroordeeld! De priesterin zal gekruisd worden! - riep de Nervier van aen de deur, waer hy met Elve gekomen was.

‘Zie - mompelde hy buiten de wooning - myne knods heeft meer dan eens iemand het hoofd ingeslaen; - maer dat, ik durfde dat den ouden man niet in het aenzicht zeggen!

Het vrouwenhart der visschersmaegd, zoo niet meer goedheid bevattende, gevoelde met meer verfyning van teederheid. Zy kon den grysaerd in zulk lyden niet alleen laten; zy maekte haer uit de handen van Wannes los en ging op nieuw de wooning binnen.

De Druied lag achterover gevallen op de beerenhuiden.

‘Uw kind, uwe Hilda kan nog gered worden - sprak de zachte stem van, Elve, terwyl zy de hand des ouderlings drukte, om hem te doen verstaen wat zy zegde - Wannes zou zeker my niet willen mede nemen,

indien er geene hope bestond uit de handen der vreemden te ontkomen.... O, indien Siegfried vry wordt, ik verzeker u dat wy niet zullen vertrekken zonder de priesteres!... Siegfried kan zoo veel!

De oude man beantwoordde zacht den handdruk der maegd; doch zyne blinde oogen openden zich niet meer, en zyne stem werd streelend, alhoewel byna onverstaenbaer, zuchtende:

'Voor Hilda ook ware het beter den slaep in te sluimeren, waerna men ten minste niet meer in de slaverny ontwaekt!... Gy, Elve, verdient gelukkig te zyn!... Volg uwen ouden vriend... Maer belooof dat hy niets zal ondernemen voor de vyfde uer van den eerst volgenden nacht!... Ik mag niet zeggen waerom; maer Siegfried's leven, uw geluk hangt er van af.... Vaerwel, kind!... Ik verlang alleen te blyven.

De ouderling bragt inderdaed zyne hand aen het hoofd, alsof hy zich overgaf aen eene rust, waerin hy niet meer wilde gestoord worden.

Het deed Elve's ziele wee den blinden grysaerd zoo zwak en zoo lydend alleen te laten; maer in het leven der belgische Opperdruieden was alles, voor den gewoonen volke, met zulke geheimen omhuld, dat het visscherskind het als eene heiligschending zou aenzien hebben, tegen zynen wil, getuige te blyven van den stryd, dien hy in het doodsuer ging doorstaen.

Wannes wachtte haer aen de deur om te vertrekken.

X.

Te regt was door Wannes gezegd dat de aduatiekste krygers met sombere gevoelens de overgave hunner stad aenschouwden. Op bevel der ouderlingen waren zy genoodzaekt geworden hunne wapens, ten teeken van onderwerping, over den muer te werpen, die op den berg tegen de romeinsche werken was opgetrokken. De hoeveelheid dier voorwerpen van verschillenden aerd was zoo groot, dat een afgrond er hadde kunnen mede gevuld worden; doch het was merkweerdig hoe de bogen, de pylen, vooral de houten of lederen

schilden, de wapens die tot persoonlyke verdediging of tot een regelmatig gevecht moesten dienen, meer kwistig werden weg gesmeten, terwyl de zweerden, de slagbylen, het yzer, het stael, alles wat in eenen aenval van man tot man kon nugtig zyn, tusschen de hoopen der overgeleverde tuigen minder te zien was.

De eerste romeinsche scharen toen zy in de stad kwamen om er bezit van te nemen, vonden in de handen der ruwe mannen wel niets dat hun kon doen vreezen; maer het volk zag de vreemde gasten na, met eenen smartelyken afkeer, met een stilzwygen, dat verre was van heil te betuigen. Van tyd tot tyd staken de blonde, hairige hoofden zich by elkander, en zoo de zuiderlingen alsdan de weinige woorden hadden kunnen verstaen, welke ter haest gesproken werden, zouden zy vernomen hebben hoe er onder dit volk, zonder het zelf wist waeruit die geruchten voortkwamen, een voorgevoel rondliep, waerdoor werd gewaerschuwd, dat alles niet was afgedaen. Doch indien er met de achter geblevene wapens een geheim verborgen bleef, dan werd het bewaerd tusschen de kloven der rotsen en op de ongenaekbare plaetsen van den berg, waer geen vreemd oog het ontdekken zou.

Den ganschen dag gingen Romeinen van hun kamp tot de stad en van de stad tot het kamp heen en weder. Of Cesar de zonderlinge, bedreigende teekens in het belgische volk had opgemerkt, en of het enkel

een maetregel van voorzichtige krygstucht was, toen de nacht begon te vallen, gaf hy aen zyne krygsknechten bevel de stad te verlaten, om in hunne tenten, achter hunne versterkingen, terug te keeren.

Niet zoodra was de laetste vreemdeling verdwenen, en werd het duister genoeg, om de hoogte voor de Romeinen van beneden onzichtbaer te doen worden, of, hoe stil het op den berg ook bleef, gebeurde er iets dat alles in beweging stelde.

Van hut tot hut, van standpunt tot standpunt, slopen er persoonen rond, die den naem eener vergaderplaets noemden, een teeken deden en weder in de duisternis verdwenen, om aen eene andere wooning de zelfde handelwys te hernieuwen. Weldra zag men ontelbare zwarte schimmen, allen de zelfde rigting volgende, langs de verschillende kanten van den berg, tot één middenpunt opklimmen. Het waren vrouwen, het waren kinderen, het waren mannen, en de lange sleep van menschen werd slechts gebroken, wanneer hier en daer, eenige dier wezens tusschen de rotsen of in de spelonken kropen, om eenige oogenblikken daerna hunne plaets met verdubbelde haest in den optogt te hernemen.

Zoo kwamen zy aen de verhevene, opene plaets, waer het steenen altaer zich verhief, rond het welk in de groote omstandigheden het volk zich vereenigde.

Geen priester, geen redenaer vertoonde zich op de

treden dier zware altaersteenen; diepe stilte heerschte over de steeds aengroeijende menigte; maer ieder nieuw aenkomende schaerde zich naest hen, die reeds hadden plaets genomen - en ieder begon, zonder verdere uitlegging noodig te hebben, het werk dat aller handen onledig hield.

Gansch het aduatieksche volk was bezig met wapens te verveerdigen in vervanging van die welke men des morgens over den rotsenmuer had geworpen. Onnoodig was het aen dit volk te verklaren wat er gebeuren ging, noch zynen ieverzucht op te wekken. Ieder gemoed had begrepen!

Hier scherpte men het yzer; daer werden houten handvesten voor de slagbylen gekapt; mannen, beladen met de zweerden die zy van tusschen de rotsen aenbragten, deelden hunnen last aen de gezellen rond. De vrouwen en de kinderen, in liefderyke bezorgdheid, maekten met angstvol ongeduld van planken, die zy ter haest met schors of met leder overtrokken, zoo veel mogelyk schilden, nu die verdedigings middelen, welke het leven der dierbaren konden beveiligen, zoo ruimschoots den Romeinen waren toegeworpen.

Zy wisten wel dat de wraek van Cesar onverbiddelyk moest zyn, indien men na de schynbare onderwerping, onverwachts zyn leger aenrandde, en men er niet in gelukte de vyanden te overwinnen; maer de zucht naer vryheid, de gehechtheid aen het onafhankelyke

leven was zoo groot, dat de menigte alle vrees onderdrukte, dat men zoo niet zonder voorzichtigheid, toch ook met hoop, zich tot de uiterste pooging bereidde!

De vier eerste uren van den nacht waren in die bezigheden voorby gegaen. - Nu beklom een man met drift de treden van het altaer. - Het was geen priester; niets onderscheidde hem, dan het ontzaggelyke zweerd dat zyne vuist omklemde.

‘De vreemdelingen willen zonder eenigen schyn van regt onze meesters worden.... Gewoone middelen konden ons niet meer redden... Zeker wachten de vyanden ons niet, nu zy denken dat wy het hoofd hebben gebogen.... Voor de vryheid waegt men alles!.... Mannen, voorwaerts!

Dat was gansch zyne redevoering.

Eenige stonden later daelde eene lange, zwarte massa den berg af. De vrouwen, de kinderen waren alleen op de hoogte gebleven. De vertrekkende stryders hoorden achter hen een gemurmel van stemmen, dat zich in de duisternis met den wind versmolt. Het was de laetste bede des betrouwen, die door het Aduatieksche volk tot zyne Goden werd opgezonden.

Misschien werd dit gebed der ongelukkigen door de Almagt niet verhoord, omdat de Belgen voor de eerste mael afweken van het gegeven woord, dat tot nu toe hun geheiligd was gebleven, al ware het dan ook aen eenen vyand verpand.

De Aduatieken hadden zich bedrogen met te denken dat Cesar's gewoone waekzaemheid zou ingesluimerd zyn, na de verklaring van overgave, welke hem door de ouderlingen gebragt was.

In stede van de romeinsche verschansingen en de oorlogstorens verlaten te vinden, waren niet zoodra de eerste krygers aen den voet der vreemde werken gekomen, of een hagel van pylen en schichten vloog op hun neder; de romeinsche wachten wierpen vuerballen in de lucht ten teeken dat er gevaer was, en de verschansingen werden overdekt met soldaten, die onder de wapens stonden.

Aen terug te keeren was niet meer te denken. De gramschap van Cesar eens opgewekt kon niet meer worden afgewend. De aenvallers wierpen zich dan ook met de woede der wanhoop op de vestingen; maer het was den vyanden niet moeijelyk met hunne lansen, die zeven voet lengte hadden en met breede, zware yzers waren voorzien, de Aduatieken terug te stooten, die poogden tegen de scherpe verhevenheid op te klouteren. Ook van de stormtorens ploften nu op de belgische stryders blokken yzer en graniet neder, die hun verbryzelden, terwyl zy te vergeefs wonderen van dapperheid en kracht aenwendden, om den yzeren muer van pieken, die hen doodend boven het hoofd zweefde, door te breken.

Wat al gruwelykheden, wat smarte, wat razerny

door de duisternis van dien nacht omsluijerd bleef, getuigden de lyken, die men den volgenden nacht als eenen tweeden dam tegen over de romeinsche verschansingen vond opgehoopt. - Vruchteloos werden de vyandelyke lansen omvat door krygers, die terwyl het yzer reeds in hunne borsten ploegde, die wapens nog vasthielden, om zoo over hunne lichamen eenen doortogt aen de volgende Belgen te geven! Vruchteloos krampten hunne nagelen zich in de aerde, tegen welke zy opkropen! Vruchteloos klemden de tanden der verwoede aenvallers zich op het hout of op het yzer der pieken vast, om hooger te kunnen klimmen! De scharen der vreemde soldaten bleven even vast op hunne wallen tegen elkander gesloten, en de Aduatieken tuimelden, onder de steken der lansen neder, alvorens hunne zweerden den vyand konden bereiken...

Hoe nootlottig die voortdurende worsteling voor zyn volk ook was, had de oude Nervier, Wannes, er in het vreemde kamp voordeel weten uit te trekken.

Even als een deel der Romeinen zich in de bergenstad had vertoond, was ook door eenigen der belegerden, uit nieuwsgierigheid of om andere redens, het romeinsche kamp bezocht geworden. Wannes had zich des morgens met de bruid van Siegfried derwaerts begeven. Gansch den dag had hy er, aen hare zyde, tusschen de tenten rondgedwaeld, zonder acht te geven op de beschimpingen, welke den Romeinen door spot-

lust werden in gegeven, by het zien der zonderlinge, hairige kleedy en der ruwe, alhoewel krachtige houding van den ouden Nervier.

Hy zocht Vertiko, zonder nog te weten in welker voege hy den gallischen koopman zou kunnen dwingen hem nuttig te zyn; maer het scheen Wannes dat er altoos iets moest gewonnen zyn, met iemand die hy kende, wie het ook ware, tusschen die vreemde menigte te ontmoeten.

Aen dit verlangen werd niet voldaen. Waerschynlyk had de laffe verrader het voorzichtig geöordeeld zoo spoedig en zoo ver mogelyk zich te verwyderen, nu den toegang tot het romeinsche kamp den Aduatieken was vry geworden.

Doch met genoegen had Wannes tegen het vallen van den avond vernomen dat de zuidersche soldaten van den berg werden terug geroepen, om alle wanorde te vermyden, en dat eens de nacht gekomen, niemand in of uit de stad zou gelaten worden.

Voorgevende door den tyd verrast te zyn, kon hy in het kamp blyven, zonder ergwaen op te wekken.

Hy legde zich ter aerde neer, niet verre van de plaets waer Siegfried gevangen was. Schynbaer gaf hy zich den slaep over, nogtans hy sliep niet - hy zoo min als Elve, die insgelyks haer ter ruste had neer gelegd. Uitgeput van vermoeijenis, had zy den ouden Nervier gansch den dag gevolgd; maer honderde

gedachten, duizende gevoelens kwelden haer meer, nu zy daer lag, dan de vermoeijing des lichaems. Alle slaep was haer onmogelyk. - Wannes had zyne oor aen den grond gebragt en bleef onbewegelyk in die houding, waervan hy als Jager het voordeel had leeren kennen, om het minste gerucht te kunnen opvatten, dat zich in de verte zou voordoen. De geest van den Nervier was sterk getroffen geweest door het verbod, waermede de blinde Druied aen Elve had opgelegd, niets dadig te ondernemen voor de vyfde uer van den nacht zou gekomen zyn. Hy had die aenbeveling den ganschen dag overwogen - en hy wachtte...

Toch morde hy van tyd tot tyd over de langdurigheid van den tyd, en een paer malen, wanneer dit gemor luider werd, was Elve verpligt geweest zacht hem van geduld te fluisteren. - Eindelyk verhief Wannes, op eens, driftig het hoofd; dan bragt hy op nieuw het oor aen den grond - en er moest iets gewigtigs door hem opgevat worden, want hy bleef luisterend, als versteend, liggen.

De vuerballen, welke op de Romeinsche vestingen werden in de lucht geworpen, de wapenkreten, de beweging, het gedrang, het verwar der soldaten, welke naer het gevecht snelden, dit alles kwam een weinig later aen Wannes betuigen dat hy zich niet bedrogen had en den stryd der wanhoop door het aduatieksche volk was ondernomen.

Zoo groot was de blydschap van den ouden man dat hy, zonder er aen te denken om iets tot Elve te zeggen, stillekens begon voort te kruipen, naer de plaets waer de Schildwacht voor Siegfried's gevangenis verwonderd stil stond de gebeurtenissen aen te zien.

Wannes was weder regt gesprongen; hy had den krygsknecht by de keel gevat; de Romein viel neder; er had eene worsteling plaets. - Zy duerde niet lang; de magtige handen des Nerviers prangden om den hals van den vyand, die weldra zich uitstrekte en roerloos bleef, zonder in de verworging een enkel geluid door hem gegeven was, om ter hulpe te roepen.

Sidderend had Elve de bewegingen van haren beschermer geraden; maer in de zwarte schaduw van den nacht was het onmogelyk er den uitslag van te kunnen onderscheiden. Elve vloog op. - De oude man stond reeds voor de geslotene deur der gevangenis en noemde Siegfried's naem, om de aendacht des jongelings op te wekken. Het bleef stil. Elve herhaelde dien naem. Van binnen kwam geene antwoord!

Het meisje en de ruwe Nervier, beiden voelden hunne harten, byna hoorbaer van angst kloppen.

Wannes plaetste zyne breede schouders tegen de deur, en den voet ter aerde drukkende, bediende hy zich van het lichaem als van eenen hefboom. De steilen der deur kraekten; de hinderpael viel neder -

niet zoo onverwacht nogtans, dat het Wannes onmogelyk zou geweest zyn, het hout in den val terug te houden, om het gerucht te beletten, dat hem kon verraden.

Zy bevonden zich in het gebouw. Het was stil en zoo volkomen duister, dat niets er de tegenwoordigheid van iemand anders dan de nieuw gekomenen aenduidde.

‘Ik zou my bedrogen hebben! - mompelde de oude man, vergramd op zich zelve, terwyl hy met drift begon rond te tasten.

Een gil, een yselyke gil, kwam uit Elve's borst ten antwoord op den twyfel van haren gezel. Het meisje was over een lichaem gestrunkeld; zy had haer gebogen, en hare handen hadden bloed gevoeld - het bloed des beminden!

Huiverend was de schrikkelyk bevochtigde hand door haer terug getrokken. De magt ontbrak Elve om weder regt te staen; zoo verslagen, zoo bevend bleef zy voorover gebogen.

‘Wat is er? - vroeg Wannes - Wilt gy door dien schreeuw de Romeinen hier roepen?... Ik zie u niet... Spreek!... Wat hebt gy?

‘Een lichaem!... Siegfried!...

De oude Nervier kwam nader.

Hy had in weinige oogenblikken het lichaem, dat voor hem lag onderzocht: de kleederen waren door

hem herkend, en hy had gevoeld hoe Siegfried aen de borst gewond was. Na op het hart te hebben geluisterd, zegde hy:

‘Inderdaed het is Siegfried!... Verschrik niet, kind, hy is niet dood!... By Thor! ik mag van myn leven den dag niet meer zien, indien ik er iets van begryp.... Er zyn linnen doeken om de gekwetste borst gewonden. Het schynt dat de Romeinen zorg voor het leven van hunnen gevangenen wilden nemen.... Maer die windels, ik voel het, zyn met geweld later weg gescheurd... Het verlies van bloed heeft Siegfried doen bezwymen... Elve, myn kind, het is tyd dat wy gekomen zyn!

Zoo sprekende was de Nervier reeds bezig de windels terug op Siegfried's wonde te brengen. In dit werk ontmoette hy de handen der maegd. De schrik was reeds door liefde overwonnen.

‘Het is waer - fluisterde Wannes - dat komt u toe!... En dan vrouwenhanden zyn altoos zachter!... Ik heb iets anders te doen....

Hy begon een voor een de boeijen, welke het magtelooze lichaem omkneuvelden, los te maken.

‘Zie! - sprak hy tot Elve voort - Gy zyt de verloofde van Siegfried; - eene nerviersche vrouw mag niet zwak zyn... Siegfried leeft nog; maer ik kan in de duisternis niet oordeelen in hoe ver het gevaer van den dood voor hem bestaet.... Welnu, het is on-

weerdig van eenen Nervier te sterven met vreemde banden om het lyf.... Ik geloof dat zyn geest zich schamen zou, in de andere wereld, waer men zyne vrienden en magen wedervindt....

Elve ook had hare taek volbragt. De duisternis, belette haer het aenzicht des beminden te onderscheiden; maer zy durfde, ongezien, de gevoelens harer ziel toegeven, en zy had hare lippen op het hoofd des verloofden gebragt, in eenen langen, stillen zoen, die gansch hare liefde, hare smart uitdrukte, en ook hare eindelooze dankbaerheid, voor het zalige, alhoewel korte geluk, dat haer door hem geschonken was.

Of die zoen de levenswarmte in Siegfried terug bragt, of het verbreken der boeijen zyn bloed weder vry liet omloopen, of de frissche lucht langs de geopende deur hem verkwikken kwam, de borst van den gekwetsten jongeling zwol allengs op van leven, en een zucht gaf het teeken zyner eerste gewaerwordingen.

'Siegfried!... Siegfried!...

Hy herkende de stem van Elve; hy strekte zyn lidmaten uit en vond hen ontdaen van de kluisters!

'Siegfried, wy zyn gekomen om u te verlossen!... Hier is Wannes; hier ben ik!... De deur uwer gevangenis staet open!... Siegfried gy zyt vry!

'Vry! - herhaelde de jongeling, en ofschoon het woord op stillen toon was uitgesproken, klonk het als de opwelling van gansch eene ziel - Elve!...

Wannes!... Waerom die begoocheling?... Moest ik in de laetste oogenblikken het leven dan nog betreuren!

‘Neen!... Neen... gy bedriegt u niet.... Het is uwe Elve... Het is de oude vriend....

Siegfried had de hand der maegd gevat. Hy drukte haer om zich van de wezentlykheid te overtuigen. Dan bragt hy zoenend die hand aen den mond, en hy had gestameld:

‘Elve!... o, ik begryp niet hoe gy in dit gevloekte verblyf kondet komen!... doch ik dank u.... dank, myne beminde!

‘Maer, Siegfried - viel hem de oude Wannes in de rede - Wy mogen niet hier blyven! Ik heb wel is waer gezorgd dat de Schildwacht van aen de deur ons niet zal verstooren; doch om van de duisternis gebruik te maken is het tyd!... Gy zyt immers niet zwak genoeg om het u onmogelyk te maken ons te volgen?

Siegfried bragt de handen op zyn aenzicht.

‘Zwyg! - smeekte hy - In der Goden naem, Wannes, herhael die woorden niet meer!... Ach! gy doet te veel my lyden!

‘Die wonde, welke gy bekomen hebt, is dan gevaerlyk?

‘Vlugten!... Met Elve... ô! - en de jongeling wrong de vuisten wanhopend op de gekwetste borst - Wannes, de Romeinen dachten hunnen gevangen tot speeltuig te kunnen gebruiken... Ik heb gisteren op hun feest gevochten, om hen te vermaken, verstaet

gy!... Het zweerd van een hunner heeft my getroffen, gewond, om dat ik hem niet dooden wilde!... Maer ik moest leven, leven, om te Roomen, in de gehate stad, lot schouwspel te worden gegeven, wanneer Cesar, de gevloekte, met buit en met bloed beladen, er zal zegepralen! De vreemdeling, die myne wonde hier is komen verzorgen, terwyl ik gebonden lag, heeft my in zyne spottael doen hooren voor welke toekomst Siegfried, de zoon van den heldhaftigen nervierschen vorst, werd bewaerd!... Maer ik, ik heb hunne magt overwonnen! Toen de avond kwam, toen men my niet meer bespieden kon, heeft myne hand zoo lang onder de boeijen naer eenige vryheid gezocht, tot dat ik die verraderlyke windels heb weg gescheurd!... Ik wilde sterven!

De woorden des jongelings welke eerst den lagen toon der moedeloosheid hadden, waren allengs tot meer hevigheid geklommen, alsof een inwendig vuer in hem werd aengehitst. - Nu nogtans bleef zyn hoofd weder stil op den grond liggen, en de snikken van Elve, moesten den loop zyner gedachten veranderen, want toen hy eenigen tyd daerna tot haer sprak, was zyne stem weder zacht en droevig geworden, daer hy zegde:

‘Gy vergeeft het my, niet waer, Elve lief, dat Siegfried er kan aen gedacht hebben de aerde te verlaten, waer zyne bruid, waer zyne beminde nog woont!... Gy weent!... Maer gy hebt toch niet kunnen denken dat Siegfried zou laf zyn?... Laf!

Hy verhief het lichaem by het herhalen van dit woord. De duisternis belette te zien hoe Siegfried zyn voorhoofd tusschen de handen greep, hoe zyn oogappel onbewegelyk en brandend voor hem in de zwarte schaduw bleef staren, en het bloed, welk hem naer het hoofd drong, zyne slapen deed kloppen, onder het geweld eener koorts, die in hem opkwam.

'Laf!... Zou myn volk dwalen met de gedachte der zelfmoord te aenveerden, met te veel er zich aen te gewennen, met haer te vereeren?... Laf!... Wie weet wat de Goden my nog hadden voorbestemd!... Inderdaed, niet kunnen wachten wordt dikwyls eene zwakheid!... ò, Die gedachte is pynlyk! die onmagt, waer tegen ik worstel, is folterend!... Wannes, Elve, ik ben oorzaek dat gy u beiden, vruchteloos, aen het grootste gevaer hebt blootgesteld... Vertrek!... De Romeinen gaen komen... Wannes, ik wil dat gy myne geliefde in veiligheid brengt!...

'Gy gebied my te vertrekken! - weende het meisje - U niet meer zien! Niet weten wat er van u geworden moet!... Siegfried, die harde woorden zyn onregtveerdig; want wat is my de vryheid, het leven, indien ik het geluk, dat my gedurende eenige dagen heeft toegelachen, verliezen moet, indien ik u niet meer mag lief hebben, u niet mag danken voor het goede, dat gy de arme weeze gedaen hebt!

Wannes rukte zich van spyt de hairen uit het hoofd.

'In plaets van hulp moest ik hier nog verlamming

vinden! - en zyne stem was grammoedig, alhoewel eene traen, die hy in de duisternis afwischtte, den barschen toon der woorden tegensprak - Siegfried, het is eigentlyk niet voor u dat ik kwam. - Uwe moeder heb ik beloofd te verlossen; aen u kon ik niet denken, vermits gy toen de dommigheid nog niet begaen had u in de handen der Romeinen te gaen werpen. Daer gy my niet helpen kunt, zal ik alleen myn woord vry maken.... Er moge van komen wat er van wil! Zoo de oude vrouw hier verrast wordt, zoo gy niet anders kunt dan in hare armen te blyven liggen, welnu, dan heb ik ten minste, gedaen wat ik moest. De schuld valt op u!

Zyne reuzen handen braken de planken weg, die het verblyf der slavinnen van Siegfried's gevangenis afscheidden.

Zeker moest de uitval der Aduatieken gansch de aendacht der Romeinen hebben geboeid; want ofschoon het werk van Wannes niet zoo onruchtbaer voort ging, als hy het zou gewenscht hebben, kreeg hy eene opening groot genoeg om eenen mensch door te laten, en geen vreemdeling kwam hem verstooren.

Het was een tyd van grievende onrust van hartverscheurende smarte voor de ongelukkige weduwe van Boduognat geweest, sedert de vyanden Siegfried naer het romeinsche feest hadden gevoerd. - Zy had haren zoon niet weer gezien, noch vernomen wat hem was wedervaren; want de jonge man, toen de wach-

ten hem gekwetst en geboeid, des nachts, in eene gevangenis terug wierpen, had niet vermoed zich zoo naby de plaets te bevinden, waer de dierbare, rampzalige vrouw zyne terugkomst in duizendvoudige achterdenken verbeidde.

Haer moederhart had nogtans in de borst gebonst, by het hooren van het gekraek der eerste planken, welke door Wannes werden afgebroken. - Was het vertrouwen dat zy in de magt, in den moed van haer kind stelde? Was het de geheimnisvolle stem van het voorgevoel der liefde? - Zy stond, bevangen door aendoening, maer bereid om volgens de omstandigheden te handelen, toen Wannes door de opening drong, welke hy gemaekt had.

Eenige woorden deden de vrouw tot haer kind snellen.

De geest van Siegfried was door de verschillende schokken, die hy onderging, overspannen geworden. Het vuer der wondkoortse gloedde nu ten hevigste in zyne aderen. De oogen werden hem door den brand der hersenen als buiten hunne holtens gedrongen en druppelen zweet parelden zich tot aen de punten zyner lange, verwarde hairen. Maer die koorts had klimmend in zyne zenuwen de zonderlinge magt doen ontstaen, welke soms bovennatuerlyk schynt, daer zy tot aen het laetste oogenblik, de lyderen met schrikkelyke sterkte tegen hun eigen versterven doet worstelen. Toen de naem zyner moeder hem in het oor

had geklonken, toen hy begreep dat hare redding en de redding zyner verloofde van hem afhing, was het besef der zwakheid in hem verdwenen. - Hy zelf, hy stond regt, en vatte de gryze vrouw by den arm, om haer buiten het gevang te leiden.

Zy wilde spreken! Zy wilde Siegfried omhelzen!

'Neen! - zegde hy haer voort trekkende - geen woord van liefde, geen moederzoen! Ik voel dat alles wat zacht en teeder is de kracht zou verbreken, die my ondersteunt, die my voorwaerts dryft!... Siegfried's moeder, Siegfried's bruid zullen geene slavinnen zyn!... Kom!... Voorwaerts!... Wy moeten haest maken!...

En Siegfried stapte reeds in de duisternis tusschen de tenten voort met eenen tred zoo snel dat de vrouwen moeite hadden hem te volgen.

Achter hem, in de verte, hoorde Wannes nog wel de doffe slagen der romeinsche oorlogstuigen, welke van op de torens voortgingen met de Aduatieken, die zich hardnekkig aen de wallen bleven vastklampen, te verpletten. Het was den ouden Nervier niet moeijelyk te oordeelen, dat alle hoop voor het belgische volk verloren was. - Geen kreet klonk in de noorder tael door de lucht.... De Aduatieken streden nog, maer zy streden in de stilte der wanhoop, in de stilte van den dood.

Langs den kant waer de Romeinen geenen aenval vreesden, waren de uiteinden hunner legerplaets met

minder nauwkeurigheid dan tegen over de belegerde stad bewaekt. Het gelukte de vlugtelingen, een voor een, achter elkander, buiten den omtrek van het kamp te sluipen.

Wannes had den arm dreigend tot de laetste tenten uitgestrekt; hy mompelde:

'Wy zullen elkander wedervinden!... Gy kunt onze volkstammen afzonderlyk verdelgen; maer zoo lang iemand van onzen bloede leeft, zal de wraek u boven het hoofd hangen!... De wraek! Ha! dit doet my aen dien valschaerd Vertiko denken; - maer wy zyn beide nog uit de wereld niet!... De schelm is toch reeds gestraft alleen met schelm te zyn! Indien hy myne vuist ontsnapt, dan ten minste kan hy zyne eigene boosheid niet ontvlugten!

Aldus morrende volgde hy de twee vrouwen, welke aen de zyde van den jongen Nervier altoos voortstapten, om zoo ver mogelyk zich van de vyanden te verwyderen. - Tegen den morgen bezweek Siegfried. - Hy werd op het mos in eene grot neergelegd, die zy op hunnen weg ontmoetten. Gedurende verscheidene weken bleven de vier menschen binnen die schuilplaets, en slechts des nachts waegde het Wannes in den omtrek eenig voedsel te gaen zoeken.

Het lyden hield Siegfried geruimen tyd, in afwisseling van brandende koortsen en van ontzenuwde zwakheid, tusschen het leven en den dood. De teedere zorgen der vrouwen, het krachtige bloed van Boduognat,

welk in zyne aderen vloeide, de jeugd zyner jaren, deden hem eindelyk het gevaer te boven komen, en gaven hem aen de liefde der moeder, aen de liefde der beminde bruid weder...

Op de boorden van den Rhyn, toen de vreemdelingen later ook den ouden stroom der vryheid wilden gaen beteugelen, moesten zy er den zoon van den nervierschen vorst terug vinden.

Des morgens na den uitval der Belgen drong het romeinsche leger in de bergenstad. De vreemdelingen vierden hunne gramschap den lossen teugel.

Cesar koos eene straf uit die hy wist het trotsche volk meer pynlyk te moeten zyn, dan de bloedigste uitroeijing. De aduatieksche stryders, de vrouwen, de kinderen, de ouderlingen zelfs, werden verkocht, gelyk vee, aen den meest biedende, om als slaven naer het zuiden te worden gevoerd.

Te midden der markt, waer de schandige, tergende veiling van menschen plaets had, hing aen eenen pael het lichaem eener verworgde, jonge vrouw.

Het was Hilda.

Zy sliep, zoo als de blinde Opperdruied het gezegd had, den slaep waerna men ten minste niet meer ontwaekt in slaverny.

EINDE.